GEORGES SIMENON

comisarul maigret a fost prădat

Desenul copertei de: Mihai Mănescu

Georges Simenon
LE VOLEUR DE MAIGRET
Presses de la Cité, Paris
© Georges Simenon, 1967

GEORGES SIMENON

comisarul maigret a fost prădat

Traducere de S. Constantin

București — 1969
● EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ ●

CAPITOLUL 1

— Iertați-mă, domnule...

— Nu face nimic...

Era cel puțin a treia oară de cînd, de la colțul bulevardului Richard-Lenoir, își pierdea echilibrul, îl lovea cu umărul ei osos și-i strivea de coapsă plasa cu provizii.

Cerea scuze din vîrful buzelor, nici încurcată, nici cu regret, după care privea iar drept înainte cu un aer liniștit și hotărît în același timp.

Maigret nu-i purta pică. S-ar fi putut crede chiar că-l amuză să fie înghiontit. În dimineața asta era dispus să ia totul cu ușurință.

Avusese norocul să vadă venind un autobuz cu platformă, fapt care era deja un motiv de satisfacție. Mașinile astea deveneau din ce în ce mai rare, pentru că erau retrase treptat din circulație și în curînd avea să fie obligat

să-şi stingă pipa înainte de-a se închide într-unul din acele uriaşe vehicule de astăzi în care te simţi prizonier.

Acum vreo patruzeci de ani, cînd venise el la Paris, erau aceleaşi autobuze cu platformă şi la început nu se mai sătura să parcurgă marile bulevarde pe linia Madeleine-Bastille. Fusese una dintre primele lui descoperiri. Şi terasele. Nici de terase nu se plictisea : terasele de unde poţi urmări, în faţa unui pahar cu bere, spectacolul, veşnic schimbător, al străzii.

Tot în primul an, o altă minunăţie : încă de la sfîrşitul lui februarie se putea ieşi fără pardesiu. Uneori, nu chiar totdeauna. Şi mugurii începeau să se desfacă de-a lungul unora dintre bulevarde, mai cu seamă pe bulevardul Saint-Germain.

Amintirile îi veneau în rafale, pentru că şi anul acesta primăvara era timpurie şi pentru că în dimineaţa asta ieşise din casă fără pardesiu.

Se simţea uşor ca şi aerul plin de lumină. Culorile magazinelor, ale mărfurilor, rochiile femeilor erau vesele, pline de voie bună.

Nu se gîndea la nimic anume. Gînduri răzleţe, care nu se conturau. La ora zece, soţia sa se va duce la a treia lecţie de conducere auto.

Era nostim, neaşteptat. N-ar fi putut spune cum se hotărîseră. Cînd Maigret era tînăr funcţionar, nu se punea problema să cumpere o maşină. Pe vremea aceea nici nu le putea trece prin minte aşa ceva, iar mai tîrziu nu-i simţise niciodată necesitatea. Era prea tîrziu ca să mai înveţe să conducă. Mintea îi era prea frămîntată. N-ar fi văzut stopurile sau ar fi confundat frîna cu acceleraţia.

Ar fi fost totuşi plăcut să meargă, duminicile, la căsuţa lor de la Meung-sur-Loire...

S-au hotărît aşa, deodată. Soţia lui se apărase, rîzînd :

— Ce idee... La vîrsta mea să învăţ să conduc...

— Sînt sigur că ai să conduci foarte bine...

Acum era la a treia lecţie, emoţionată ca o elevă care îşi pregăteşte bacalaureatul.

— Cum a mers ?

— Profesorul are multă răbdare...

Vecina sa de autobuz sigur că nu șofa. De ce se dusese să-și facă tîrguielile pe lîngă bulevardul Voltaire, dacă locuia în alt cartier ? Unul din acele mistere mărunte de care te agăți. Purta pălărie, lucru rar, mai ales dimineața. Avea în sacoșă un pui, unt, ouă, praz, țelină...

Dar ceea ce era mai tare acolo, dedesubt, și care-i intra în coapsă la fiecare zdruncinătură, trebuie să fi fost niște cartofi...

De ce să iei autobuzul ca să te duci să cumperi, departe de casa ta, niște lucruri atît de obișnuite, care se găsesc în orice cartier ? Poate că locuise pe bulevardul Voltaire și le rămăsese credincioasă foștilor ei furnizori cu care se obișnuise ?

Tînărul mărunt din dreapta fuma o pipă prea scurtă, cu coșul prea mare, prost confecționată, care-l obliga să-și strîngă fălcile. Tinerii folosesc aproape întotdeauna pipe prea scurte și prea groase.

Pe platformă era mare înghesuială. Femeia ar fi trebuit să se ducă să-și caute un loc în autobuz. Ia te uită ! Merlani la o pescărie de pe strada Temple. Nu mai mîncase de multă vreme. De ce oare, în mintea sa, și merlanii sugerau primăvara ?

Totul era primăvăratic, vesel, ca și buna sa dispoziție, și cu atît mai rău dacă femeia cu puiul privea fix în fața ei, covîrșită de probleme care scăpau muritorilor de rînd.

— Iertați-mă...

— Nu face nimic...

Nu avea curajul să-i spună :

— În loc să sîcîi pe toată lumea, du-te mai bine și așază-te înăuntru, cu toate cumpărăturile dumitale...

Citea același gînd și în ochii albaștri ai unui bărbat voinic, înghesuit între el și taxator. Se înțelegeau. Și cu taxatorul care ridica imperceptibil din umeri. Un fel de francmasonerie între bărbați. Era amuzant.

Tejghelele, mai ales cele ale zarzavageriilor, invadaseră trotuarele. Autobuzul vopsit în alb și verde își făcea cu greu

loc printr-o mulțime de gospodine, dactilografe și funcționari, care se îndreptau în grabă spre birouri. Viața era frumoasă.

Încă o zdruncinătură. Iar sacoșa asta cu lucrurile tari pe care le conținea la fund, cartofi sau altceva. Se dădu înapoi și izbi la rîndul său pe cineva din spate.

— Iertați-mă...

Murmură, la rîndul său, aceste cuvinte și, încercînd să se întoarcă, zări un chip de bărbat, destul de tînăr, pe care se citea o emoție inexplicabilă.

Trebuie să fi avut mai puțin de douăzeci și cinci de ani, era cu capul gol, cu părul castaniu ciufulit, neras. Avea aerul unui om nedormit și care a trăit clipe grele sau apăsătoare.

Strecurîndu-se spre scara autobuzului, sări din mers. În acel moment, mașina se afla la colțul străzii Rambuteau, nu departe de Hale, de unde venea un miros puternic. Bărbatul mergea repede ; se întorcea din cînd în cînd, de parcă s-ar fi temut de ceva. Se pierdu în strada Blancs-Manteaux.

Deodată, fără să vrea, Maigret duse mîna la buzunarul din spate al pantalonilor, unde obișnuia să-și țină portofelul.

Era gata să se repeadă și el, să sară din autobuz, pentru că-i dispăruse portofelul.

Roși, dar reuși să-și țină firea. Numai bărbatul acela voinic cu ochi albaștri păru să-și dea seama că se petrece ceva.

Maigret surîse ironic, nu atît pentru că fusese victima unui hoț de buzunare, ci pentru că era în imposibilitate să-l urmărească.

Din cauza primăverii, da, tocmai din cauza acestui aer înmiresmat, pe care începuse să-l simtă din ajun.

O tradiție, o manie, pe care-o avea încă din copilărie : pantofii. În fiecare an, în primele zile cu soare, își cumpăra pantofi, cei mai ușori pe care-i găsea. Își cumpărase o pereche în ajun.

Şi, în dimineaţa asta, îi purta pentru prima oară. Îl jenau. Cei cîţiva paşi făcuţi pe bulevardul Richard-Lenoir fuseseră un chin, aşa că răsuflase uşurat ajungînd la staţia de autobuz de pe bulevardul Voltaire.

N-ar fi fost în stare să alerge după hoţ. Acesta avusese de altfel tot timpul să se piardă în străduţele strîmte din cartierul Marais.

— Iertaţi-mă, domnule...

Iar ! Mereu femeia asta şi sacoşa ei cu alimente ! De data asta era gata să-i azvîrle :

— Ce-ar fi să ne mai slăbeşti niţel cu cartofii dumitale ?

Se mulţumi doar să dea din cap surîzînd.

În biroul său regăsi lumina primelor zile frumoase, cu o pîclă deasupra Senei, care nu avea desimea ceţii, şi miliarde de petice luminoase, pline de viaţă, specifice Parisului.

— E-n regulă, şefule ? Nimic nou ?

Janvier purta un costum deschis cu care Maigret nu-l mai văzuse niciodată. Şi el sărbătorea primăvara, cam devreme, deoarece nu era decît 15 martie.

— Nimic. Sau, mai bine zis, da. Am fost prădat.

— Ceasul ?

— Portofelul.

— Pe stradă ?

— Pe platforma autobuzului.

— Aveaţi mulţi bani ?

— Vreo cincizeci de franci. Rareori umblu cu mai mult la mine.

— Actele ?

— Nu numai actele, ci şi insigna.

Acea vestită insignă a Poliţiei judiciare, coşmarul comisarilor. În principiu, trebuie s-o aibă întotdeauna asupra lor, ca să-şi dovedească funcţia de ofiţeri ai Poliţiei judiciare.

O insignă frumoasă, de argint, mai precis de bronz argintat, căci stratul subțire de argint lasă curînd să se vadă un metal roșietic.

Pe o parte, *Mariana* [1] cu boneta frigiană cu literele R.F. [2] și cuvîntul „Poliție", încadrat cu email roșu.

Pe dos, emblema Parisului, un număr, și, gravat cu litere mici, numele titularului.

Insigna lui Maigret purta numărul 0004, numărul 1 fiind rezervat prefectului, 2 directorului Poliției judiciare, și 3, nu se știe din ce motive, șefului Informațiilor generale.

Și unii și alții se fereau să-și țină insignele în buzunar, în ciuda regulamentului, căci același regulament prevedea suspendarea salariului pe timp de-o lună în caz de pierdere.

— L-ați văzut pe hoț ?

— Foarte bine. Un tip tînăr, slab, obosit, cu ochii și chipul unuia care n-a dormit.

— Nu l-ați recunoscut ?

Pe vremea cînd lucra la „Străzi", Maigret îi cunoștea pe toți hoții de buzunare, nu numai pe cei din Paris, dar și pe cei care veneau din Spania sau de la Londra cu ocazia tîrgurilor sau a marilor serbări populare.

E o specialitate destul de restrînsă, care are o ierarhie a ei. Așii nu se deranjează decît atunci cînd merită s-o facă, nu stau la gînduri să traverseze Atlanticul pentru o expoziție universală sau, de exemplu, pentru Jocurile Olimpice.

Maigret îi cam pierduse din vedere. Căuta să-și amintească. Nu lua lucrurile în tragic. Prospețimea acestei dimineți continua să-i întrețină buna dispoziție și, culmea, îi purta pică femeii cu sacoșa.

— Dacă nu m-ar fi înghiontit într-una... Ar trebui interzis femeilor să stea pe platformele autobuzelor... Mai ales că nici n-avea scuza că fumează...

Era mai mult jignit decît supărat.

— Nu vreți să vă aruncați o privire în arhivă ?

— Tocmai asta am de gînd să fac.

---

[1] Femeie simbolizînd Republica Franceză.

[2] Republica Franceză.

Pierdu aproape o oră examinînd fotografiile din față și din profil ale majorității hoților de buzunare. Erau unii pe care-i arestase acum mai bine de douăzeci și cinci de ani și care apoi trecuseră de zece sau cincisprezece ori prin biroul lui, devenindu-i aproape prieteni.

— Iar tu ?

— Trebuie să trăim. Și dumneata... dumneata tot aici, șefule. Sînt cîțiva anișori de cînd ne cunoaștem, așa-i ?

Unii erau bine îmbrăcați. Cei jerpeliți se mulțumeau să „lucreze" la tîrgurile de fiare vechi, prin piețele din Saint-Ouen sau pe culoarele metroului. Nici unul nu semăna cu tînărul din autobuz, și Maigret știa dinainte că cercetările sale vor fi zadarnice.

Un profesionist nu are aerul ăsta obosit, neliniștit. Nu lucrează decît atunci cînd e sigur că mîinile n-o să înceapă să-i tremure. În sfîrșit, toți cunoșteau chipul și silueta lui Maigret, fie numai din cercetarea ziarelor.

Coborî din nou în biroul său și, cînd dădu iar de Janvier, se mulțumi să ridice din umeri.

— Nu l-ați găsit ?

— Aș jura că-i un amator. Mă întreb chiar dacă, cu o clipă mai înainte, știa ce-o să facă. Probabil că mi-a văzut portofelul ieșit puțin din buzunar. Nevastă-mea îmi spune mereu că n-ar trebui să-l țin în buzunarul acela. La o smucitură, pe cînd blestemații ăia de cartofi erau să mă facă să-mi pierd echilibrul, i-a venit ideea să...

Schimbă tonul.

— Ce-i nou azi-dimineață ?

— Lucas are gripă. Senegalezul a fost omorît într-un bistro de la Poarta Italiană...

— Cuțit ?

— Bineînțeles. Nimeni nu-i în stare să-l descrie pe agresor. A intrat pe la ora unu noaptea, cînd patronul se pregătea să închidă. A făcut cîțiva pași spre senegalez, care bea un ultim pahar, și a lovit atît de repede încît...

Banal. Pînă la urmă se va găsi careva să-l „cînte", poate într-o lună, poate în doi ani. Maigret se îndreptă

spre biroul directorului pentru şedinţa zilnică şi avu grijă să nu vorbească despre aventura sa.

Ziua se anunţa liniştită. Hîrţoage. Hîrtii administrative de semnat. Rutina.

Veni acasă la prînz şi se uită atent la soţia lui, care nu-i vorbi despre lecţia de conducere. La vîrsta asta, pentru ea era, într-un fel, ca şi cum s-ar fi întors la şcoală. Îi făcea plăcere, simţea chiar o anumită mîndrie, dar era şi puţin stînjenită.

— Nu te-ai urcat pe trotuar ?

— De ce mă-ntrebi asta ? O să-mi dai complexe...

— De loc. Ai să fii o excelentă automobilistă şi aştept cu nerăbdare să mă duci pe malurile Loarei...

— În nici un caz mai devreme de-o lună.

— Ţi-a spus-o profesorul ?

— Examinatorii devin din ce în ce mai pretenţioşi şi-i mai bine să nu cazi de prima dată. Azi am fost pe bulevardele dinafara oraşului. N-aş fi crezut niciodată că-i atîta circulaţie sau că oamenii gonesc aşa cu maşinile. Ai impresia că...

Ia te uită ! Mîncau pui, fără îndoială ca şi la femeia din autobuz.

— La ce te gîndeşti ?

— La hoţul meu.

— Ai arestat un hoţ ?

— Nu l-am arestat, dar m-a uşurat de portofel.

— Cu insignă cu tot ?

Şi ea se gîndise imediat la insignă. O gaură serioasă în buget. E drept că va primi o insignă nouă, la care n-o să se mai vadă arama.

— L-ai văzut ?

— Cum te văd.

— Bătrîn ?

— Un tînăr. Un amator. Aşa avea aerul...

Maigret, fără să vrea, se gîndea din ce în ce mai mult la el. Chipul omului, în loc să se estompeze în mintea sa, devenea mai precis. Regăsea amănunte pe care nici nu ştia

că le înregistrase : faptul, de pildă, că necunoscutul avea sprîncene dese ca o adevărată bară deasupra ochilor.

— L-ai recunoaşte ?

Se gîndi la asta de zeci de ori în cursul după-amiezii, ridicînd capul şi privind pe fereastră, de parcă l-ar fi frămîntat ceva. În povestea asta, în chipul tînărului, în fuga lui, era ceva nefiresc, nu-şi dădea bine seama ce anume.

De fiecare dată i se părea că o să-şi reamintească un nou amănunt, că o să înţeleagă, apoi se apuca din nou de lucru.

— Bună seara, băieţi...

Pleca la şase fără cinci şi în biroul vecin mai rămăseseră vreo şase inspectori.

— Bună seara, şefule...

Se duse la cinematograf cu soţia. Găsi într-un sertar vechiul lui portofel maro, prea mare pentru buzunarul de la spate, aşa că trebui să-l pună în haină.

— Dacă l-ai fi ţinut în buzunarul ăsta...

Se întoarseră braţ la braţ, ca de obicei ; aerul era tot călduţ. Nici măcar mirosul de benzină nu-i era neplăcut în seara aceea. Făcea parte din primăvara care se vestea, aşa cum mirosul de asfalt pe jumătate topit face parte din vară.

Dimineaţa regăsi soarele şi luă micul dejun în faţa ferestrei deschise.

— E nostim, remarcă el. Există femei care străbat jumătate din Paris cu autobuzul, ca să-şi facă piaţa...

— Poate că din cauza Telex-consumatorilor...

Se uită la soţia sa, încruntîndu-se.

— În fiecare seară televiziunea arată unde se pot procura diferite alimente la preţuri avantajoase...

La asta nu se gîndise. Era foarte simplu. Îşi pierduse timpul cu o chestiune neînsemnată, pe care soţia sa o rezolvase într-o clipă.

— Îţi mulţumesc.

— Te poate ajuta la ceva ?

— Mă scuteşte să mă mai gîndesc în continuare la asta.

Adăugă apoi cu un aer înţelept, luîndu-şi pălăria :

— Nu ne gîndim la ceea ce vrem...

Corespondența îl aștepta pe birou și, în grămada de scrisori, un plic mare maro, pe care numele său, funcția și adresa de la Quai d'Orfèvres erau scrise cu litere mari.

Înțelese înainte să-l deschidă. I se restituia portofelul. Și, cîteva clipe mai tîrziu, constată că nu-i lipsea nimic, nici insigna, nici actele, nici cei cincizeci de franci.

Altceva nimic. Nici un mesaj. Nici o explicație.

Se simți jignit.

Trecuse puțin de ora unsprezece cînd sună telefonul.

— Domnule comisar, cineva insistă să vă vorbească personal, dar refuză să-și spună numele. Se pare că așteptați telefonul ăsta și că o să vă supărați dacă nu vă dau legătura. Ce să fac ?

— Dă-mi-o...

Și în timp ce cu mîna liberă freca bățul de chibrit ca să-și aprindă pipa stinsă, zise :

— Alo ! Da...

Urmă o tăcere destul de lungă și Maigret ar fi putut crede că fusese întrerupt, dacă n-ar fi auzit o respirație la capătul firului.

— Da, repetă el...

Liniște și apoi, în sfîrșit...

— Eu sînt...

O voce de bărbat, chiar destul de groasă, dar timbrul părea să fie al unui copil care ezită să-și mărturisească o greșeală.

— Portofelul meu ?

— Da.

— N-ați știut cine sînt ?

— Sigur că nu. Altfel...

— De ce-mi telefonați ?

— Pentru că trebuie să vă văd...

— Veniți aici.

— Nu, nu vreau să vin la Quai d'Orfèvres.

— Sînteți cunoscut pe-aici ?

— N-am călcat niciodată pe acolo.

— De ce vă temeți ?

Fiindcă se simțea teamă în vocea anonimă.

— E ceva personal.

— Ce-i aia, personal ?

— Faptul că aș vrea să vă văd. Soluția asta mi-a venit în minte cînd v-am citit numele pe insignă.

— De ce mi-ați furat portofelul ?

— Pentru că aveam urgentă nevoie de bani.

— Și acum ?

— Mi-am schimbat părerea. Nu sînt încă sigur de ea. Ar fi mai bine să veniți cît mai repede, înainte să-mi vină altă idee...

Era ceva ireal în această conversație, în voce, și totuși Maigret luă lucrurile în serios.

— Unde sînteți ?

— O să veniți ?

— Da.

— Singur ?

— Țineți să fiu singur ?

— Trebuie ca întîlnirea noastră să rămînă între noi. Promiteți ?

— Depinde.

— De ce anume ?

— De ce-o să-mi spuneți.

O nouă tăcere, mai grea decît cea de la început.

— Aș vrea să-mi lăsați o șansă. Țineți seama că eu vă chem. Nu mă cunoașteți. N-aveți cum să dați de mine. Dacă nu veniți, n-o să știți niciodată cine sînt. Face, pentru dumneavoastră...

Nu găsea cuvîntul potrivit.

— O promisiune ? sugeră Maigret.

— Așteptați. După ce-o să vă vorbesc, acum imediat, o să-mi dați cinci minute ca să dispar, dacă o să vă cer acest lucru...

— Nu pot să-mi iau angajamente fără să știu despre ce e vorba. Sînt ofițer de poliție judiciară...

— Dacă mă credeți, totul o să meargă de la sine. Dacă nu mă credeți, sau dacă aveți îndoieli, o să vă faceți că vă

uitați în altă parte, exact cît îmi trebuie ca să ies, și după aia puteți da alarma...

— Unde sînteți ?

— Acceptați ?

— Sînt dispus să ne întîlnim.

— Acceptînd condițiile mele ?

— Voi fi singur.

— Dar nu făgăduiți nimic ?

— Nu.

Îi era imposibil să se comporte altfel și aștepta cu o oarecare neliniște reacția interlocutorului său, care se afla probabil într-o cabină publică, sau într-o cafenea, pentru că se auzea un zgomot de fond.

— V-ați hotărît ? zise Maigret nerăbdător.

— În situația în care mă aflu... Ceea ce scriu ziarele despre dumneavoastră mi-ar da mai curînd încredere. Sînt adevărate poveștile alea ?

— Ce povești ?

— Că sînteți în stare să înțelegeți lucruri pe care, în general, poliția și judecătorii nu le înțeleg, și că, în anumite cazuri, chiar ați...

— Ce anume ?...

— Poate că greșesc vorbind atîta. Nu mai știu nici eu. Vi s-a întîmplat să închideți ochii ?

Maigret preferă să nu răspundă.

— Unde sînteți ?

— Departe de Poliția judiciară. Dacă vă spun chiar acum, o să aveți timp să trimiteți inspectorii din circumscripție să mă aresteze. Un telefon se poate da ușor, mă descrieți...

— De unde știți că v-am văzut ?

— M-am întors. Privirile noastre s-au încrucișat, o știți prea bine. Mi-era foarte frică.

— Din pricina portofelului ?

— Nu numai de asta. Ascultați-mă. Veniți la barul *Le Métro*, pe bulevardul Grenelle colț cu șoseaua La-Motte-Picquet. O să vă ia circa o jumătate de oră. O să vă chem. Nu voi fi departe, și așa ne putem întîlni imediat.

Maigret vru să mai spună ceva, dar interlocutorul închisese. Era intrigat şi în aceeaşi măsură plictisit, pentru că i se întîmpla pentru prima dată ca un necunoscut să dispună de el cu atîta dezinvoltură, ca să nu spunem cinism.

Totuşi, nu izbutea să-i poarte pică. În tot cursul acestei conversaţii dezlînate simţise neliniştea acelui necunoscut, dorinţa de-a ajunge la o soluţie satisfăcătoare, necesitatea de-a se afla faţă în faţă cu comisarul care, în ochii lui, apărea ca unicul salvator posibil.

Pentru că-i furase portofelul, fără să ştie cu cine are de-a face !

— Janvier, ai o maşină jos ? Trebuie să mă duci în cartierul Grenelle.

Janvier păru mirat, deoarece nici o afacere în curs nu era legată de acest cartier.

— O întîlnire personală cu tipul care mi-a săltat portofelul.

— L-aţi găsit ?

— Portofelul, da, în poşta de azi-dimineaţă.

— Insigna ? M-ar mira, pentru că-i un lucru pe care i-ar plăcea oricui să-l păstreze ca amintire.

— În plic erau insigna, actele, banii...

— E vorba de-o farsă ?

— Nu. Dimpotrivă, mi se pare că e ceva foarte serios. Hoţul meu a telefonat acum, anunţîndu-mă că mă aşteaptă.

— Vă însoţesc ?

— Pînă la bulevardul Grenelle. După aia dispari, pentru că vrea să mă vadă singur.

Merseră pe chei pînă la podul Bir-Hakeim. Maigret era tăcut, se mulţumea să privească cum curge Sena. Se lucra pretutindeni : bariere, şantiere, ca în anul în care venise la Paris. De fapt, e-o treabă care reîncepe, la fiecare zece-cincisprezece ani, ori de cîte ori Parisul simte că se sufocă.

— Unde să vă las ?

— Aici.

Erau pe bulevardul Grenelle colţ cu strada Saint-Charles.

— Vă aştept ?

— Aşteaptă-mă o jumătate de oră. Dacă nu mă întorc, du-te înapoi la birou, sau la masă.

Janvier era şi el intrigat şi urmări cu o privire ciudată silueta comisarului care se îndepărta.

Soarele bătea din plin pe trotuar, unde alternau valuri de vînt cald şi mai răcoros, de-ai fi zis că aerul n-avusese încă timp să se stabilească la temperatura lui de primăvară.

O fetiţă vindea violete în faţa unui restaurant. Maigret zări de la distanţă barul din colţ, deasupra căruia cuvintele *Le Métro* se aprindeau, probabil, seara. Era un colţ oarecare, fără nimic special, unul din acele „café-tabac" pe unde treci să-ţi cumperi ţigări, să bei un pahar la tejghea sau să te-aşezi o clipă în aşteptarea unei întîlniri.

Roti privirea prin încăperea care nu avea, pe cele două părţi ale barului, decît vreo douăzeci de măsuţe rotunde, majoritatea libere.

Bineînţeles că hoţul din ajun nu se afla acolo. Comisarul se duse să se aşeze în fund de tot, lîngă geam, şi comandă o halbă cu guler...

Fără să vrea, pîndea uşa, oamenii care se apropiau, care-o împingeau, veneau la casă, în spatele căreia ţigările erau stivuite în rafturi.

Începuse să se întrebe dacă nu fusese naiv, cînd recunoscu pe trotuar silueta şi apoi chipul. Omul nu privea spre partea unde se afla Maigret, se îndreptă spre barul de aramă, se rezemă în coate şi comandă :

— Un rom...

Era agitat. Mîinile-i tremurau fără încetare. Nu îndrăznea să se întoarcă şi aştepta cu nerăbdare să fie servit, ca şi cum ar fi avut urgentă nevoie de alcool.

Apucînd paharul, făcu semn chelnerului să nu pună sticla la loc.

— Încă unul...

De data asta se întoarse spre Maigret. Ştia, înainte de-a intra, unde se găsea comisarul. Probabil că-l spionase, de afară sau de la fereastra vreunei case vecine.

Avea aerul că se scuză, parcă voia să spună că nu putea face altfel, că va veni imediat. Cu mîinile care continuau să-i tremure, numără mărunțișul pe care-l puse pe tejghea.

În sfîrșit, înaintă, luă un scaun și se lăsă să cadă pe el.

— Aveți țigări ?

— Nu. Fumez numai...

— Pipă, știu. Eu nu mai am nici țigări, nici bani ca să-mi cumpăr.

— Chelner ! Un pachet de... Ce preferi ?

— *Gauloises*.

— Un pachet de *Gauloises* și un pahar cu rom.

— Nu mai vreau rom. Mă face să vomit...

— O halbă ?

— Nu știu. N-am mîncat nimic azi-dimineață, nici...

— Un sandviș ?

Pe tejghea erau mai multe tăvi cu sandvișuri.

— Nu acum. Parcă mă apasă ceva pe piept. Nu puteți înțelege...

Era destul de bine îmbrăcat, cu pantaloni de flanelă gri și cu o vestă de sport ecosez. Ca mulți tineri, nu purta cravată, ci un pulover cu gulerul răsucit.

— Nu știu dacă semănați cu imaginea care și-o fac oamenii despre dumneavoastră...

Nu-l privea pe Maigret în față, îi zvîrlise cîte-o privire scurtă înainte de a-și aținti din nou ochii în podea. Era obositor să urmărești mișcarea neîncetată a degetelor sale lungi și subțiri.

— N-ați fost surprins primind portofelul ?

— După treizeci de ani de poliție judiciară, foarte greu te mai miri de ceva.

— Găsind și banii în el ?

— Aveai mare nevoie de ei, nu-i așa ?

— Da.

— Cu cîți franci mai rămăseseși ?

— Vreo zece franci...

— Unde ai dormit noaptea trecută ?

— N-am dormit de loc. Nici n-am mîncat. Am băut din cei zece franci. M-ați văzut cheltuindu-i pe ultimii. N-aveam destui ca să mă îmbăt...

— Totuși, locuiești la Paris, observă Maigret.

— De unde știți ?

— Și chiar în cartierul acesta.

Deși nu era nimeni pe scaunele alăturate, vorbeau încet. Ușa de la intrare se auzea deschizîndu-se și închizîndu-se. Aproape întotdeauna, pentru tutun sau chibrituri.

— Cu toate astea, n-ai trecut pe-acasă...

Omul tăcu o clipă, ca la telefon. Era palid, epuizat. Se simțea că face un efort disperat ca să reacționeze și că, neîncrezător, încearcă să prevadă cursele care i se puteau întinde.

— E tocmai cum gîndeam... mormăi el în sfîrșit.

— Cum gîndeai ?

— Că o să ghiciți, că o să nimeriți mai mult sau mai puțin precis și că, odată intrat în angrenaj...

— Continuă...

Deodată se mînie, ridică glasul, uitînd că se află într-un local public.

— Și că, odată intrat în angrenaj, eu voi fi ras, asta-i !

Privea ușa care se deschisese și, o clipă, comisarul se gîndi că avea să fugă din nou. Probabil că era tentat s-o facă. O sclipire fugară îi trecu prin ochii căprui. Apoi întinse mîna spre paharul cu bere, pe care-l goli dintr-o dată, fixîndu-și interlocutorul peste pahar, ca pentru a-l cîntări.

— Ți-e mai bine ?

— Nu știu încă.

— Să revenim la portofel.

— De ce ?

— Pentru că din cauza lui te-ai hotărît să-mi telefonezi.

— În orice caz, nu erau destui.

— Nu erau destui bani ? Pentru ce anume ?

— Ca s-o șterg... Ca să plec indiferent unde, în Belgia, în Spania...

Și devenind din nou încrezător :

— Ați venit singur ?

— Nu conduc eu. Unul dintre inspectorii mei m-a adus cu mașina și mă așteaptă la colțul străzii Saint-Charles.

Omul ridică iute capul.

— M-ați identificat ?

— Nu. Fotografia dumitale nu figurează în dosarele noastre.

— Mărturisiți deci că ați căutat ?

— Bineînțeles.

— De ce ?

— Din cauza portofelului și mai ales a insignei.

— De ce v-ați oprit în colțul străzii Saint-Charles ?

— Pentru că e la doi pași și oricum treceam pe acolo.

— N-ați primit vreun raport ?

— Cu privire la ce ?

— Nu s-a întîmplat nimic în strada Saint-Charles ?

Pe Maigret îl obosea să tot urmărească expresiile succesive de pe chipul tînărului. Rareori văzuse pe cineva atît de neliniștit, atît de frămîntat, agățîndu-se cu încăpățînare Dumnezeu știe de ce speranță.

Îi era frică, era evident. Frică de ce ?

— Comisarul nu v-a anunțat ?

— Nu.

— Juați ?

— N-o fac decît la tribunal.

Și privirea celuilalt părea că vrea să-l străpungă.

— De ce credeți că v-am cerut să veniți ?

— Pentru că aveai nevoie de mine.

— Pentru care motiv să am nevoie de dumneavoastră ?

— Pentru că ai intrat într-o încurcătură și nu știi cum să ieși.

— Nu-i adevărat.

Vocea era categorică. Necunoscutul înălță capul, ca ușurat.

— Nu eu m-am băgat în încurcătură, și asta nu ezit s-o jur, la tribunal sau nu. Sînt nevinovat, înțelegeți ?

— Mai încet...

Aruncă o privire în jurul lui. O tînără se ruja privindu-se în oglindă, apoi se întoarse spre trotuar, în speranța

de a-l vedea apărînd pe cel pe care-l aştepta. Doi bărbaţi, de vîrstă mijlocie, aplecaţi peste măsuţă, vorbeau aproape pe şoptite şi, din cîteva cuvinte pe care le ghici mai mult decît le auzi, Maigret înţelese că era vorba de curse.

— Mai bine spune-mi cine eşti şi de ce anume te consideri nevinovat...

— Nu aici. Imediat...

— Unde ?

— La mine. Pot să mai cer o bere ? Voi putea să vă dau înapoi, curînd, numai dacă...

— Numai dacă, ce ?

— Dacă poşeta ei... În sfîrşit... O bere ?

— Chelner, două halbe... şi spune-mi ce am de plată.

Tînărul se ştergea cu o batistă, destul de curată încă.

— Douăzeci şi patru de ani ? întrebă comisarul.

— Douăzeci şi cinci.

— Eşti de mult la Paris ?

— De cinci ani.

— Căsătorit ?...

Ocolea problemele prea personale, prea arzătoare.

— Am fost. De ce mă-ntrebaţi ?

— Nu porţi verighetă.

— Pentru că, atunci cînd m-am căsătorit, nu aveam destui bani.

Aprinse o nouă ţigară. Pe prima o fumase trăgînd lung şi abia acum părea că savurează tutunul.

— În fond, toate precauţiile pe care le-am luat nu servesc la nimic.

— Ce precauţii ?

— În ceea ce vă priveşte. Sînt în mîna dumneavoastră în întregime, orice-aş face. Chiar dacă aş încerca s-o şterg, acum, că m-aţi văzut bine şi ştiţi că sînt din cartier...

Avea un surîs amar, ironic, de-o ironie pe care şi-o adresa lui însuşi.

— Vreau întotdeauna să fac lucrurile prea bine. Inspectorul dumneavoastră, cu maşina, e tot la colţul străzii Saint-Charles ?

Maigret privi ceasul electric. Arăta douăsprezece fără trei minute.

— Sau a plecat, sau pleacă dintr-o clipă în alta, pentru că i-am cerut să mă aştepte o jumătate de oră, după care, dacă nu mă întorc, să plece la masă.

— Nu mai are importanţă, nu-i aşa ?

Maigret nu răspunse, şi cînd tovarăşul său se sculă, îl urmă. Se îndreptară amîndoi spre strada Saint-Charles, în colţul căreia se înălţa un imobil destul de nou şi de modern. Traversară pe locul marcat pentru pietoni, intrară pe stradă şi merseră doar vreo treizeci de metri.

Omul se oprise în mijlocul trotuarului. O poartă deschisă dădea în curtea unui mare imobil din bulevardul Grenelle şi, sub o boltă, se vedeau biciclete cu motor şi cărucioare de copii.

— Aici locuieşti ?

— Ascultaţi-mă, domnule comisar...

Era mai palid, mai nervos ca niciodată.

— Aţi avut vreodată încredere în cineva chiar dacă toate probele erau împotriva lui ?

— Mi s-a întîmplat.

— Ce gîndiţi despre mine ?

— Că eşti destul de complicat şi că-mi lipsesc prea multe elemente ca să te judec.

— Pentru că mă veţi judeca ?

— Nu asta am vrut să spun. Să zicem, aşa, ca să-mi fac o părere.

— Am aerul unui ticălos ?

— Categoric, nu.

— Al unui om în stare să... Nu... Veniţi... E mai bine să terminăm imediat.

Băgîndu-l în curte, îl conduse spre aripa stîngă a clădirilor, unde, la parter, se vedeau aliniate cîteva uşi.

— Astea le numesc ei garsoniere... mormăi necunoscutul.

Scoase o cheie din buzunar.

— O să fiu nevoit să intru primul... O voi face, oricît m-ar costa... Dacă leşin....

Împinse ușa de stejar lăcuit. Dădea într-un antreu foarte mic. O ușă deschisă, spre dreapta, lăsa să se întrezărească o baie cu așa-numita semicadă zidită. Baia era în dezordine. Pe jos erau azvîrlite prosoape.

— Vreți să deschideți dumneavoastră ?

Tînărul îi arătă lui Maigret ușa închisă din fața lor și comisarul făcu ceea ce i se cerea.

Tovarășul său nu fugi. Totuși mirosul era îngrozitor, cu toată fereastra deschisă.

Lîngă un divan transformat noaptea în pat era întinsă o femeie pe covorul marocan cu desene multicolore și muște albastre se roteau bîzîind în jurul ei.

CAPITOLUL 2

— Aveţi telefon ?

Era o întrebare ridicolă, pe care Maigret o puse în mod mecanic, căci văzuse aparatul pe jos, în mijlocul camerei, la aproape un metru de cadavru.

— Vă implor... murmură omul sprijinindu-se de uşă.

Se vedea că ajunsese la capătul puterilor. Nici comisarului nu-i părea rău că pleacă din această cameră în care mirosul de mort era de nesuportat.

Îl împinse pe tînăr afară, închise uşa în urma lui şi stătu o clipă, înainte de-a relua legătura cu lumea reală.

Copiii se întorceau de la şcoală, legănîndu-şi ghiozdanele, şi se îndreptau spre diferitele apartamente. Cea mai mare parte a ferestrelor marii clădiri erau deschise. Se auzeau mai multe radiouri deodată, voci, muzică, femei care-şi chemau soţii sau copiii. La etajul întîi un canar ţopăia în colivie şi ici şi colo vedeai rufe puse la uscat.

— Îți vine să vomiți ?

Celălalt clătina capul negativ, dar nu îndrăznea încă să deschidă gura. Se ținea de piept cu amîndouă mîinile, livid, gata să facă o criză de nervi, judecînd după mișcarea aproape convulsivă a degetelor și fremătarea necontrolată a buzelor.

— Nu te grăbi... Nu încerca să vorbești... Vrei să mergem să bem ceva la cafeneaua din colț ?

Același semn de negație.

— E soția dumitale, nu-i așa ?

Ochii lui spuneau „da". Deschise în sfîrșit gura să ia un gît de aer, dar nu izbuti s-o facă decît destul de greu, de parcă toți nervii i s-ar fi închircit.

— Erai acolo cînd s-a întîmplat ?

— Nu...

Reușise totuși să murmure această silabă.

— Cînd ai văzut-o ultima oară ?

— Alaltăieri... miercuri.

— Dimineața ?... Seara ?...

— Seara, tîrziu...

Mergeau mecanic prin curtea mare, însorită, în jurul căreia, în toate încăperile clădirilor, oamenii își duceau viața lor de fiecare zi. Majoritatea se așezau la masă sau erau pe cale s-o facă.

Se auzeau frînturi de fraze :

— Te-ai spălat pe mîini ?

— Ai grijă... E foarte fierbinte...

Uneori, prin aerul primăvăratec simțeai mirosuri de bucătărie, de praz mai cu seamă.

— Știi cum a murit ?

Tînărul făcu semn că „da", căci din nou își pierduse respirația.

— Cînd m-am întors acasă...

— O clipă... Ai plecat din apartament miercuri seara, tîrziu... Hai.., Nu-ți face bine să stai nemișcat... Pe la ce oră ?

— Unsprezece...

— Soția dumitale trăia ?... Ai lăsat-o în capot ?...

— Nu se dezbrăcase încă...

— Lucrezi noaptea ?

— Nu... Mă duceam să caut bani... Ne trebuiau neapărat...

Mergeau amîndoi privind, cu mintea în altă parte, ferestrele deschise, și de la unele dintre ele îi priveau și pe ei oameni, întrebîndu-se, fără îndoială, de ce se plimbau în felul ăsta.

— Unde te-ai dus să cauți bani ?

— La prieteni... Cam peste tot...

— Și n-ai găsit ?

— Nu...

— Unii dintre prietenii ăștia te-au văzut ?

— La *Vieux Pressoir*, da... Mai aveam vreo treizeci de franci în buzunar... Am umblat prin diferite locuri în care aveam șansa să întîlnesc prieteni...

— Pe jos ?

— Cu mașina mea... N-am abandonat-o decît cînd am rămas în pană de benzină, pe strada François I colț cu strada Marbeuf...

— Ce-ai făcut după aceea ?

— Am mers pe jos...

Maigret avea în fața lui un băiat sleit de puteri, hipersensibil, un fel de om jupuit de viu.

— De cînd n-ai mîncat ?

— Ieri, am mîncat două ouă tari într-un bistro...

— Hai !...

— Nu mi-e foame... Dacă aveți de gînd să mă luați la masă, vă previn de la început că...

Maigret nu-l ascultă ; se îndreptă spre bulevardul Grenelle și intră într-un mic restaurant, unde erau libere mai multe mese.

— Două fripturi cu cartofi prăjiți, ceru el.

Nici lui nu-i era foame, dar însoțitorul lui avea nevoie de hrană.

— Cum te cheamă ?

— Ricain... François Ricain... Unii îmi spun Francis. Soția mea...

— Ascultă, Ricain... Sînt nevoit să dau două-trei telefoane...

— Ca să vă chemați colegii ?

— Mai întîi trebuie să-l anunț pe comisarul de poliție din cartier, apoi să pun la curent Parchetul... Îmi promiți că nu te miști de-aici ?

— Ca să mă duc unde ? răspunse Ricain cu amărăciune. Oricum o să mă arestați și o să mă băgați la închisoare... Nu voi suporta... Aș prefera mai curînd...

Nu termină fraza, dar i se puteau ghici gîndurile.

— Chelner, o jumătate de *Bordeaux* roșu...

Maigret trecu pe la casă. Luă fise. După cum se aștepta, comisarul din cartier era la masă.

— Vreți să-l anunț imediat ?

— La ce oră trebuie să se întoarcă la birou ?

— Către ora două...

— Spune-i că-l aștept la ora două și un sfert pe strada Saint-Charles, în fața intrării imobilului care face colț cu bulevardul Grenelle...

La Parchet nu dădu decît de-un funcționar mărunt.

— Se pare că s-a comis o crimă pe strada Saint-Charles... Notează adresa... Cînd se întoarce vreunul dintre substituți, spune-i că la două și un sfert voi fi în fața intrării...

Și, în sfîrșit, la Poliția judiciară, unde răspunse inspectorul Lapointe :

— Vrei să vii peste o oră pe strada Saint-Charles ?... Anunță biroul de Identificare judiciară... Să fie la aceeași adresă către ora două... Să aducă dezinfectant pentru o cameră în care nu poți să intri din cauza mirosului de putrefacție... Anunță-l și pe medicul legist... Nu știu cine-i azi de serviciu... La revedere...

Se duse să se așeze din nou în fața lui Ricain, care nu se clintise și care privea în jurul lui de parcă nu-i venea să creadă în realitatea spectacolului cotidian.

Restaurantul era modest. Majoritatea clienților lucrau în cartier și mîncau, singuri, citind ziarul. Li se aduseseră fripturile ; cartofii erau destul de bine prăjiți.

— Ce-o să se întîmple ? întrebă tînărul, punînd mecanic mîna pe furculiță. Ați anunțat pe toată lumea ? Va începe bîlciul cel mare ?

— Nu înainte de ora două... Pînă atunci avem timp să stăm de vorbă...

— Eu nu știu nimic...

— Totdeauna credem că nu știm nimic.

Lucrurile nu trebuiau forțate. După cîteva clipe, cînd Maigret îmbuca prima bucățică de carne, François Ricain începea, cu gîndul aiurea, să-și taie friptura.

Spusese că nu va fi în stare să mănînce. Nu numai că mînca, dar și bău, și cîteva minute mai tîrziu comisarul trebui să mai ceară o jumătate de vin.

— Totuși, nu veți putea înțelege...

— Din toate frazele pe care oamenii le spun, asta-i cea pe care am auzit-o cel mai des în cariera mea... Dar, în nouă cazuri din zece, am înțeles...

— Știu... O să mă trageți de limbă...

— E vorba deci de ceva ?

— Nu glumiți... Ați văzut ca și mine...

— Atît doar că dumneata ai mai văzut o dată acest spectacol. Nu-i așa ?

— Desigur.

— Cînd ?

— Ieri, pe la patru dimineața.

— Stai puțin să-mi adun gîndurile. Alaltăieri, adică miercuri, ai plecat de acasă pe la ora unsprezece noaptea și ai lăsat-o acolo pe soția dumitale...

— Sophie insista să vină cu mine. Am obligat-o să stea acasă, pentru că nu-mi place să cerșesc bani de față cu ea. Aș fi dat impresia că mă folosesc de prezența ei...

— În regulă ! Ai plecat cu mașina. Ce mașină ai ?

— Un Triumph decapotabil.

— Dacă aveai atît de urgentă nevoie de bani, de ce n-ai vîndut-o ?

— Pentru că nu mi s-ar fi dat pe ea nici o sută de franci. E o rablă pe care am luat-o de ocazie și care a trecut prin foarte multe mîini. Abia se mai ținea pe cele patru roți.

— Ai căutat prieteni pe care-i credeai dispuși să-ți împrumute bani și nu i-ai găsit ?

— Cei pe care i-am găsit erau la fel de lefteri ca și mine...

— Te-ai întors, pe jos, la ora patru dimineața. Ai bătut la ușă ?

— Nu. Am descuiat cu cheia mea...

— Băuseși ?

— Cîteva pahare, da. Noaptea, majoritatea oamenilor pe care-i frecventez sînt prin baruri sau cabarete...

— Erai beat ?

— Nu așa încît...

— Descurajat ?

— Nu mai știam încotro s-o apuc...

— Soția dumitale avea bani ?

— Nu mai mulți decît mine... Cred că mai avea în poșetă vreo douăzeci sau treizeci de franci...

— Continuă... Chelner ! Te rog, mai adu-ne niște cartofi...

— Am găsit-o pe jos... Cînd m-am apropiat, mi-am dat seama că jumătate din față era zdrobită... Cred că am văzut creieri...

Împinse farfuria și bău cu lăcomie al patrulea pahar de vin.

— Iertați-mă... Aș prefera să nu vorbesc despre asta.

— Exista vreo armă în odaie ?

Ricain rămase nemișcat, fixîndu-l pe Maigret, de parcă sosise momentul crucial.

— Un revolver ? Automat ?

— Da.

— Un automat ?

— Al meu... Un browning 6,35 fabricat la Herstal...

— Cum ai ajuns în posesia acestei arme ?

— Așteptam întrebarea asta... Și, fără îndoială, n-o să mă credeți...

— N-ai cumpărat-o de la un armurier ?

— Nu... N-aveam nici un motiv să cumpăr un pistol... Într-o noapte... eram cîțiva prieteni într-un mic restaurant de pe strada La Villette... Băuserăm mult... Ne dădeam aere de derbedei...

Roşise.

— Eu mai ales... O să vă spună ceilalţi... E o manie de-a mea... După ce beau, mi se pare că sînt un tip formidabil... Cîţiva oameni pe care nu-i cunoşteam s-au alăturat grupului nostru... Ştiţi cum se întîmplă către dimineaţă... Era iarnă, acum doi ani... Purtam o canadiană căptuşită cu blană de miel... Sophie era cu mine. Băuse şi ea, dar nu-şi pierdea niciodată busola... A doua zi, pe la prînz, cînd am vrut să-mi îmbrac canadiana, am găsit în buzunar un revolver... Soţia mi-a spus că-l cumpărasem noaptea, cu toate protestele ei... Pretindeam, după cît se pare, că trebuia neapărat să omor pe cineva care avea pică pe mine. Repetam : „Ori el, ori eu, pricepi, bătrîne..."

Maigret îşi aprinsese pipa şi-l privea pe Ricain fără să se poată ghici ce gîndea.

— Înţelegeţi ?

— Continuă... Ajunsesem la ziua de joi, ora patru dimineaţa. Presupun că nimeni nu te-a văzut cînd te-ai întors acasă ?

— Bineînţeles.

— Şi că nimeni nu te-a văzut plecînd ?

— Nimeni...

— Ce-ai făcut cu arma ?

— De unde ştiţi că m-am descotorosit de ea ?

Comisarul dădu din umeri.

— Nu ştiu de ce-am făcut-o... Mi-am dat seama că voi fi acuzat...

— De ce ?

Ricain îşi privi uluit interlocutorul.

— Nu-i normal ?... Numai eu aveam cheia... Cineva se folosise de-o armă ce-mi aparţinea şi pe care-o ţineam într-un sertar al comodei... Uneori ne certam, Sophie şi cu mine... Ar fi vrut să-mi iau o slujbă stabilă...

— Ce meserie ai ?

— În măsura în care asta s-ar putea numi o meserie... Sînt gazetar, fără să fiu angajat la un ziar anume... Cu alte cuvinte îmi plasez marfa unde pot, cronică cinematografică

mai ales... Mai sînt și asistent de regie și, la nevoie, scenarist...

— Ai aruncat browningul în Sena ?

— Puțin mai jos de podul Bir-Hakeim... Apoi am plecat...

— Ai continuat să-ți cauți prietenii ?

— Nu mai îndrăzneam... Poate că cineva auzise zgomotul armei și telefonase la poliție... Nu știam... În asemenea momente nu prea gîndești logic... Aveam să fiu urmărit... Să fiu învinuit și totul avea să fie împotriva mea, chiar faptul că am vagabondat o parte din noapte... Băusem... Continuam să caut un bar deschis... Cînd am găsit unul, pe lîngă Vaugirard, am golit trei pahare de rom pe nerăsuflate... Dacă mă interogau, nu eram în stare să răspund... Eram sigur că mă încurc... O să mă închidă într-o celulă... Sufăr de claustrofobie în așa măsură încît nu pot să merg cu metroul. Ideea închisorii, cu zăvoare mari la ușă...

— Deci claustrofobia ți-a dat ideea să fugi în străinătate ?

— Vedeți că nu mă credeți de loc ?

— Poate că da.

— Trebuie să fi fost în situația mea, ca să vă dați seama ce-ți poate trece prin cap... Nu judeci logic... N-aș fi în stare să vă spun prin ce cartiere am umblat... Simțeam nevoia să merg, să mă îndepărtez de Grenelle, unde-mi închipuiam că mă și caută... Îmi amintesc că am zărit gara Montparnasse, că am băut vin alb pe bulevardul Saint-Michel... Poate gara Montparnasse... Gîndul meu nu era atîta să fug... ci să cîștig timp, ca să nu fiu interogat în starea în care mă aflam... În Belgia, sau oriunde altundeva, puteam să aștept... Aș fi citit în ziare despre mersul anchetei... Aș fi aflat amănunte pe care nu le cunosc și care mi-ar fi permis să mă apăr...

Maigret nu-și putu reține un surîs în fața unei atari combinații de șiretenie și naivitate.

— Ce făceai în Place de la République ?

— Nimic... Ajunsesem acolo așa cum aș fi putut ajunge și în alt loc din oraș... Îmi mai rămăsese o hîrtie de zece franci în buzunar... Am lăsat să treacă trei autobuze...

— Pentru că erau vehicule complet închise ?

— Nu știu... Vă jur, domnule comisar, că nu știu... Aveam nevoie de bani ca să iau trenul... M-am urcat pe platformă... Era lume multă și înghesuială... V-am văzut din spate... La un moment dat, v-ați dat brusc înapoi și erați gata să vă pierdeți echilibrul... Am văzut portofelul care era mai lung decît buzunarul... L-am luat fără să mă gîndesc și, cînd am ridicat capul, am văzut privirea unei femei fixată asupra mea... Mă întreb de ce n-a dat imediat alarma... Am sărit din mers... Ne aflam, din fericire, pe-o arteră foarte circulată, din care dădeau străzi strîmte și întortocheate de jur împrejur... Am alergat... Am mers...

— Chelner, două foietaje...

Era ora unu și jumătate. Peste patruzeci și cinci de minute justiția își va lua chipul său oficial obișnuit și garsoniera din strada Saint-Charles va fi invadată de persoane oficiale, în timp ce polițiștii îi vor ține la distanță pe curioși.

— Ce veți face cu mine ?

Maigret nu răspunse imediat, pentru bunul motiv că nu se hotărîse încă.

— Mă arestați ?... Îmi dau seama că nu puteți face altceva și totuși vă jur încă o dată că...

— Mănîncă... Vrei o cafea ?

— De ce faceți asta ?

— Ce ți se pare extraordinar ?

— Mă siliți să mănînc și să beau... Nu mă brutalizați ci, din contră, mă ascultați cu răbdare... Nu asta numiți dumneavoastră un interogatoriu „la marea artă" ?

Maigret surîse.

— Nu, nu chiar așa... Încerc doar să pun puțină ordine în fapte...

— Și să mă faceți să vorbesc...

— N-am prea insistat...

— Pentru moment, mă simt puțin mai bine...

Mîncase prăjitura aproape fără să-şi dea seama şi-şi aprindea o ţigară. Se colorase puţin în obraji.

— Numai că nu sînt în stare să mă întorc acolo, să revăd... să simt...

— Dar eu ?

— Dumneavoastră, asta vă e meseria... Nu e vorba de soţia dumneavoastră...

Trecea direct de la aiureală la cumpătare, de la panica oarbă la judecata cea mai lucidă.

— Eşti un animal ciudat...

— Pentru că sînt sincer ?

— Nici eu nu ţin de loc să-mi stai în coastă în timpul descinderii Parchetului şi doresc şi mai puţin să te hărţuiască ziariştii cu întrebări... Cînd inspectorii mei vor sosi în strada Saint-Charles — de fapt, trebuie că ne şi aşteaptă — am să le spun să te ducă la Quai d'Orfèvres...

— Într-o celulă ?

— În biroul meu, unde ai să mă aştepţi cuminte...

— Şi pe urmă ? Ce-o să mai fie ?

— Depinde...

— Ce speraţi să descoperiţi ?

— Habar n-am... Ştiu mai puţin decît dumneata, pentru că n-am privit corpul de aproape şi n-am văzut arma...

Toată convorbirea fusese însoţită de zgomot de pahare, de furculiţe, de murmur de glasuri, de du-te-vino-ul chelnerilor şi de ţăcănitul slab al maşinii de la casă.

Soarele bătea pe celălalt trotuar, şi umbrele trecătorilor erau scurte şi lăţite. Treceau maşini, taxiuri, autobuze, se trînteau portiere.

Cei doi oameni, la ieşirea din restaurant, avură parcă o ezitare. În colţul acela de bistro fuseseră o vreme separaţi de ceilalţi, de viaţa care-şi urma cursul, de zgomote, de glasuri, de chipuri obişnuite.

— Mă credeţi ?

Ricain pusese întrebarea fără să îndrăznească să se uite la Maigret.

— N-a sosit momentul să credem sau să nu credem. Uite ! Oamenii mei sînt acolo...

Văzu, pe strada Saint-Charles, una dintre mașinile negre ale P.J. și camioneta serviciului de Identificări judiciare, îl recunoscu pe Lapointe în micul grup care discuta pe trotuar. Torrence cel voinic era și el acolo : Maigret i-l încredință pe Ricain.

— Du-l la Quai. Instalează-l în biroul meu, rămîi acolo cu el și nu te mira dacă adoarme. De două nopți n-a mai închis ochii.

Puțin după ora două sosi o camionetă a serviciilor sanitare ale orașului Paris, pentru că Moers și oamenii săi nu dispuneau de materialul necesar.

Se aflau atunci în curte, în fața ușilor garsonierelor, grupuri de oameni care așteptau și pe care curioșii, ținuți la distanță de poliția în uniformă, îi priveau cu multă atenție.

Într-o parte, substitutul Dréville și judecătorul de instrucție Camus discutau cu comisarul Piget, din arondismentul al XV-lea. De abia se ridicaseră de la masă cu toții, după un dejun mai mult sau mai puțin copios și, cum operațiile de dezinfectare se prelungeau, li se mai întîmpla să se uite la ceasurile de la mînă.

Medicul legist era doctorul Delaplanque, oarecum nou în meseric, dar la care Maigret ținea mult și căruia îi punea diverse întrebări. Delaplanque nu ezitase, cu tot mirosul și muștele, să intre și să facă o primă constatare.

— Voi putea să vă spun ceva mai mult foarte curînd. Mi-ați vorbit despre un pistol 6,35 și asta mă miră, pentru că aș fi pariat că rana a fost făcută cu o armă de calibru mare.

— La ce distanță ?

— La prima vedere, pe corp nu se zărește nici o urmă de fum sau de praf de pușcă. Moartea a fost instantanee, sau aproape instantanee, pentru că femeia a pierdut foarte puțin sînge. De fapt, cine este ?

— Soția unui tînăr ziarist...

Pentru toată lumea, ca și pentru Moers și pentru specialiștii de la Identificări judiciare, era o treabă obișnuită, pe care-o făceau fără pic de emoție. Nu auziseră oare doar ceva mai devreme pe-un funcționar municipal strigînd, pe cînd intra în garsonieră : „Da' știu că duhnește puștoaica !“ ?

Unele femei își țineau copiii în brațe, altele, așezate bine ca să vadă totul fără să se deranjeze, stăteau rezemate în coate pe la ferestre și astfel, de la o locuință la alta, se făceau schimburi de păreri.

— Ești sigură că nu-i ăla mare ?

— Nu, pe ăla mare nu-l cunosc...

Era vorba de Lourtie, dar pe Maigret îl căutau din ochi cele două femei.

— Uite !.. Ăla cu pipa...

— Sînt doi cu pipa...

— Nu ăl mai tînăr, desigur... Celălalt... S-apropie de cei de la tribunal...

Substitutul Dréville îl întrebă pe comisar :

— Știți cumva despre ce-i vorba ?

— Moarta e o tînără de douăzeci și doi de ani, Sophie Ricain, născută Le Gal, de fel din Concarneau, unde tatăl său e ceasornicar...

— A fost anunțat ?

— Nu încă... O s-o fac imediat...

— Căsătorită ?

— De trei ani, cu François Ricain, un tînăr ziarist, oarecum cineast, care-și încearcă norocul la Paris...

— Unde-i ?

— În biroul meu.

— Îl bănuiți ?

— Nu, pînă în prezent. În starea în care e, nu poate să asiste la descinderea Parchetului și n-ar face decît să ne încurce.

— Unde se afla în momentul crimei ?

— Nimeni nu știe la ce oră s-a comis crima.

— Dumneavoastră, doctore, n-o puteți stabili cu aproximație ?

— Nu în clipa asta. Poate după autopsie, dacă mi se spune la ce oră a luat ultima masă victima și ce anume a mîncat.

— Vecinii ?

— Îi vedeți pe unii dintre ei care ne privesc. Nu i-am întrebat încă, dar nu cred că au să ne spună lucruri interesante. Observați că se poate intra în garsoniere fără a trece prin fața gheretei portarului, care se afla la intrarea din bulevardul Grenelle.

Era o corvoadă. Așteptau. Se rosteau fraze fără noimă și Lapointe își urma șeful pas cu pas, fără să spună nimic, cu privirea și comportarea unui ciine credincios.

Oamenii de la dezinfectare scoteau din garsonieră un tub mare suplu, cenușiu, pe care-l băgaseră acolo cu un sfert de oră mai înainte. Șeful echipei, în halat alb, făcea semn că se pot apropia.

— Nu trebuie să stați prea mult timp în cameră, îi recomandă el lui Maigret, pentru că aerul e încă încărcat de formol.

Doctorul Delaplanque îngenunche lîngă corp și-l examină cu ceva mai multă atenție decît o făcuse prima dată.

— În ce mă privește, poate fi transportată.

— Dumneavoastră ce ziceți, domnule Maigret ?

Maigret văzuse tot ce era de văzut, un corp chircit, îmbrăcat într-un capot de mătase înflorată. Un papuc roșu îi rămăsese în picior. Era imposibil, din cauza poziției în care se afla în odaie, să se spună ce anume făcea femeia sau chiar unde se afla exact în clipa în care fusese atinsă de glonte.

După cîte se putea judeca, chipul era destul de obișnuit, mai degrabă frumos. Degetele de la picior erau date cu lac roșu, dar nu mai fuseseră îngrijite în ultimul timp, pentru că lacul era crăpat, iar unghiile nu erau prea curate.

Lîngă șeful său, grefierul scria, așa cum făcea și secretarul comisarului de poliție.

— Aduceți targa...

Se călca pe muște moarte. Una după alta, persoanele care se înghesuiau în odaie își scoteau batista și o duceau la ochi din cauza formolului.

Transportară corpul, în timp ce o liniște plină de respect domni pentru cîteva clipe în curte. Domnii de la Parchet se retraseră primii, apoi Delaplanque, în timp ce Moers și specialiștii așteptau să-și facă meseria.

— Căutăm peste tot, șefule ?

— E cel mai bun lucru. Nu se știe niciodată.

Se găseau, poate, în fața unui mister sau, poate, dimpotrivă, totul avea să se clarifice foarte bine. Așa e la începutul oricărei anchete, sau aproape la fel.

Maigret, clipind des din cauza formolului, trase sertarul unei comode, care conținea obiectele cele mai diferite : un binoclu vechi, butoni de manșetă, un stilou stricat, creioane, fotografii luate în timpul turnării unui film, ochelari de soare, facturi...

Avea să revină după ce mirosul o să se risipească, dar remarcă totuși, pe moment, curioasa ornamentație a garsonierei. Podeaua era dată cu lac negru, iar pereții vopsiți în roșu-aprins, ca și tavanul. Mobilele, din contră, erau de-un alb lăptos, fapt care dădea ansamblului un anumit aer de irealitate. Ai fi zis că-i un decor. Nimic nu părea trainic.

— Ce zici, Lapointe ? Ți-ar plăcea să locuiești într-o astfel de cameră ?

— Cred că aș avea coșmaruri !

Ieșiră. Mai erau încă niște gură-cască prin curte și agenții îi lăsaseră să se apropie puțin.

— Ți-am spus eu că ăla e... Mă-ntreb dacă o să se întoarcă... Se pare că face totul el însuși și că sînt șanse să ne interogheze pe fiecare.

O blondă ștearsă, care ținea un copil în brațe, îl privea pe Maigret surizînd de parcă ar fi văzut o vedetă de cinema.

— Am să ți-l las pe Lourtie... Uite cheia garsonierei... După ce-au să termine oamenii lui Moers, închide ușa și apucă-te să-i întrebi pe vecini. Crima, dacă e vorba de-o crimă, n-a fost comisă noaptea trecută, ci în noaptea de miercuri spre joi... Încearcă să afli dacă vecinii au auzit vreo mișcare... Împărțiți-vă locatarii, tu și cu Lourtie...

Pe urmă, duceți-vă și întrebați negustorii... Sertarul e plin de facturi... Ai să găsești acolo adresa magazinelor de unde se aprovizionau... Era să uit... Vrei să te duci să te convingi dacă telefonul mai funcționează ?... Mi se pare că atunci cînd l-am văzut la prînz era scos...

Telefonul funcționa.

— Să nu vă întoarceți nici unul la Quai fără să-mi telefonați înainte... Curaj, băieți...

Maigret o luă spre bulevardul Grenelle și coborî în stația de metro. O jumătate de oră mai tîrziu, regăsi aerul curat și soarele, apoi biroul său, unde François Ricain îl aștepta cuminte, în timp ce Torrence citea un ziar.

— Nu ți-e sete ? îl întrebă pe Ricain, scoțîndu-și pălăria și ducîndu-se să deschidă mai mult fereastra. Nimic nou, Torrence ?

— A telefonat un ziarist...

— M-am mirat că nu i-am văzut venind acolo... Probabil că în arondismentul al XV-lea serviciul lor de informații e prost organizat... O să tabere pe Lapointe...

Privirea sa se întoarse spre Ricain, spre mîinile acestuia, și-i spuse inspectorului :

— Du-l oricum la laborator... Să i se facă proba cu parafina... Nu mai dovedește nimic în cazul ăsta, pentru că au trecut aproape două zile de la comiterea crimei, dar asta va evita întrebări stînjenitoare... Se va ști, peste un sfert de oră, dacă Ricain avea urme de praf de pușcă pe degete. Absența acestora nu va stabili într-un mod categoric că n-a tras, dar va fi un punct bun pentru el.

— Alo ! Tu ești ?... Te rog să mă ierți... Bineînțeles. Dacă n-ar fi fost o chestiune de serviciu, aș fi venit la masă... Ba da, am mîncat o friptură cu cartofi prăjiți, cu un tînăr surescitat. Îmi promisesem, cînd am intrat în local, să-ți telefonez, dar discuția a continuat neîntreruptă și mărturisesc că am uitat... Nu ești supărată ?... Nu, habar n-am... O să vedem...

Nu putea să prevadă dacă seara se va duce sau nu acasă la cină. Mai ales cu un băiat ca François Ricain, care-și schimba atitudinea de la o secundă la alta.

Lui Maigret i-ar fi fost destul de greu să-şi facă o părere despre el. Era inteligent, desigur, şi chiar de-o inteligenţă pătrunzătoare, pe care-o simţeai în anumite replici. Pe lîngă asta, avea o latură destul de naivă, de puerilă chiar.

Cum să-l judece în clipa asta ? Se afla într-o stare fizică şi morală de plîns, cu nervii epuizaţi, sfîşiat de sentimente contradictorii.

Dacă nu-şi omorîse soţia şi dacă avusese într-adevăr intenţia să fugă în Belgia sau în altă parte, era o dovadă a unei rătăciri totale, care nu izbutea totuşi să explice claustrofobia de care vorbise.

După toate probabilităţile, el concepuse şi realizase decorarea garsonierei, parchetul negru, pereţii şi tavanul roşu, mobilele livide, care ieşeau în relief de parcă ar fi plutit în spaţiu.

Aveai impresia că pămîntul pe care calci nu e solid, că pereţii o să avanseze sau să dea înapoi ca într-un studio de cinema, că divanul, comoda, masa, scaunele sînt artificiale, nişte imitaţii din carton presat.

Nu părea oare el însuşi o fiinţă artificială ? Maigret îşi închipui ce mutre ar fi făcut substitutul sau judecătorul Camus dacă ar fi citit, de la un cap la altul, frazele pe care tînărul le rostise mai întîi în cafeneaua La-Motte-Piquet, şi apoi în micul restaurant.

Ar fi fost curios să cunoască părerea doctorului Pardon despre Ricain.

Ricain se întoarse, urmat de Torrence.

— Ei ?

— Experienţă negativă...

— N-am tras în viaţa mea cu arma decît la bîlci... Mi-ar fi fost greu să găsesc piedica...

— Stai jos...

— L-aţi văzut pe judecător ?

— Pe judecătorul de instrucţie şi pe substitut...

— Ce-au hotărît ?... O să mă aresteze ?...

— E cel puţin a zecea oară că te aud spunînd acest cuvînt... Pînă acum n-aş avea decît un singur motiv să te

arestez : furtul portofelului meu, dar n-am depus plîngere...

— Vi l-am restituit...

— E adevărat. Acum o să încercăm să punem în ordine anumite lucruri pe care mi le-ai spus și altele pe care nu le cunosc încă. Poți să pleci, Torrence. Spune-i lui Janvier să vină...

Ceva mai tîrziu, Janvier se instală la capătul biroului și scoase un creion din buzunar.

— Te numești François Ricain. Ai douăzeci și cinci de ani. Unde te-ai născut ?

— La Paris, pe strada Caulaincourt.

O stradă burgheză, aproape provincială, în spatele bisericii Sacré-Coeur.

— Părinții mai trăiesc ?

— Tata... E mecanic la Căile Ferate Franceze.

— De cît timp ești căsătorit ?

— Mai bine de trei ani și jumătate. O să se împlinească patru ani în iunie... La 17...

— Atunci aveai deci douăzeci și unu de ani, și soția dumitale avea...

— Optsprezece...

— Tatăl dumitale era deja văduv ?

— Mama a murit cînd aveam paisprezece ani...

— Ai continuat să locuiești cu tatăl dumitale ?

— Cîțiva ani... La șaptesprezece ani ne-am despărțit...

— De ce ?

— Pentru că nu ne înțelegeam...

— Exista vreun motiv special ?

— Nu... Mă plictiseam... Voia să intru, ca și el, la calea ferată și am refuzat... Găsea că-mi pierd timpul citind și studiind...

— Ai bacalaureatul ?

— Am plecat din școală cu doi ani mai înainte...

— De ce ?... Unde trăiai ?... Din ce ?...

— Mă cam bruscați, se plînse Ricain.

— Nu te bruschez de loc. Îți pun niște întrebări elementare.

— Au fost diferite epoci... Am vîndut ziare pe stradă... Apoi am fost curier la o tipografie de pe strada Montmartre... Cîtva timp am locuit cu un prieten...

— Numele și adresa lui...

— Bernard Fléchier... Avea o cameră pe strada Coquillière... Nu mai știu ce-i cu el...

— Cu ce se ocupa ?

— Avea un triciclu și livra mărfuri...

— După aia ?

— Am lucrat șase luni într-o papetărie... Scriam povești pe care le dădeam la ziare... Mi-au primit una și am încasat o sută de franci... Tipul care m-a primit a fost uimit văzîndu-mă atît de tînăr...

— Nu ți-a mai acceptat poveștile ?

— Nu... Următoarele au fost refuzate...

— Ce făceai cînd ai întîlnit-o pe soția dumitale ? Vreau să spun pe aceea care urma să-ți devină soție, Sophie Le Gal, așa, nu ?

— Eram al treilea asistent la un film care a fost interzis de cenzură, un film de război, făcut de tineri...

— Sophie lucra ?

— Nu ca angajată... Era figurantă... Uneori i se întîmpla să pozeze ca model...

— Trăia singură ?

— Într-o cameră de hotel, la Saint-Germain-des-Prés...

— Dragoste fulgerătoare ?

— Nu. Ne-am culcat pentru că, după un chef, ne-am trezit singuri în stradă, la ora trei dimineața... Mi-a dat voie s-o însoțesc... Am stat împreună mai multe luni, apoi, într-o bună zi, ne-a venit ideea să ne căsătorim...

— Părinții ei au fost de acord ?

— N-aveau mare lucru de spus... S-a dus la Concarneau și s-a întors cu o scrisoare prin care tatăl său încuviința căsătoria...

— Și dumneata ?

— Am fost și eu la tata.

— Ce-a spus ?

— A dat din umeri...

— N-a luat parte la căsătorie ?

— Nu... Doar niște prieteni, trei-patru... Seara am luat masa cu toții într-un restaurant din Hale...

— Înainte de-a vă întîlni, Sophie nu avusese vreo altă legătură ?

— N-am fost eu primul, dacă asta vreți să spuneți...

— N-a trăit oare, mai mult sau mai puțin timp, cu vreun bărbat care să fi fost destul de îndrăgostit ca să încerce s-o revadă ?

Ricain păru să-și cerceteze memoria.

— Nu... Am mai întîlnit niște foști prieteni de-ai ei, dar nu o mare dragoste... Știți, în patru ani, am avut timp să frecventăm diferite grupuri... Unii ne-au fost prieteni vreo șase luni, apoi au dispărut... Alții, pe care-i vedeam cînd și cînd, le-au luat locul. Puneți întrebările ca și cum totul ar fi foarte simplu... Răspunsurile mele se consemnează. E destul să greșesc, să mă încurc, să uit un amănunt, ca să se tragă cine știe ce concluzii... Recunoașteți că nu-i drept...

— Preferi să te interoghez în prezența unui avocat ?

— Am dreptul ?

— Dacă singur te socotești suspect...

— Dar dumneavoastră ?... Dumneavoastră cum mă socotiți ?...

— Soțul unei femei care a murit de-o moarte violentă... Un băiat care și-a pierdut capul, care mi-a furat portofelul, pentru ca apoi să mi-l restituie cu tot ce conținea... Un tip foarte inteligent, dar care se clatină...

— Dacă ați fi petrecut cele două nopți pe care le-am petrecut eu...

— Ajungem și la asta... Deci, ai avut diferite slujbe, fiecare pe-un timp scurt...

— N-o făceam decît ca să-mi cîștig existența, așteptînd...

— Aşteptînd, ce ?...

— Să-mi încep cariera...

— Ce carieră ?

Încruntă sprîncenele, uitîndu-se la Maigret, de parcă ar fi vrut să se asigure că în glasul acestuia nu-i nici o ironie.

— Şovăi încă... Poate le voi face pe amîndouă... În orice caz, vreau să scriu, dar nu ştiu dacă o voi face sub formă de scenarii sau de romane... Regia mă tentează, cu condiţia să fiu numai eu autorul filmului...

— Frecventezi cercurile cineaştilor ?

— Da, la *Vieux Pressoir*... Întîlneşti acolo debutanţi ca mine, dar un producător cum e domnul Carus nu se simte înjosit să ia masa cu noi...

— Cine-i domnul Carus ?

— V-am spus, un producător. Locuieşte la hotel *Raphaël* şi îşi are birourile pe strada Bassano la nr. 18 bis, aproape de Champs-Elysées...

— A finanţat filme ?

— Trei sau patru... Nişte coproducţii cu nemţii şi cu italienii... Călătoreşte mult...

— Ce vîrstă are domnul ăsta ?

— Vreo patruzeci de ani.

— Căsătorit ?

— Trăieşte cu o tînără, Nora, care a fost manechin.

— O cunoştea pe soţia dumitale ?

— Bineînţeles... Este un cerc în care se trăieşte fără pretenţii...

— Domnul Carus are mulţi bani ?

— Găseşte pentru filmele sale...

— Dar n-are avere personală ?

— V-am spus că locuieşte la *Raphaël*, într-un apartament... Asta costă scump... Noaptea poate fi întîlnit în cele mai alese cluburi...

— Nu pe el îl căutai în noaptea de miercuri spre joi ?

Ricain roşi.

— Ba da... Pe el sau pe altul... Mai ales pe el, pentru că are întotdeauna pachete de bani în buzunar...

— Îi datorezi bani ?
— Da...
— Mulţi ?
— Aproape două mii...
— Nu ţi-i cere ?
— Nu...

O schimbare destul de uşoară, greu de precizat, se petrecuse în atitudinea tînărului şi Maigret îl observă cu mai multă atenţie.

Dar trebuia să fie prudent, pentru că interlocutorul său era mereu gata să se retragă în carapacea lui.

CAPITOLUL 3

Cînd Maigret se sculă, Ricain tresări și-l privi cu neliniște, căci părea că se așteaptă mereu la o nenorocire sau la trădare. Comisarul se duse să se așeze un moment în fața ferestrei deschise, ca și cum ar fi vrut să reia contactul cu realitatea privind trecătorii și mașinile pe podul Saint-Michel și un remorcher care avea o treflă mare albă pe coș.

— Mă întorc imediat...

Din biroul inspectorilor ceru Institutul medico-legal.

— Aici, Maigret... Vreți să vedeți dacă doctorul Delaplanque a terminat autopsia ?

Așteptă destul de mult pînă să audă glasul medicului legist la capătul firului.

— Ați picat bine, domnule comisar. Eram tocmai pe punctul să vă chem. Ați putut afla la ce oră a luat tînăra ultima masă și ce anume a mîncat ?...

— O să vă spun imediat. Ce-i cu rana ?

— Atît cît pot să-mi dau seama, glontele a fost tras de la o distanţă de-un metru, un metru jumătate.

— Din faţă ?

— Dintr-o parte. Victima era în picioare. Probabil că s-a dat înapoi un pas sau doi înainte de-a cădea pe covor. Laboratorul, care a descoperit urmele de sînge, o să vă confirme asta. Altă chestiune. Femeia a avut o sarcină care a fost întreruptă în luna a treia sau a patra, prin mijloace primitive. Fuma mult, dar avea o sănătate destul de bună...

— Vreţi să rămîneţi o clipă la telefon ?

Se întoarse în biroul său.

— Ai cinat împreună cu soţia dumitale miercuri seara ?

— Cam pe la opt şi jumătate seara, la *Vieux Pressoir*...

— Îţi aminteşti ce a mîncat ?

— Staţi... Mie nu-mi era foame... M-am mulţumit cu nişte friptură rece... Sophie a comandat o ciorbă de peşte, pe care i-o recomandase Rose, apoi o friptură de vacă înăbuşită, cu garnitură...

— Nici un desert ?

— Nu... Am băut o sticlă de *Beaujolais*... Eu am luat o cafea. Sophie n-a vrut...

Maigret se duse în camera alăturată, ca să-i repete lui Delaplanque meniul.

— Dacă a mîncat pe la ora opt şi jumătate, pot să spun că moartea a avut loc către ora unsprezece noaptea, pentru că alimentele erau aproape în întregime digerate... Vă voi spune mai mult după analiza chimică, dar asta va dura cîteva zile...

— I-aţi făcut proba cu parafină ?

— Am avut grijă... Nu există nici o urmă de praf de puşcă pe mîini... Mîine dimineaţă veţi primi primul meu raport...

Maigret îşi reluă locul la biroul său şi aranjă, după mărime, cele cinci sau şase pipe pe care le ţinea acolo în permanenţă.

— Mai am să-ţi pun nişte întrebări, Ricain, dar şovăi s-o fac astăzi. Eşti sleit şi doar nervii te mai ţin în picioare...

— Prefer să se termine imediat...

— Cum vrei. Într-un cuvînt, dacă te-am înțeles bine, n-ai avut niciodată, pînă în prezent, o slujbă anumită, sau un venit sigur ?

— Presupun că sîntem zeci de mii în această situație.

— Cui îi mai datorezi bani ?

— Tuturor furnizorilor... Unii nu mai voiau să ne servească... Îi mai datorez cinci sute de franci lui Maki...

— Cine-i Maki ?

— Un sculptor care stă în același imobil cu mine... Un abstracționist, dar, ca să mai cîștige ceva bani, acceptă din cînd în cînd să facă un bust... cum s-a întîmplat acum două săptămîni... A încasat patru sau cinci mii de franci și ne-a invitat la masă... La desert i-am cerut să-mi împrumute o mică sumă...

— Și mai cui ?

— Sînt mulți !

— Contezi să restitui banii ?

— Sînt sigur că într-o zi voi cîștiga bani mulți... Cea mai mare parte a regizorilor sau scriitorilor cunoscuți astăzi au început ca mine...

— Să schimbăm subiectul. Erai gelos ?

— Pe cine ?

— Vorbesc de soția dumitale. Presupun că s-a întîmplat ca vreunul dintre prietenii dumitale să-i fi făcut curte ?

Ricain tăcu, încurcat : dădu din umeri.

— Nu cred că dumneavoastră puteți înțelege... Sînteți din altă generație... Noi, tinerii, nu dăm atîta importanță acestor lucruri...

— Vrei să spui că-i îngăduiai să aibă legături intime cu altcineva decît cu dumneata ?

— E greu de răspuns la o întrebare atît de crudă...

— Încearcă totuși.

— A pozat goală pentru Maki...

— Și nu s-a întîmplat nimic ?

— Nu i-am întrebat.

— Dar domnul Carus ?

— Carus are cîte fete vrea, pe toate cele care vor să joace în film sau la televiziune...

— Profită de asta ?
— Cred...
— Soţia dumitale n-a încercat să joace într-un film ?
— A avut, acum trei luni, un rol de cîteva fraze...
— Deci nu erai gelos ?
— Nu cum înţelegeţi dumneavoastră.
— Carus, mi-ai spus că avea o amantă...
— Nora...
— E geloasă ?
— Nu-i acelaşi lucru. Nora este o fată inteligentă, ambiţioasă... Puţin îi pasă de cinema... Pe ea o interesează să devină doamna Carus şi să aibă mulţi bani...
— Se-nţelegea bine cu soţia dumitale ?
— La fel ca şi cu celelalte... Ne privea de sus pe toţi, bărbaţi sau femei... Unde vreţi să ajungeţi ?
— Nicăieri.
— Vă gîndiţi să-i interogaţi pe toţi cei pe care-i frecventam ?
— E posibil. Cineva a ucis-o pe soţia dumitale. Dumneata afirmi că n-ai făcut-o şi, pînă la proba contrarie, înclin să te cred. O persoană necunoscută s-a introdus în casa dumitale, miercuri noaptea, după ce ai plecat de acolo. Această persoană nu avea cheie, ceea ce lasă să se presupună că soţia dumitale a introdus-o fără teamă în garsonieră.

Maigret îl privea ţintă pe tînărul din faţa lui, care nu-şi găsea locul, încercînd să spună şi el o vorbă.

— Ia stai ! Care dintre prietenii dumitale ştia de existenţa pistolului ?
— Aproape toţi... Să zicem, toţi...
— Ţi se-ntîmpla să-l porţi asupra dumitale ?
— Nu. Dar s-a întîmplat, cînd eram în bani, să invit prieteni la mine... Cumpăram mezeluri, somon, mîncăruri reci şi fiecare aducea cîte-o sticlă de vin sau de *whisky*...
— La ce oră se terminau aceste mici petreceri ?
— Noaptea tîrziu... Se bea mult... Cîte unul sau altul adormea între timp şi rămînea la noi pînă dimineaţa... Uneori am umblat cu pistolul, în glumă...

— Era încărcat ?

Ricain nu răspunse imediat și în acele clipe era greu să nu-l bănuiești.

— Nu știu...

— Ascultă. Îmi vorbești de nopți în care toată lumea era mai mult sau mai puțin beată. Luai în mînă un pistol automat, în joacă, și acum pretinzi că nu știi dacă era încărcat. Mai adineauri mi-ai afirmat că nu știi unde e piedica. Ai fi putut omorî, fără să vrei, pe oricare dintre prietenii dumitale.

— E posibil... Cînd ești beat...

— Ai fost deseori beat, Ricain ?

— Destul de des... Nu atît de beat încît să nu mai știu ce fac, dar beau sec, ca majoritatea prietenilor mei... Cum ne întîlnim mai ales în cafenele și în cluburi...

— Unde închideai pistolul ?

— Nu era închis. Se afla în sertarul de sus al comodei, lîngă sfori vechi, cuie, piuneze, facturi, tot soiul de lucruri pe care nu știam unde să le vîrîm...

— Astfel că oricare dintre cei care și-au petrecut nopțile pe la voi putea să ia arma și să se servească de ea.

— Da...

— Ai vreo bănuială ?

Încă o ezitare, o privire piezișă.

— Nu...

— Nimeni nu era îndrăgostit de-a binelea de soția dumitale ?

— Eu...

De ce pronunța cuvîntul acesta pe-un ton sarcastic ?

— Îndrăgostit, dar nu gelos ?

— V-am mai explicat...

— Și Carus ?

— V-am spus și asta...

— Maki ?

— În aparență e-o brută, dar e blînd ca un miel și femeile îl sperie...

— Vorbește-mi despre ceilalți, despre oamenii pe care-i frecventezi, de cei pe care-i reîntîlneai la *Vieux Pressoir* și care rămîneau noaptea la voi cînd erai în fonduri.

— Gérard Dramin... E prim-asistent... Cu el am lucrat la un scenariu și am fost al treilea asistent la filmul respectiv.

— Căsătorit ?

— Momentan trăiește despărțit de soția sa... Nu-i prima dată... După cîteva luni sfîrșesc întotdeauna prin a se împăca...

— Unde locuiește ?

— Cînd ici, cînd colo, mereu la hotel... Îi face plăcere să se laude că n-are nimic altceva decît o valiză și conținutul ei...

— Notezi, Janvier ?

— Da, șefule...

— Cine altcineva, Ricain ?

— Un fotograf, Jacques Huguet, care locuiește în același imobil cu mine, în corpul central...

— Cîți ani are ?

— Treizeci.

— Căsătorit ?

— De două ori. De două ori divorțat. Are un copil de la prima soție, doi de la a doua. Aceasta din urmă stă la același etaj cu el.

— Stă singur ?

— Cu Monique, o fată bună, gravidă în luna a șaptea sau a opta...

— Asta-nseamnă trei femei. Pe cele două dintîi le revede ?

— Se-nțeleg foarte bine între ele.

— Continuă.

— Ce să continui ?

— Lista prietenilor dumitale de la *Vieux Pressoir*.

— Se schimbă, v-am mai spus-o... Mai e Pierre Louchard...

— Cu ce se ocupă ?

— E trecut de patruzeci de ani, e pederast și are o prăvălie de antichități în strada Sèvres...

— Ce motiv avea să se amestece în grupul vostru ?

— Nu știu... E un client al localului *Vieux Pressoir*... Ne însoțește... Vorbește puțin și pare fericit să fie alături de noi...

— Îi datorezi bani ?

— Nu prea mulți... Trei sute cincizeci de franci...

Sună telefonul. Maigret ridică receptorul.

— Alo, șefule. Lapointe ar vrea să vă vorbească. Să vă dau legătura în birou ?

— Nu, vin acolo...

Se întoarse în biroul inspectorilor.

— Mi-ați spus să vă chem cînd am terminat, șefule. Lourtie și cu mine am interogat toți vecinii care ar fi putut auzi ceva, mai ales vecinele, pentru că majoritatea bărbaților sînt încă la lucru. Nimeni nu-și amintește să fi auzit vreun foc de armă. S-au obișnuit să audă noaptea zgomote la soții Ricain. Mai mulți locatari s-au plîns portarului și aveau de gînd să-i scrie proprietarului. O dată, pe la două dimineața, o bătrînă pe care-o dureau dinții și care stătea la fereastră a văzut o femeie complet goală ieșind brusc din garsonieră și alergînd prin curte urmărită de-un bărbat. Nu e singura care pretinde că în garsoniera soților Ricain aveau loc orgii.

— Sophie primea musafiri în lipsa soțului său ?

— Știți, șefule, femeile pe care le-am interogat n-au dat răspunsuri prea precise. Cuvintele care s-au repetat cel mai des au fost : niște sălbatici, niște oameni fără educație, fără morală. Cît privește portăreasa, aștepta sfîrșitul trimestrului ca să le spună să plece, pentru că nu plătiseră chiria de șase luni și proprietarul hotărîse să termine cu povestea asta, dacă nu plătesc. Ce să fac ?

— Rămîi în garsonieră pînă vin și eu acolo. Ține-l și pe Lourtie cu tine, poate că o să am nevoie de el.

Se întoarse în birou : Janvier și Ricain tăceau.

— Ascultă-mă bine, Ricain. Așa cum stau lucrurile, nu vreau să cer judecătorului de instrucție un mandat de arestare împotriva dumitale. Pe de altă parte, presupun că nu ți-ar plăcea să dormi noaptea asta în strada Saint-Charles.

— N-aș putea...

— N-ai bani. Prefer să nu te văd iar liber prin Paris în căutarea unui prieten pe care să-l tapezi.

— Ce-o să faceți cu mine ?

— Inspectorul Janvier te va duce la un hotel modest, nu departe de aici, în insula Saint-Louis... Poți să ceri să ți se aducă masa în cameră... Cînd vei trece pe lîngă o drogherie sau o farmacie, cumpără-ți un săpun, o mașină de bărbierit și o periuță de dinți...

Comisarul îi făcu cu ochiul lui Janvier.

— Prefer să nu ieși. Te previn de altfel că, dacă o faci...

— O să fiu urmărit... Am înțeles... Sînt nevinovat...

— Ai mai spus-o...

— N-aveți încredere în mine ?

— Nu asta-i meseria mea. Mă mulțumesc să aștept. Noapte bună.

Rămas singur, Maigret umblă prin birou cîteva minute, oprindu-se uneori în fața ferestrei. Apoi ridică receptorul și o chemă pe soția sa ca s-o anunțe că vine la cină.

Un sfert de oră mai tîrziu era din nou în metroul care duce spre Bir-Hakeim. Bătu la ușa garsonierei și Lapointe îi deschise.

Mai persistau încă urme de formol. Lourtie stătea pe unicul fotoliu din cameră și fuma o havană mică foarte tare.

— Vreți să stați, șefule ?

— Mulțumesc. Bănuiesc că n-ați mai descoperit nimic nou ?

— Fotografii... Uite una în care soții Ricain sînt împreună pe o plajă... Alta în fața mașinii lor...

Sophie nu era urîtă. Avea chipul puțin îmbufnat, care-i la modă la fetele tinere, și purta părul foarte tapat. Pe stradă putea fi confundată cu alte cîteva mii care adoptau aceleași atitudini, se îmbrăcau în același fel.

— Nici vin, nici alcool ?

— O sticlă cu puțin *whisky* în dulapul ăsta...

Un dulap vechi fără stil, ca și bufetul și scaunele, dar pe care vopseaua albă și mată, care contrasta cu dușumeaua neagră și pereții roșii, îl făceau original.

Maigret, cu pălăria pe cap, cu pipa în gură, deschidea ușile și trăgea sertarele. Haine puține. Trei rochii cu totul,

ieftine, țipătoare. Pantaloni „corsar", pulovere cu guler rulat...

Alături de baie, bucătărioara cu un reșou cu gaz și un frigider mic era ceva mai mare decît un dulap. În frigider găsi o sticlă cu apă minerală începută, cam o sută de grame de unt, trei ouă și un cotlet sleit în sos.

Nimic nu era foarte curat, nici hainele, nici bucătărioara, nici baia, în care zăceau azvîrlite tot soiul de rufe.

— N-a telefonat nimeni ?

— Nu, de cînd sîntem aici.

Crima fusese probabil anunțată în ziarele de seară, sau va fi anunțată dintr-un moment într-altul.

— Lourtie o să se ducă să mănînce în grabă, apoi o să vină aici și-o să se instaleze cît mai comod posibil. Înțeles, bătrîne Lourtie ?

— Înțeles, șefule. Am voie să aținesc ?

Maigret și Lapointe plecară pe jos în căutarea restaurantului *Vieux Pressoir.*

— L-ați arestat ?

— Nu. Torrence l-a dus la hotel *Cigognes,* din insula Saint-Louis.

Nu era prima dată cînd era dus acolo un client pe care voiau să-l aibă sub ochi.

— Credeți că el a omorît-o ?

— E destul de deștept și destul de prost în același timp ca s-o fi făcut. Pe de altă parte...

Maigret își căuta cuvintele fără să le găsească. Rareori îl intrigase cineva în așa măsură ca François Ricain. La prima vedere nu era decît un tînăr ambițios ca atîția alții care sosesc în fiecare zi la Paris și în toate capitalele.

Un viitor ratat ? N-avea decît douăzeci și cinci de ani. Oameni astăzi celebri trăgeau încă mița de coadă la vîrsta lui. În anumite momente comisarul era tentat să aibă încredere în el. Apoi, imediat după aceea, ofta descurajat.

— Dac-aș fi eu taică-su...

Ce-ar fi făcut cu un fiu ca Francis ? Să încerce să-l îmblînzească, să-l facă să meargă pe-un drum serios ?

Ar trebui să meargă să-l vadă pe tatăl lui Ricain, în Montmartre. În cazul că nu va veni acesta la P.J., după ce va citi ziarele.

Lapointe, care mergea tăcut alături de el, abia împlinise douăzeci şi cinci de ani. Maigret îi compara în gînd pe cei doi oameni.

— Cred că acolo e, şefule, pe partea cealaltă a bulevardului, lîngă metroul aerian...

Într-adevăr, se zărea o uşă care la dreapta şi la stînga avea cîte-o spirală de teasc din lemn mîncat de carii, nişte ferestre împodobite cu perdele ce filtrau lumina roz a lămpilor deja aprinse din local.

Nu era încă ora aperitivelor, cu atît mai puţin a cinei, şi nu erau decît două persoane înăuntru, lîngă bar, o femeie, în partea clienţilor, cocoţată pe-un taburet de bar, bînd cu un pai o băutură gălbuie, patronul în partea cealaltă, aplecat peste un ziar.

Luminile erau roz, barul aşezat pe spirale de teasc, mesele masive, acoperite cu feţe de mese în carouri, pereţii împodobiţi două treimi cu lemnărie de culoare închisă.

Maigret, care mergea înaintea lui Lapointe, se încruntă zărindu-l pe omul cu ziarul, ca unul care se străduieşte să-şi amintească ceva.

Patronul, la rîndul lui, săltă capul, dar nu-i trebui decît o clipă ca să-l recunoască pe comisar.

— Nostimă coincidenţă... remarcă el bătînd uşor cu degetele pe ziarul încă proaspăt. Tocmai citeam că aţi fost însărcinat cu ancheta...

Şi întorcîndu-se către tînără :

— Fernande, îţi prezint pe comisarul Maigret în persoană... Luaţi loc, domnule comisar... Ce vă pot oferi ?...

— Nu ştiam c-ai devenit patron de restaurant.

— Aşa-i cînd începi să îmbătrîneşti...

E adevărat că Bob Mandille trebuie să fi avut aproape vîrsta lui Maigret. Se vorbise mult despre el, pe vremuri,

cînd aproape în fiecare lună mai născocea cîte-o ispravă, fie că se plimba pe aripile unui avion în zbor, fie că sărea cu parașuta deasupra Pieții Concorde, ca să cadă la cîțiva metri de obelisc, fie că trecea de pe un cal în galop într-un automobil de curse.

Cinematograful făcuse din el unul dintre cei mai vestiți cascadori, după ce încercase zadarnic să facă din el un june-prim. Nici nu se mai ținea socoteala accidentelor pe care le avusese, și corpul său era probabil plin de cicatrice.

Își păstrase silueta zveltă, eleganța. Abia dacă simțeai în mișcările sale o oarecare rigiditate, care te făcea să te gîndești la un automat. Cît privește obrazul, era puțin cam prea neted, cu trăsături prea regulate, fără îndoială pentru că trecuse pe la chirurgia estetică.

— *Scotch ?*

— Bere.

— Dumneata tinere, la fel ?

Lui Lapointe nu-i plăcea de loc să fie numit astfel.

— Vedeți, domnule Maigret... am devenit și eu un om așezat... Companiile de asigurare mă găsesc prea bătrîn că să-și mai asume riscuri cu mine. Și nu mai mă vor nici în filme... Așa că m-am însurat cu Rose și am devenit negustor... Vă uitați la părul meu ?... Vă amintiți de fotografia mea cînd am fost scalpat de palele elicei unui elicopter și aveam capul ca un ou ?... Perucă, pur și simplu...

O scoase elegant și salută ca și cu o pălărie.

— O cunoașteți pe Rose, nu ?... A cîntat mult timp la *Trianon-Lyrique*... Rose Delval, cum se numea atunci... adevăratul ei nume e Rose Vatan, care nu prea mergea pe-un afiș... Ei, cam ce-ați vrea să vă povestesc ?...

Maigret privi către tînăra denumită Fernande.

— Nu vă jenați de ea... E ca și o mobilă... Peste două ore o să fie atît de beată că n-o să se mai poată mișca și am s-o urc într-un taxi...

— Îl cunoști pe Ricain, desigur.

— Desigur... În sănătatea dumneavoastră... Eu nu beau decît apă, iertați-mă... Ricain vine să mănînce aici o dată sau de două ori pe săptămînă...

— Cu soția ?

— Cu Sophie, desigur... Rareori se întîmplă să-l vezi pe Francis fără Sophie...

— Cînd i-ai văzut ultima dată ?

— Stați... În ce zi sîntem ?... Vineri... Au trecut miercuri seara...

— Cu prietenii ?

— Nu era nimeni în bandă în seara aia... În afară de Maki, dacă nu mă-nșel... Mi se pare că Maki lua masa în colțul lui...

— S-au așezat la masa lui ?

— Nu... Francis a întredeschis ușa, m-a-ntrebat dacă nu l-am văzut pe Carus și i-am răspuns că nu, că nu-l văzusem de două sau de trei zile...

— La ce oră au plecat ?

— Nici n-au intrat... Au mîncat probabil în altă parte... Unde e acum Francis ?... Sper că nu l-ați închis ?...

— De ce mă-ntrebi ?

— Am citit în ziar că soția lui a fost omorîtă cu un glonte de revolver și că el a dispărut...

Maigret surîse. Polițiștii din cel de-al cincisprezecelea arondisment, care nu erau la curent cu faptele, îi informaseră greșit pe reporteri.

— Cine v-a vorbit de restaurantul meu ?

— Ricain.

— Deci n-a fugit ?

— Nu.

— Arestat ?

— Nici asta. Crezi că ar fi fost în stare s-o omoare pe Sophie ?

— Nu e în stare să omoare nici o muscă... dac-o fi să omoare într-o zi pe cineva, apăi o să se omoare pe el însuși...

— De ce ?

— Pentru că în anumite momente își pierde încrederea și începe să se disprețuiască... În momentele astea bea... După cîteva pahărele e complet disperat, are certitudinea că-i un ratat și că o nenorocește și pe nevastă-sa...

— Îți plătește regulat ?

— Nota lui e destul de lungă... Dac-o ascultam pe Rose, de multă vreme nu i-aș mai fi dat pe credit... Pentru Rose afacerile sînt afaceri... E-adevărat că munca ei e mai grea decît a mea, stă toată ziua la crătiți... Acum e acolo și tot acolo va fi și diseară la zece...

— Ricain a revenit în seara aceea ?

— Stați... Eram ocupat la o masă, mai tîrziu... Am simțit un curent de aer și m-am întors spre ușă... Era întredeschisă și mi se pare că l-am văzut căutînd din ochi pe cineva...

— L-a găsit ?

— Nu...

— Cît era ceasul ?

— Vreo unsprezece ?... Bine ați făcut că ați insistat... În seara aia a revenit a treia oară mult mai tîrziu... Uneori, după ce se servește masa, mai stăm de vorbă cu obișnuiții casei... Era trecut de miezul nopții, miercuri, cînd a intrat... A rămas lîngă ușă și mi-a făcut semn să mă apropii...

— Cunoștea clienții cu care erai ?

— Nu... Erau niște vechi prieteni de-ai lui Rose, oameni de teatru, și Rose venise și ea, cu șorțul ei de bucătărie. Francis moare de frica neveste-mi... M-a întrebat dacă a venit Carus... I-am spus că nu... Da' Gérard ?... Gérard e Dramin, un tip despre care o să se vorbească în cinema... Nici el... Atunci a bîlbîit că are nevoie de două mii de franci... I-am făcut semn că nu se poate. Așa, cîteva mese, mai treacă-meargă... O hîrtie de cincizeci sau la nevoie de-o sută, fără să știe Rose, mai pot să-mi permit... Dar două mii de franci...

— Nu ți-a spus de ce avea așa de urgentă nevoie de ei ?

— Pentru că urma să-l dea afară din casă și să-i scoată toate boarfele la mezat.

— Era pentru prima dată ?

— Nu tocmai... Rose nu greșește prea mult : cere tot timpul bani cu împrumut... Dar nu e un *tapeur* cinic,

dacă înțelegeți ce vreau să spun... E de bună credință, mereu convins că a doua zi sau săptămîna viitoare o să semneze un mare contract... e atît de jenat încît ți-e rușine să-l refuzi...

— Era nervos ?

— L-ați văzut ?

— Bineînțeles.

— Nervos sau calm ?

— Un pachet de nervi...

— Aflați că nu l-am văzut niciodată altfel... Uneori, e obositor să te uiți la el... Mîinile i se crispează, își schimonosește fața, pentru un *da* sau un *nu* își pierde firea, sau devine trist, sau se înfurie... Totuși, credeți-mă, domnule comisar, e un băiat bun și nu m-ar mira să iasă ceva din el...

— Ce părere ai de Sophie ?

— Se pare că nu trebuie să vorbești de rău despre morți... De-alde Sophie găsești cîte vrei, dacă mă-nțelegeți...

Și cu coada ochiului arătă spre tînăra de la tejghea, pierdută în contemplarea sticlelor.

— Mă întreb ce l-o fi atras... Ca ea sînt cîteva mii care se îmbracă la fel, se machiază la fel, umblă cu picioarele murdare și cu tocurile scîlciate, vagabondează toată dimineața în pantaloni prea colanți și se hrănesc cu salată... Ca să devină modele, sau vedete de cinema... Aiurea !...

— A jucat un rolișor...

— Datorită lui Walter, bineînțeles...

— Cine-i Walter ?

— Carus... Dacă ar fi să numeri fetele care-i datorează cîte-un rolișor...

— Ce fel de om e ?

— Luați masa aici și probabil că o să-l vedeți... Ocupă aceeași masă cam la două seri și se găsește întotdeauna cîte cineva care să profite de ospitalitatea lui... Un producător... Cunoașteți cîntecul... Un domn care găsește bani ca să înceapă un film, apoi alți bani ca să-l continue și, în sfîrșit, după luni sau ani, alți bani ca să-l termine... E pe

jumătate englez, pe jumătate turc, adică un amestec foarte ciudat... Un băiat bun, deschis, cu un glas puternic, mereu gata să facă cinste și care te tutuiește după cinci minute...

— Pe Sophie o tutuia ?

— Tutuiește toate femeile și le zice „bebelușule", „draga mea" sau „frumoaso", după cum are chef...

— Crezi că s-a culcat cu ea ?

— M-aș mira să n-o fi făcut...

— Ricain nu era gelos ?

— Bănuiam că o să vă gîndiți la asta... Dar știți, nu era numai Carus... Cred că toți ceilalți... Eu însumi, dacă aș fi vrut, deși aș fi putut să-i fiu bunic... S-o lăsăm baltă... Ne-am certat de mai multe ori pe chestia asta, Rose și cu mine... Dacă o întrebați pe Rose, o să vă spună niște grozăvii despre el, că-i un pierde-vară, un tip care face pe genialul, pe neînțelesul, dar că nu-i decît un pește ordinar... ,Asta-i părerea neveste-mi... E adevărat că, stînd mai tot timpul în bucătărie, nu-l cunoaște așa bine ca mine... Am încercat s-o fac să priceapă că Francis nu-i la curent cu nimic...

— Crezi ?

Fostul acrobat avea ochii de-un albastru foarte deschis, care te făcea să te gîndești la ochii unui copil. În ciuda vîrstei și a experienței pe care bănuiai că o are, păstrase o veselie și un farmec copilăresc.

— Sînt poate naiv, dar am încredere în băiatul ăsta... Au fost zile în care m-am îndoit, în care eram gata să cred la fel ca Rose... Dar de fiecare dată revin la părerea mea : o iubea într-adevăr pe fata asta... O iubea destul pentru ca ea să-l facă să creadă orice... Dovadă, felul în care-o lăsa să se poarte cu el... În unele seri, cînd bea cîte-un pahar mai mult, ea îi spunea cu cinism, în fața celorlalți, că nu e decît un ratat, un zero, că nu-i bun de nimic, nici măcar ca bărbat, vă rog să mă iertați, și că se întreabă ce-o face să-și piardă timpul cu o aschimodie ca el...

— Și el înghițea ?

— Se ghemuia tot și i se vedeau broboane de sudoare ieșindu-i pe frunte... Se silea totuși să surîdă : „Hai, Sophie... Hai să te culci... ești obosită..."

O ușă se deschise în fundul localului. Se văzu apărînd o femeie scundă, foarte grasă, care-și ștergea mîinile pe un șorț mare.

— Ia te uită !... Comisarul...

Și cum Maigret căuta să-și amintească unde putuse s-o vadă, pentru că nu frecventase niciodată *Trianon-Lyrique*, ea îi reaminti :

— Acum douăzeci de ani... În biroul dumneavoastră... L-ați arestat pe tipul care-mi săltase bijuteriile din cabină... M-am mai îngrășat un pic de-atunci... Mulțumită bijuteriilor ălora tocmai am putut să cumpăr restaurantul... Nu-i așa, Bob ?... Ce v-aduce pe-aici ?

Soțul său îi spuse, arătînd mașinal spre ziar :

— A murit Sophie...

— Sophie a noastră, micuța Ricain ?

— Da...

— Un accident ? Pariez că el conducea și...

— A fost asasinată...

— Ce tot îndrugă, domnule Maigret ?

— Adevărul...

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Miercuri seara...

— Au luat masa aici...

Chipul lui Rose își pierduse nu numai buna dispoziție, care era pentru ea ca marca fabricii, dar și amabilitatea.

— Ce i-ai povestit ?

— Am răspuns la întrebările pe care mi le-a pus...

— Pariez că ai vorbit-o de rău... Ascultați, domnule comisar, Bob nu e un băiat rău și facem împreună un menaj destul de potrivit... dar în ceea ce privește femeile, nu trebuie să-l ascultați.. După el, toate sînt niște tîrîturi, iar bărbații sînt victimele lor... De exemplu, nenorocita asta de fată... Uite-te la mine, Bob... Cine avea dreptate ? El sau ea, care din ei doi s-a curățat ?...

Tăcu privindu-i cu dispreț, cu mîinile în șold.

— Totuna e, Bob, murmură Fernande cu o voce obosită.

Și Mandille, ca să scape mai repede de ea, îi puse o porție dublă.

— O iubeați mult, doamnă ?

— Ce vreți să vă spun... A fost crescută în provincie... Și pe deasupra la Concarneau, unde taică-su e ceasornicar... Sînt sigură că maică-sa se duce la biserică în fiecare dimineață... Vine la Paris și pică pe banda asta de indivizi, care se cred geniali pentru că lucrează la film sau la televiziune... Eu una am jucat teatru, care-i ceva mai greu... Am cîntat tot repertoriul, dar nu mi-am dat aere pentru asta... În timp ce cretinii ăștia mici...

— La cine vă referiți, de fapt ?

— La Ricain, în primul rînd, fiindcă se crede cel mai isteț dintre toți... Cînd izbutea să-și publice un articol în vreo revistă, citită și aia de două sute de imbecili, își închipuia că o să zguduie cinematograful din temelii... Și-a luat obligația să se ocupe de ea... Se pare că erau într-ádevăr căsătoriți... A putut s-o întrețină ? nu !... Nu știu ce-ar fi mîncat dacă nu-i invitau prietenii și dacă imbecilul meu de bărbat nu le-ar fi dat pe credit... Cît îți datorează, Bob ?

— Ce contează...

— Vedeți !... În timp ce mie îmi iese sufletul în bucătărie...

Bombănea ca să bombănească, lucru care n-o împiedica însă să-și privească cu dragoste bărbatul.

— Crezi că a fost amanta lui Carus ?

— Că mai avea nevoie și de ea !... Îi ajungea Nora...

— E soția lui ?

— Nu... Ar vrea s-o ia de nevastă, dar mai e însurat o dată la Londra și nevastă-sa nici nu vrea s-audă de divorț... Nora...

— Ce fel de femeie e asta ?

— N-o cunoașteți ?... Pe asta, știți, n-o s-o apăr... Vedeți că nu sînt părtinitoare... Mă-ntreb ce pot găsi bărbații le ea... Are pe puțin treizeci de ani și, dacă i-ai

șterge tot fardul, i-ai da probabil patruzeci... E subțire, e adevărat, atît de subțire că poți să-i numeri coastele... Își dă cu negru și cu verde în jurul ochilor, ca să-i facă misterioși, pare-se, dar asta nu face decît să-i dea un aer de vrăjitoare... N-are gură, pentru că-și ascunde buzele cu un strat de cremă albă... și pe obraji își dă cu o pudră albă, care bate în verde... Asta e Nora... Cît despre felul cum se îmbracă... Alaltăieri a venit într-un fel de pijama de lamé argintiu atît de colantă încît a trebuit să vină la bucătărie să mă roage să-i cos din nou șlițul de la pantaloni...

— Face cinema ?

— Drept cine-o luați ?... Lasă asta pe seama puștoaicelor neînsemnate... Visul ei e să devină soția unui mare producător internațional, să fie într-o zi doamna producătoare...

— Exagerezi... suspină Mandille.

— Mai puțin decît tine, adineauri.

— Nora e inteligentă, cultă, mult mai cultă decît Carus, și fără ea probabil că n-ar fi reușit atît de bine...

Din cînd în cînd, Maigret se întorcea spre Lapointe, care asculta în tăcere, neclintindu-se din fața barului, uimit fără îndoială de ceea ce auzea și de atmosfera de la *Vieux Pressoir*.

— Rămîneți să cinați, domnule Maigret ?... Dacă nu mă hărțuiesc prea mult clienții, poate că o să am timp să vin din cînd în cînd să vă mai spun cîte ceva... Nu uit că m-am născut în La Rochelle și că maică-mea era vînzătoare de pește, așa că știu tot soiul de rețete bune... Ați mîncat vreodată o *chaudrée fourrasienne* ?

Maigret repetă pe de rost :

— O supă de țipari, de sole mici și de sepii...

— Ați fost de multe ori pe-acolo ?

— Da, la La Rochelle și la Fourras...

— Pun supa la încălzit ?

— Da, desigur...

Cînd se depărtă, Maigret mormăi :

— Soţia dumitale nu are despre oameni aceeaşi părere ca dumneata... Dacă aş asculta-o, m-aş grăbi să-l arestez pe François Ricain...

— Cred că aţi greşi...

— Vezi pe altcineva ?

— Vinovat ?... Nu... Unde era Francis atunci ?...

— Aici... În altă parte... Pretinde că a alergat în tot Parisul în căutarea lui Carus sau a altuia care să-i poată împrumuta bani... Stai... Mi-a vorbit de un club...

— *Clubul Zéro,* pariez...

— Exact... pe lîngă strada Jacob...

— Carus se duce des pe-acolo... Ca şi alţi clienţi de-ai mei... E unul dintre ultimele cluburi la modă... Astea se schimbă la fiecare doi-trei ani... Uneori ţin şi mai puţin, cîteva luni doar... Nu era prima dată cînd François avea nevoie de bani, sau cînd alerga după una sau mai multe bilete de-o mie...

— Pe Carus nu l-a găsit nicăieri.

— Presupun...

— Presupun...

— Atunci o fi fost la *Enghien*... Nora e mare jucătoare... Anul trecut, la Cannes, a lăsat-o singură în cazinou, şi cînd a venit s-o ia, îşi vînduse bijuteriile şi pierduse tot... Încă o bere ?... N-aţi prefera un porto vechi ?...

— Prefer o bere. Şi tu... Lapointe ?

— Un porto, murmură acesta, roşindu-se.

— Îmi dai voie să telefonez ?

— În fund, pe stînga... Staţi... Să vă dau fise...

Luă o mînă de fise din casă şi i le dădu lui Maigret fără să le numere.

— Alo !... Biroul inspectorilor ?... Cine-i la aparat ?... Torrence ?... Nimic nou ?... N-am fost căutat ?... Moers ? O să-l chem după ce termin cu tine... Ai primit vreun telefon de la Janvier ?... E tot la hotel *Cigognes* ?... Tipul doarme ?... Bine... Da... Bine... Te duci tu să-l schimbi ? De acord, bătrîne... Noapte bună... Fii totuşi cu ochii în

patru... Dacă se trezește, cine știe ce idee-i mai trece prin cap... O clipă... Vrei să telefonezi la brigada fluvială ? Mîine dimineață ar trebui să trimită scafandrii la podul Bir-Hakeim... Ceva mai sus, la cel mult patruzeci de metri, ar trebui să găsească un pistol care a fost aruncat de pe mal... Da... Spune că-i rog eu...

Închise și făcu apoi numărul laboratorului.

— Moers ?... Mi se pare că m-ai căutat ?... Ai găsit glontele în perete ?... Cum ?... Probabil un 6,35 ?... Trimite-l la Gastinne-Renette... Poate că mîine o să-i arătăm și o armă... Și amprentele ?... Bănuiam... Peste tot... Ale celor doi... Și ale altor diferite persoane... Bărbați și femei ?... Nu mă surprinde, pentru că nu se făcea probabil prea des curățenie... Mulțumesc, Moers... Pe mîine...

François Ricain dormea, epuizat, într-o cămăruță de pe insula Saint-Louis, în timp ce Maigret se pregătea să mănînce o delicioasă *chaudrée* în restaurantul în care tînăra pereche se întîlnea deseori cu grupul din care făcea parte.

Ieșind din cabină, nu-și putu opri un surîs văzînd-o pe tînăra Fernande cum se trezise așa, deodată, vorbind cu multă însuflețire cu Lapointe, care nu știa ce atitudine să ia.

CAPITOLUL 4

A fost o seară ciudată, plină de priviri piezișe, de șușoteli, un du-te-vino în spațiul restrîns al localului, prin lumina roz și prin mirosurile îmbietoare ale bucătăriei restaurantului *Vieux Pressoir*.

Lîngă ușa de la intrare, Maigret se instalase împreună cu Lapointe, într-un fel de nișă, unde era o măsuță de două persoane.

— E masa la care ședeau Ricain și Sophie cînd erau singuri, spusese Mandille.

Lapointe stătea cu spatele spre local și uneori, cînd comisarul îi semnala ceva interesant, întorcea capul cu toată discreția.

Supa de pește era gustoasă și mergea cu un vinișor alb de Charentes, pe care-l găsești rar în comerț, un vin sec și tare, din care se face coniac.

Fostul cascador se purta ca o adevărată gazdă, primindu-şi clienţii ca pe nişte invitaţi, salutîndu-i de la intrare. Glumea cu ei, săruta mîna doamnelor, îi conducea pînă la mese şi le dădea lista de mîncare înainte să apară chelnerul.

Apoi venea, aproape de fiecare dată, la masa lui Maigret.

— Un arhitect cu soţia... Vin în fiecare vineri, uneori cu băiatul lor, care studiază dreptul...

După arhitect, doi doctori cu soţiile, la o masă de patru, şi ei obişnuiţi ai localului. Unul dintre medici fu curînd chemat la telefon şi, cîteva minute mai tîrziu, îşi luă trusa de la vestiar şi se scuză faţă de tovarăşii săi.

Maki, sculptorul, mînca singur în colţul lui, cu multă poftă, folosindu-se de degete mai des decît o cere buna cuviinţă.

Era opt şi jumătate, cînd un tînăr brunet, cu figura bolnăvicioasă, intră şi-i întinse mîna. Nu se aşeză la aceeaşi masă, ci se duse să se instaleze pe-o banchetă laterală şi îşi puse în faţă un text tras la roneotip.

— Dramin... anunţă Bob. Obişnuieşte să lucreze mîncînd. E ultimul lui scenariu, pe care l-a mai refăcut de trei sau patru ori...

Cea mai mare parte a clienţilor se cunoşteau, cel puţin din vedere, şi se salutau discret de la distanţă.

După descrierile făcute, Maigret, îi recunoscu imediat pe Carus şi îl mai ales pe Nora, care cu greu putea să treacă neobservată.

În seara asta nu purta pantaloni de lamé, ci o rochie atît de colantă, dintr-o ţesătură aproape tot atît de transparentă ca şi celofanul, încît părea goală.

Din faţa albită ca cea a unui Pierrot nu se vedeau, ca, să spunem aşa, decît ochii de tăciune, subliniaţi nu numai de negru şi de verde, ci şi de paiete care scînteiau în lumină.

Silueta, privirea, gesturile ei aveau ceva fantomatic, contrastînd şi mai violent cu vitalitatea lui Carus, un bărbat voinic, bine făcut, cu o figură sănătoasă şi surîzătoare.

În timp ce-l urma pe Bob către masa lor, dădu mîna cu Maki, apoi cu Dramin și, în sfîrșit, cu doctorul, care rămăsese cu cele două femei.

După ce se așeză și el la masă, Bob se aplecă să-i spună cîteva cuvinte și privirea producătorului îl căută pe Maigret, oprindu-se asupra lui cu multă curiozitate. S-ar fi putut crede că o să se scoale ca să se ducă să dea mîna și cu comisarul, dar începu să cerceteze lista de mîncare, care-i fusese strecurată în mînă, și să discute meniul cu Nora.

Cînd Mandille reveni în colțul în care se afla Maigret, acesta din urmă spuse mirat :

— Credeam că grupul se adună în jurul aceleiași mese ?

— Se întîmplă... În unele seri, fiecare la locul lui... În altele, se adună toți la o cafea... Clienții se simt aici ca la ei acasă... Aproape că nici n-avem clienți ocazionali și nici nu ținem la așa ceva...

— Au aflat toți ?

— Au citit ziarele, sau au aflat știrea de la radio, bineînțeles...

— Și cam ce spun ?

— Nimic... A fost o lovitură... Și prezența dumneavoastră trebuie că-i stingherește... Ce mai luați după *chaudrée* ? Nevastă-mea vă recomandă o friptură de berbec, un *pré-salé* autentic...

— Ce zici, Lapointe ?... Atunci, berbec pentru amîndoi...

— Puțin *Bordeaux* roșu la carafă ?

Prin perdele se vedeau luminile bulevardului, trecătorii care mergeau mai mult sau mai puțin repede, uneori cîte-o pereche înlănțuită, care se oprea din loc în loc să se îmbrățișeze sau să-și arunce priviri drăgăstoase.

Dramin, așa cum spusese Bob, mînca parcurgînd manuscrisul, scoțînd uneori un creion din buzunar pentru vreo corectură. Dintre toți prietenii lui Ricain, era singurul care nu părea să fie preocupat de polițiști.

Purta niște haine de culoare închisă, de gata, o cravată oarecare. Îl puteai lua drept contabil sau casier de bancă.

— Carus se întreabă dacă să vină sau nu să-mi vorbească, zise Maigret, care observa perechea. Nu știu ce-l sfătuiește Nora, din vîrful buzelor, dar el nu e de acord cu ea.

Maigret își închipuia cum, în alte seri, François Ricain și Sophie intrau și-și căutau din ochi prietenii, întrebîndu-se dacă vor fi invitați la o masă sau dacă aveau să mănînce singuri în colțul lor. Nu păreau oare ca niște rude sărace ?

— Vă gîndiți să vă duceți să-i interogați, șefule ?

— Nu chiar acum. După friptură.

Era foarte cald. Doctorul care fusese chemat la căpătîiul unui bolnav se întorsese și puteai ghici după gesturi : se plîngea că a fost deranjat pe degeaba.

Unde dispăruse Fernande, tînăra voinică, beată, care se cramponase de bar ? Probabil că Bob se descotorosise de ea. Bob stătea acum de vorbă cu trei-patru clienți care luaseră locul fetei la bar. Toți se tutuiau și păreau foarte veseli.

— Femeia-fantomă îi dă sfaturi soțului ei...

Într-adevăr, vorbind din vîrful buzelor, fără să-l piardă din ochi pe Maigret, îi tot dădea sfaturi lui Carus. Ce-l sfătuia ?

— Carus șovăie încă. Arde de nerăbdare să vină la noi, dar ea-l împiedică. Cred că mă voi duce eu la ei.

Și Maigret, într-adevăr, se sculă greoi, după ce-și șterse buzele cu șervetul, și se strecură printre mese. Perechea îl privea cum înaintează : Nora cu nepăsare, Carus cu o vizibilă satisfacție.

— Nu vă deranjez ?

Producătorul se sculă, își șterse și el buzele, întinse mîna.

— Walter Carus... Soția mea...

— Comisarul Maigret.

— Știu... Vă rog să luați loc... Pot să vă ofer o cupă de șampanie ?... Soția mea nu bea decît șampanie și nu spun că greșește... Joseph !... O cupă pentru domnul comisar...

— Continuați-vă masa, vă rog...

— Inutil să vă spun că știu motivul pentru care vă aflați aici... Am aflat știrea de curînd, de la radio, cînd am trecut pe la hotel să fac un duș și să mă schimb...

— Îi cunoșteați bine pe soții Ricain ?

— Destul de bine... Aici ne cunoaștem toți... Ricain a lucrat, ca să zic așa, pentru mine, în sensul că băgasem niște bani în filmul la care a colaborat...

— Soția lui n-a jucat un rolișor în vreun film de-al dumneavoastră ?

— A, uitasem... Era vorba mai curînd de figurație...

— Se consacrase filmului ?

— Nu în mod serios... Nu cred... Majoritatea fetelor doresc la o anumită vîrstă să se vadă pe ecran...

— Avea talent ?

Maigret avu impresia că Nora îi face un semn lui Carus, cu piciorul, ca avertisment.

— O să vă mărturisesc că habar n-am... Cred chiar că nici nu i s-a făcut vreo probă de filmare.

— Dar Ricain ?

— Mă întrebați dacă are talent ?

— Ce fel de om e, din punct de vedere profesional ?

— Ce-ai răspunde tu, Nora ?

Aceasta, trîntă, rece :

— Nimic.

— Răspunsul păru o necuviință, astfel încît Carus se grăbi să explice :

— Nu vă mirați... Nora e puțin medium... Are un fel de fluid care-o pune imediat în contact cu anumiți oameni și care, cu alții, acționează în chip contrar... Credeți-mă, dacă vreți, dar acest fluid — alt cuvînt nu găsesc — mi-a adus deseori servicii în afaceri, ca de exemplu la Bursă...

Pe sub masă, piciorul lucra din nou.

— Cu Francis contactul nu s-a stabilit niciodată... Eu personal îl consider inteligent, dotat, și aș paria fără rezerve că va face o carieră frumoasă... Luați-l de exemplu pe Dramin, cufundat acolo într-un scenariu... E un băiat serios, care-și face treaba cît se poate de curățel... Am citit

cîteva dialoguri excelente scrise de el... Totuşi, doar dacă nu mă înşel întru totul, nu va deveni niciodată un mare regizor... Are nevoie de cineva, nu numai să-l conducă, dar să-i dea acea scînteie care nu poate să lipsească...

Era încîntat de cuvîntul pe care-l găsise.

— Scînteia!... Iată ce lipseşte mai totdeauna şi care e esenţialul atît în cinema, cît şi la televiziune... Sute de specialişti îţi furnizează lucruri corecte, o poveste bine construită, un dialog impecabil... Numai că aproape întotdeauna, lipsindu-le acel ceva, rezultatul e plat şi cenuşiu... Scînteia, mă înţelegeţi? Ei bine, nu poţi conta pe Francis să-ţi dea ceva trainic... Ideile lui sînt deseori stranii... Mi-a prezentat nu ştiu cîte proiecte care ar fi ajuns să mă ruineze... În schimb, din cînd în cînd, are cîte-o scînteie...

— În ce domeniu?

Carus îşi frecă nasul într-un mod comic.

— Asta-i chestia... Vorbiţi ca şi Nora... Într-o seară, după cină, vorbeşte în aşa fel, cu atîta convingere şi căldură, încît ajungi să crezi că ai de-a face cu un geniu... Chit că a doua zi dimineaţa îţi dai seama că ceea ce a spus nu stă în picioare... E tînăr. Cu timpul, asta se aranjează...

— Acum, lucrează pentru dumneavoastră?

— În afară de articolele de critică, care sînt remarcabile, deşi puţin cam necruţătoare, nu lucrează pentru nimeni... Clocoteşte de proiecte, pregăteşte mai multe filme deodată, fără să termine vreunul...

— Şi vă cere avansuri?

Pe sub masă, picioarele îşi continuau dialogul în tăcere.

— Vedeţi, domnule comisar, meseria noastră nu e o meserie ca celelalte... Sîntem mereu în căutare de talente, atît în ceea ce priveşte artiştii, cît şi scenariştii şi realizatorii. De asta nu face să iei un regizor cunoscut, care o să-ţi repete la nesfîrşit acelaşi film; cît despre vedete, important e să găseşti chipuri noi... Aşa că sîntem obligaţi să mizăm pe-un anumit număr de tineri care pro-

mit... Să nu mizăm exagerat, ne-am ruina foarte repede... cîte o mie de franci pe ici, pe colo, o probă, o încurajare...

— Într-un cuvînt, dacă-i împrumutaţi destul de uşor bani lui Ricain, înseamnă că speraţi să scoateţi ceva din ei într-o zi...

— Fără să fiu prea convins...

— Şi Sophie ?

— Nu mă ocupam de cariera ei...

— Spera să ajungă vedetă ?

— Nu mă faceţi să vă spun mai mult decît v-am spus... Era întotdeauna însoţită de bărbatul ei şi nu vorbea prea mult... Cred că era timidă...

Un surîs ironic apăru pe buzele palide ale Norei.

— Soţia mea e de altă părere decît mine, şi cum eu am mai multă încredere în judecata ei decît în a mea, nu daţi prea multă importanţă celor ce vă spun...

— Care erau relaţiile dintre Francis şi Sophie ?

— Ce vreţi să spuneţi ?

Se prefăcea a fi uimit.

— Păreau foarte uniţi ?

— Rar erau văzuţi unul fără altul şi nu-mi amintesc să se fi certat în faţa mea...

Pe buzele Norei surîsul redeveni enigmatic.

— Poate că era puţin cam nerăbdătoare...

— În ce sens ?

— El credea în steaua lui, în viitor, într-un viitor pe care-l vedea strălucit şi foarte apropiat... Presupun că, atunci cînd l-a luat, şi-a închipuit că va fi curînd soţia unui bărbat celebru... Celebru şi bogat... Ori, după mai mult de trei ani, trăgeau încă mîţa de coadă. N-avea nici ce să pună pe ea...

— Îi reproşa acest lucru ?

— După cîte ştiu, nu în faţa altora...

— Avea amanţi ?

Nora se întoarse spre Carus, avînd aerul că aşteaptă cu multă curiozitate răspunsul.

— Îmi puneți o întrebare care...

— De ce nu spui adevărul ?

Pentru prima dată Nora nu se mai mulțumi să facă semne pe sub masă și începu să vorbească.

— Soția mea face aluzie la un incident lipsit de importanță...

Și Nora, tăioasă :

— Depinde pentru cine...

— Într-o seară, cînd băusem mai mult...

— Unde se petrecea asta ?

— La *Raphaël*... Plecasem de-aici... Maki era cu noi... Și Dramin... Mai era și un fotograf, Huguet, care lucrează pentru o agenție de publicitate... Cred că Bob ne-a însoțit... La hotel am comandat să ne-aducă sus șampanie și *whisky*... Mai tîrziu, m-am dus în baie și a trebuit să trec prin dormitorul nostru, unde nu erau aprinse decît lămpile de pe noptiere... Am găsit-o pe Sophie întinsă pe pat... Crezînd că se simte rău, m-am aplecat...

Surîsul Norei era din ce în ce mai sarcastic.

— Plîngea... Cu foarte mare greutate i-am putut smulge cîteva cuvinte... Mi-a mărturisit cît e de descurajată și că dorește să-și pună capăt zilelor...

— Și cum v-am găsit pe amîndoi ?

— Am luat-o mecanic în brațe, e adevărat, ca atunci cînd vrei să consolezi o puștancă...

— V-am întrebat dacă avea amanți. Nu m-am gîndit în mod special la dumneavoastră.

— A pozat goală pentru Maki, dar sînt convins că Maki nu s-ar atinge de soția unui prieten...

— Ricain era gelos ?

— Îmi cereți prea mult, domnule Maigret... În sănătatea dumneavoastră !... Depinde de ce înțelegeți prin gelozie... N-ar fi vrut să-și piardă influența asupra ei, sau să vadă că un alt bărbat capătă în ochii ei mai multă importanță decît el... În sensul ăsta, era gelos și pe prietenii lui... Dacă, de exemplu, îl invitam pe Dramin să ia cafeaua la masa noastră fără să-l invit și pe el, era supărat pe mine o săptămînă...

— Cred că înțeleg...
— N-ați luat desertul ?
— Nu iau aproape niciodată...
— Nici Nora... Bob !... Ce-mi recomanzi ca desert ?
— Clătite cu lichior de cireșe amare ?
Carus își privi comic stomacul și pîntecul rotunjit.
— Ceva în plus sau ceva în minus... De acord cu clătitele !... Două-trei clătite... Mai curînd cu armagnac decît cu lichior de cireșe amare.
În acest timp, bietul Lapointe se frămînta la masa lui, cu spatele spre local. Maki se scobea în dinți cu un chibrit, întrebîndu-se fără îndoială dacă-i va veni rîndul să-l vadă pe comisar așezîndu-se în fața lui.
Masa doctorilor era cea mai veselă, și una dintre femei chicotea strident din cînd în cînd, fapt care-o făcea pe Nora să tresară.
Rose își părăsi pentru un timp cratițele ca să dea o raită pe la mese, ștergîndu-și mîna de șorț înainte de-a o întinde. Și ea, ca și medicii, era într-o bună dispoziție pe care moartea Sophiei n-o întunecase.
— Ei, Walter, pușlama bătrînă... Cum se face că nu te-am mai văzut de miercuri ?...
— A trebuit să iau avionul de Frankfurt ca să mă văd cu un asociat, și de acolo am zburat la Londra...
— L-ai însoțit, micuțo ?
— Nu, de data asta... Aveam o probă...
— Nu ți-e frică să-l lași să călătorească singur ?...
Se depărtă rîzînd ca să se oprească la altă masă, apoi la alta. Bob, aplecat peste o măsuță, dădea foc la clătite.
— Am înțeles de ce v-a căutat Ricain în zadar o parte din noapte...
— De ce mă căuta ?
— Domnul comisar mi-a spus-o mai adineauri... Avea urgentă nevoie de două mii de franci... Miercuri a venit aici și a întrebat de dumneavoastră...
— Am plecat cu avionul de cinci...
— A revenit de două ori... Ar fi vrut să-i împrumut eu banii, dar pentru mine suma era prea mare... S-a dus apoi la club...

— De ce avea nevoie de două mii de franci ?
— Îl amenințase proprietarul că-l dă afară...
Carus se întoarse către comisar.
— E-adevărat ?
— Asta-i ce mi-a spus el...
— L-ați arestat ?
— Nu. De ce ?
— Nu știu. Într-adevăr, întrebarea mea e idioată...
— Credeți că ar fi putut s-o ucidă pe Sophie ?
Picioarele, din nou picioarele ! Puteai să le urmărești literalmente conversația pe sub masă, în timp ce chipul Norei rămînea impasibil.
— Nu-l văd în stare să ucidă ceva... De ce armă s-a folosit ?... Ziarele nu spun nimic... Radioul, nici atît...
— De un pistol automat...
— Probabil că Francis n-a avut niciodată vreo armă de foc...
— Ba da ! interveni vocea înăbușită și precisă a Norei. Ai văzut-o. În noaptea aia, la el acasă, ți-a fost chiar frică. Băuse mult. Ne-a povestit o scenă de *hold-up*[1]... A pus o mînă a Sophiei pe capul lui și a început să ne amenințe cu pistolul, poruncindu-ne să ne lipim de perete, cu mîinile în sus... Toată lumea l-a ascultat, în glumă. Tu ai fost singurul căruia i-a fost frică și care a întrebat dacă arma e încărcată...
— Ai dreptate... Îmi reamintesc... N-am dat importanță faptului... Băusem și eu, binișor...
— Pînă la urmă a pus arma în sertarul scrinului...
— Cine era de față ? întrebă Maigret.
— Tot grupul... Maki, Dramin, Pochon... Dramin era cu una pe care n-o mai văzusem și de care nici nu-mi mai amintesc... Se simțea rău și a stat aproape o oră la toaletă...
— Era și Jacques...
— Da, cu noua sa prietenă, care e deja însărcinată...
— Știe cineva că, anul trecut, probabil, și Sophie a fost însărcinată ?

[1] Atac înarmat (lb. engl.).

De ce s-a întors Nora brusc spre Carus ? Acesta o privi surprins.

— Tu ai ştiut ?

— Nu. Dacă a făcut un copil...

— Nu l-a făcut, preciză comisarul. L-a eliminat în luna a treia sau a patra...

— Nu s-a observat...

Maki tuşea, în colţul lui, ca pentru a-l chema la ordine pe Maigret. Trecuse cîtva timp de cînd terminase de mîncat şi-şi pierduse răbdarea.

— Domnule comisar, noi v-am spus tot ce ştim... Dacă aveţi nevoie de mine, treceţi pe la biroul meu...

Îi făcu oare comisarului cu ochiul, întinzîndu-i o carte de vizită pe care-o scosese din portofel ?

Maigret avu impresia că producătorul ar mai avea multe de spus, dar că prezenţa Norei îl stinghereşte.

Reinstalat la locul lui, Maigret îşi umplu în sfîrşit o pipă, în timp ce Lapointe îl anunţa cu un uşor surîs :

— Şovăie încă ; dar nu va întîrzia să se scoale...

Vorbea de Maki. Neputînd privi restul localului, deoarece stătea cu spatele, inspectorul îşi petrecuse timpul observîndu-l pe sculptor, singurul care se afla în raza lui vizuală.

— La început, cînd v-aţi aşezat la masa lui Carus, şi-a încreţit sprîncenele alea groase, apoi a dat din umeri... avea în faţă o carafă cu vin roşu... A golit-o în mai puţin de cinci minute şi a făcut semn chelnerului să-i mai aducă una... Nu scăpa din vedere nici un gest de-al dumneavoastră, nici o atitudine... S-ar fi zis că vrea să citească cuvintele de pe buzele fiecăruia... Curînd a început să-şi piardă răbdarea. La un moment dat, l-a chemat pe patron şi i-a şoptit ceva... Amîndoi se uitau spre dumneavoastră... Apoi s-a sculat pe jumătate, după ce s-a uitat la ceas... Am crezut că o să plece, dar a comandat un armagnac, pe care i l-au adus într-un păhăruţ pentru degustare... Vine !...

Lapointe nu se înșela. Maki, jignit fără îndoială că nu-l văzuse pe Maigret deranjîndu-se, se hotărîse să vină el. O clipă rămase în picioare, o siluetă uriașă, în fața celor doi bărbați.

— Iertați-mă, murmură Maki, ducînd mîna spre tîmplă, ca pentru un vag salut. Voiam să vă anunț că plec...

Maigret își aprinse pipa pufăind încet.

— Luați loc, domnule Maki... E adevăratul dumneavoastră nume?

Așezîndu-se greoi, omul mormăi:

— Bineînțeles că nu... Mă numesc Lecoeur... Nu-i un nume de sculptor... Nimeni nu m-ar fi luat în serios.

— Știați că doream să vă vorbesc?

— Desigur, de vreme ce și eu sînt unul din prietenii lui Francis...

— De unde ați aflat știrea?

— Cînd am sosit aici... Nu citisem ziarele de seară și nu ascult niciodată radioul...

— A fost o lovitură?

— Îl plîng pe Francis...

— Nu pe Sophie?

Nu era beat, dar avea obrajii îmbujorați, ochii îi străluceau, gesturile îi erau prea apăsate.

— Sophie era o curvă...

Îi privi pe rînd, cu un aer provocator, ca și cum nu admitea să fie contrazis.

— Ce v-a povestit *môssieu* Carus?

Pronunța pe-un ton ironic cuvîntul *môssieu*, în genul clovnilor.

— Nu știe nimic, bineînțeles. Dar dumneavoastră?

— Cam ce-ați vrea să știu?

— Cînd i-ați văzut pe soții Ricain ultima oară?

— Pe el, miercuri...

— Singur?

— Da.

— La ce oră?

— Pe la zece și jumătate... A vorbit cu mine înainte de-a se duce să-l caute pe Bob... Terminasem cina și-mi degustam armagnacul...

— Ce v-a spus ?

— M-a întrebat dacă știu unde-l poate găsi pe Carus... Trebuie să vă spun că și eu lucrez pentru acest domn... Mă rog, mai mult sau mai puțin... Avea nevoie de-o machetă pentru un film de duzină, un film de groază, și i-am dat ceva clasa întîi...

— V-a plătit ?

— Jumătate din prețul stabilit... Aștept jumătatea cealaltă...

— Francis v-a spus că vrea să-l vadă pe Carus ?

— Știți prea bine... Avea nevoie de două mii de franci... Eu nu-i aveam... I-am oferit un păhăruț și a plecat...

— Nu l-ați mai văzut de-atunci ?

— Nici pe el, nici pe ea... Nora ce v-a spus ?...

— Nu mare lucru... Pare că n-o prea înghițea pe Sophie...

— N-a înghițit niciodată pe nimeni... Nu-i de mirare că arată ca o scîndură... Iertați-mă... Am făcut o glumă cam proastă... Nu prea o-nghit... Nici pe el, cu tot surîsul și strîngerile lui de mînă... La prima vedere nu se potrivesc de loc, el numai miere, ea numai aguridă, dar de fapt sînt o apă... Cînd dau de cineva care le poate fi de folos, îl storc ca pe-o lămîie pînă la ultima picătură, apoi azvîrlă coaja...

— Așa s-a-ntîmplat cu dumneavoastră ?

— Ce v-a îndrugat despre Francis ?

— Carus dă impresia că l-ar prețui foarte mult...

— Și ea ?

— Să n-audă de el...

— V-au vorbit despre Sophie ?

— Mi-au spus o poveste dintr-un dormitor, într-o noapte, cînd, la *Raphaël*, băuse toată lumea...

— Eram și eu acolo...

— Se pare că nu s-a-ntîmplat nimic între Carus și Sophie...

— Nu, zău ? !

— I-ați văzut ?

— Am trecut de două ori prin cameră, să merg la toaletă, fără ca ei să-și dea seama... A-ncercat și cu mine...

Voia să-mi servească de model pentru o sculptură, mie, care sînt un abstracționist... Pînă la urmă am acceptat, ca să scap de ea...

— Ați fost amantul ei ?

— A trebuit să mă culc cu ea, din politețe. Mi-ar fi purtat pică dacă n-aș fi făcut-o... Nu-s prea mîndru de asta, din cauza lui Francis... Nu merita să se însoare cu o tîrîtură...

— Și dumneavoastră v-a vorbit despre gîndurile ei de sinucidere ?

— Ea, să se sinucidă ? Mai întîi că, atunci cînd o femeie vorbește despre așa ceva, ești sigur că n-o s-o facă niciodată... Juca teatru... Cu toată lumea... Cu fiecare, alt rol...

— Francis știa ?

Maigret spusese și el Francis, de parcă ar fi devenit încetul cu încetul mai intim cu Ricain.

— Dacă vreți părerea mea, bănuia... Închidea ochii, dar turba... O iubea oare cu adevărat ?... Sînt momente în care mă întreb... Se prefăcea... Își luase răspunderea ei și nu vrea s-o lase să se ducă de rîpă... Îl convinsese, cred, că se sinucide dacă o părăsește...

— Credeți că are talent ?

— Mai mult decît talent... Dintre noi toți, el e singurul care o să facă ceva mai deosebit... Eu nu sînt prost în meseria mea, dar îmi cunosc puterile... El, în ziua în care...

— Vă mulțumesc, domnule Maki...

— Se spune, pur și simplu, Maki. E un nume care nu merge cu „domnule"...

— Bună seara, Maki...

— Bună seara, domnule comisar... Dînsul cred că-i unul dintre inspectorii dumneavoastră ?... Bună seara și dumitale...

Se îndepărtă, cu mers greoi, după ce-l salută în treacăt pe Bob.

Maigret se șterse de sudoare.

— A mai rămas unul, Dramin, care stă cu nasul vîrît în scenariu, dar pentru astă-seară mi-ajunge...

Îl căută din ochi pe chelner şi ceru plata. Mandille veni în grabă :

— Îngăduiţi-mi să vă socotesc pe amîndoi invitaţii mei...

— Imposibil... suspină Maigret.

— O să acceptaţi măcar un armagnac vechi ?

Fură nevoiţi să primească.

— Aţi căpătat informaţiile pe care le doreaţi ?

— Încep să mă lămuresc în legătură cu grupul ăsta...

— Nu sînt toţi aici... Şi atmosfera se schimbă de la o zi la alta... În unele seri e foarte veselă, chiar dezlănţuită... Cu Gérard n-aţi vorbit ?...

Arătă spre Dramin care, cu scenariul în mînă, se îndrepta spre uşă.

— Ei, Gérard... Ţi-l prezint pe comisarul Maigret şi pe unul din inspectorii săi... Bei un pahar cu noi ?

Foarte miop, purta ochelari groşi şi mergea cu capul plecat înainte.

— Încîntat... Vă rog să mă scuzaţi... Nu, am ceva de terminat... Apropo, Francis a fost arestat ?

— Nu... De ce ?

— Nu ştiu... Scuzaţi-mă...

Îşi luă pălăria din cuier şi deschise uşa îndepărtîndu-se pe trotuar.

— Nu vă sinchisiţi... Întotdeauna e aşa... Cred că pozează, e un fel de a-şi da importanţă... Face pe distratul, pe singuraticul... Poate că-i e necaz că n-aţi stat de vorbă cu el... Aş paria că n-a citit un rînd toată seara...

— În sănătatea dumneavoastră... murmură Maigret. Cît mă priveşte, de-abia aştept să mă bag în pat...

Trecu totuşi, împreună cu Lapointe, prin strada Saint-Charles, bătu uşor la uşa garsonierei. Lourtie veni să le deschidă. Îşi scoase haina ; părul îi era răvăşit ; dormise în fotoliu. Camera nu era luminată decît de-o veioză şi încă mai dăinuia mirosul de dezinfectant.

— N-a venit nimeni ?

— Doi ziarişti... Nu le-am spus nimic, i-am sfătuit doar să se adreseze la Quai...

— Nici un telefon ?

— A sunat de două ori.

— Cine ?

— Nu știu... Am auzit soneria... Am ridicat receptorul, am strigat : „Alo..." Am auzit o respirație la celălalt capăt al firului, dar n-a vorbit nimeni și s-a închis imediat...

— De fiecare dată ?

— De fiecare dată.

— Cam pe la ce oră ?

— Prima dată pe la opt și zece, a doua oară acum cîteva clipe...

Cîteva minute mai tîrziu, Maigret moțăia în mica mașină neagră care-l ducea acasă.

— Sînt frînt de oboseală, îi mărturisi el soției începînd să se dezbrace.

— Sper că ai cinat bine ?

— Prea bine... Trebuie să te invit la restaurantul ăsta... E ținut de-o fostă cîntăreață de vodevil, care s-a apucat de bucătărie... Prepară o supă de pește nemaipomenit de bună...

— Mîine, la ce oră ?

— La șapte.

— Așa devreme ?

Într-adevăr foarte devreme, parcă deodată, pe nesimțite, se făcuse ora șapte. Maigret avea impresia că nici nu adormise bine că și simțise mirosul cafelei și pe soția sa atingîndu-l pe umăr, înainte de-a trage perdelele.

Soarele era luminos și călduț. Era minunat să deschizi fereastra de cînd te scoli și să auzi ciripind vrăbiile.

— Nu prea cred că vii azi la prînz ?

— Probabil că n-o să am timp să mă întorc la dejun... E-o poveste ciudată... Cu oameni ciudați... Sînt în plin film și, ca în filme, totul a început printr-un *gag*, prin furtul portofelului meu...

— Crezi că el a omorît-o ?

Doamnei Maigret, care nu cunoștea afacerea decît din ziar și de la radio, îi păru imediat rău că pusese o atare întrebare.

— Te rog să mă ierți...

— În orice caz, mi-ar fi foarte greu să-ți răspund...

— Nu-ți iei pardesiul ?

— Nu... Timpul e ca ieri, și ieri nu mi-a fost frig... Nici chiar cînd m-am întors acasă, azi-noapte...

Nu așteptă autobuzul, luă un taxi și ceru să-l ducă în insula Saint-Louis. În fața hotelului *Cigognes* era un bistro a cărui tejghea era înconjurată de grămezi de lemne și de saci cu cărbuni. Torrence, cu fața muiată de oboseală, tocmai bea o cafea cînd sosi comisarul.

— Cum a fost noaptea ?

— Ca toate gărzile... Nu s-a întîmplat nimic, în afară de faptul că acum știu la ce oră stinge fiecare lumina... Trebuie să fie careva bolnav la etajul patru în dreapta, pentru că fereastra a rămas luminată pînă azi-dimineață la șase... Ricain al dumneavoastră n-a ieșit... S-au întors niște locatari... Un taxi a adus o pereche de călători... Un cîine s-a ținut aproape toată noaptea după mine... Asta-i tot...

— Poți să te duci la culcare...

— Și raportul ?

— Îl faci mîine.

Intră în hotel ; îl cunoștea pe patron de aproape treizeci de ani. Era un hotel modest, care nu primea decît pe obișnuiții casei, mai toți din partea de est a țării, căci patronul era alsacian.

— Locatarul meu s-a trezit ?

— A sunat acum vreo zece minute ca să întrebe dacă i se poate duce o ceașcă de cafea și cornuri... I-au fost duse...

— Ce-a mîncat aseară ?

— Nimic... Probabil că a adormit imediat, căci atunci cînd i s-a bătut în ușă, pe la ora șapte, n-a răspuns... Cine e ?... Un martor important ?... Un suspect ?...

Nu exista ascensor. Maigret urcă cele patru etaje pe jos, ajunse la palier suflînd greu și rămase un moment nemișcat, înainte de a bate la camera nr. 43.

— Cine-i ?

— Maigret.

— Intraţi.

Împingînd tava pe cuvertură, Francis se îndreptă în pat, cu pieptul gol şi slab, cu faţa năpădită de o barbă albăstruie, cu ochii sticloşi ca de febră. Mai ţinea încă în mînă un corn.

— Vă rog să mă iertaţi că nu mă dau jos din pat, dar n-am pijama...

— Ai dormit bine ?

— Ca mort... Am dormit aşa de adînc că mi-e capul încă greu... Cît e ceasul ?

— Opt şi un sfert.

Camera mică şi prost mobilată dădea spre curte şi spre acoperişuri. Prin fereastra întredeschisă se auzeau voci de la casele vecine, strigăte de copii în curtea unei şcoli din apropiere.

— Aţi descoperit ceva ?...

— Am luat masa la *Vieux Pressoir*.

Ricain îl privea cu o privire sfredelitoare, gata să se apere, şi se simţea că bănuie pe toată lumea că-i spune minciuni

— Erau acolo ?

— Erau seţii Carus...

— Ce v-au spus ?

— El jură că eşti un fel de geniu.

— Presupun că Nora a avut grijă să afirme că nu sînt decît un imbecil ?

— Cam aşa ceva. Fără îndoială că ea te iubeşte mai puţin decît el.

— Pe Sophie o iubea şi mai puţin !

— Era şi Maki acolo.

— Beat ?

— Către sfîrşit doar începuse să se clatine.

— E un băiat bun.

— Şi el e sigur că o să ajungi cineva.

— Înseamnă că acum nu sînt nimic...

Nu-şi terminase cornul. S-ar fi zis că sosirea lui Maigret îi tăiase pofta de mîncare.

— Ei ce cred despre cele întîmplate ? Că eu am omorît-o pe Sophie ?

— La drept vorbind, nimeni nu te crede vinovat. Unii îşi închipuie totuşi că poliţia are o altă părere şi fiecare m-a întrebat dacă te-am arestat.

— Ce le-aţi spus ?

— Adevărul.

— Adică ?

— Că eşti liber.

— Credeţi că asta-i într-adevăr realitatea ? Ce fac eu aici ? Vă rog să recunoaşteţi că aţi pus un om de pază, toată noaptea, în faţa hotelului...

— L-ai văzut ?

— Nu. Dar ştiu cum se petrec lucrurile astea... Şi acum ce-o să faceţi cu mine ?...

Maïgret îşi punea şi el aceeaşi întrebare. Nu voia să-l lase pe Ricain să umble liber prin Paris, dar, pe de altă parte, n-avea suficiente motive să-l aresteze.

— Mai întîi, am să-ţi cer să mă urmezi la Quai d'Orfèvres.

— Iar ?

— O să am poate să-ţi pun cîteva întrebări... Pînă atunci, scafandrii din brigada fluvială poate că au şi găsit pistolul dumitale...

— Că-l găsesc sau nu, ce se mai poate schimba ?

— Ai o maşină de bărbierit şi săpun... E un duş în fundul coridorului... Te aştept jos, sau afară...

Începea o nouă zi, la fel de luminoasă, la fel de blîndă ca cea de ieri şi de alaltăieri, dar era prea devreme ca să se ştie ce-o să mai aducă.

François Ricain îl intriga pe comisar, şi părerile pe care le auzise în ajun îl făceau destul de interesant.

Era, în orice caz, un băiat mai deosebit, şi Carus fusese impresionat de posibilităţile sale. Dar nu cumva Carus se entuziasma ori de cîte ori i se prezenta un artist, chit că

nu-i mai păsa de el cîteva luni sau cîteva săptămîni după aceea ?

Ar trebui ca Maigret să se ducă să-l vadă la biroul său, unde producătorul îi dăduse o enigmatică întîlnire. Avea ceva să-i spună, ceva despre care nu voia să vorbească în fața Norei. Aceasta o simțise ; comisarul se întreba dacă producătorul va fi în strada Bassano în dimineața aceea și dacă amanta lui nu-l va împiedica să meargă acolo.

Nu făcuse, pînă acum, decît să atingă în treacăt o mică lume, asemeni altor cîteva zeci de mii din Paris, formată din prieteni, din rude, din colegi, din amanți și amante, din obișnuiții unei cafenele sau ai unui restaurant, lumi mici, care se formează, se adună pentru un moment și se risipesc apoi, ca să formeze alte lumi mici, mai mult sau mai puțin omogene.

Cum se numea oare fotograful care fusese căsătorit de două ori, care avea copii de la ambele neveste și care-i mai făcuse unul noii sale concubine ? Confunda încă numele și locul fiecăruia. Numai că Sophie fusese omorîtă de-un obișnuit al casei — sau se sinucisese. Altfel n-ar fi deschis ușa.

Sau poate că asasinul avea o cheie ?

Se plimba pe trotuar, în sus și în jos, așa cum făcuse Torrence toată noaptea ; dar el avea norocul să se plimbe la soare. Strada forfotea de gospodine, care se întorceau să se uite la acest domn, ce se ducea și se întorcea, cu mîinile la spate, ca un dascăl în curtea unei școli.

Da, mai avea să-i pună încă multe întrebări lui Francis... Și fără îndoială, ca și în ajun, va avea în fața lui un animal sperios, care-o să se cabreze și-o să se calmeze, rînd pe rînd, neîncrezător, nerăbdător, gata să zvîrle din copite...

— Sînt la dispoziția dumneavoastră...

Maigret arătă spre bistroul vînzătorului de cărbuni.

— Nu vrei să bei ceva ?

— Nu, mulțumesc.

Păcat, pentru că lui Maigret i-ar fi făcut plăcere să-și înceapă ziua asta de primăvară cu un vinișor alb.

CAPITOLUL 5

Era un moment greu de trecut. Ca în aproape toate anchetele, Maigret cunoștea această etapă, mai mult sau mai puțin lungă, de incertitudini, în timpul căreia, așa cum spuneau pe șoptite colaboratorii săi, avea aerul că rumegă.

În timpul primei etape, adică atunci cînd se găsea deodată față în față cu un mediu nou, cu oameni despre care nu știa nimic, s-ar fi zis că aspiră în mod mecanic toată viața care-l înconjoară, umflîndu-se ca un burete.

O făcuse în ajun, la *Vieux Pressoir*, memoria lui înregistrînd inconștient cele mai mici amănunte ale atmosferei, gesturile, schimbările de fizionomie ale fiecăruia.

Dacă nu s-ar fi simțit obosit, s-ar fi dus mai încolo la *Clubul Zéro*, pe care-l frecventau unii dintre membrii micului grup.

Pînă acum absorbise multe impresii, o puzderie de imagini, de fraze rostite, de cuvinte mai mult sau mai pu-

ţin importante, de priviri pe care le surprinsese, dar nu ştia încă la ce-o să-i servească.

Cei care-l cunoşteau ştiau că e mai bine să nu-i pună întrebări, sau să-l privească cu ochi iscoditori, căci devenea lesne morocănos.

Aşa cum se aştepta, o notă pe biroul său îl anunţa să-l cheme pe judecătorul Camus la telefon.

— Alo !... Aici Maigret...

Lucrase rareori cu acest magistrat, pe care nu-l clasa nici printre pisălogi, nici printre cei care, cu prudenţă, îi lasă timp poliţiei să-şi facă meseria.

— V-am rugat să mă chemaţi pentru că am primit un telefon de la procuror... E nerăbdător să ştie unde a ajuns ancheta...

Comisarul era gata să răspundă :

— Nicăieri...

Lucru care, de fapt, era adevărat. O crimă nu pune o problemă de algebră. Pune în joc fiinţe umane, despre care nu se ştia nimic în ajun, care nu erau decît nişte trecători ca toţi ceilalţi. Şi, deodată, fiecare din gesturile lor, fiecare cuvînt al lor capătă importanţă şi existenţa lor e cercetată cu de-amănuntul.

— Cercetările continuă, preferă el să murmure. E probabil ca într-o oră sau două să punem mîna pe arma care a fost folosită. Scafandrii o caută pe fundul Senei.

— Ce-aţi făcut cu soţul ?

— E aici, la „gheţărie".

Se opri, căci era o expresie pe care nu puteau s-o înţeleagă decît inspectorii din brigada lui. Cînd nu ştiau ce trebuie făcut cu un martor, pe care doreau totuşi să-l aibă sub control, cînd aveau de-a face cu un suspect, nesigur încă, îl duceau la „gheţărie".

Cînd îl băgau în sala de aşteptare cu glasvanduri, care dădea spre coridorul cel lung, îi spuneau :

— Aşteptaţi-mă aici doar un minut...

Se aflau acolo în permanenţă oameni care aşteptau, femei nervoase, unele care plîngeau şi-şi ştergeau ochii

cu batista, tinerei care se străduiau să-şi păstreze o atitudine încrezătoare, oameni cumsecade uneori, care priveau răbdători pereţii vopsiţi în verde-deschis, întrebîndu-se dacă nu cumva s-a uitat de existenţa lor.

O oră sau două în „gheţărie" erau adeseori de ajuns ca să-i facă pe oameni vorbăreţi. Martori foarte hotăriţi să nu spună nimic deveneau foarte maleabili.

Se întîmpla să fie „uitaţi", peste o jumătate de zi pîndeau uşa, se ridicau pe jumătate ori de cîte ori se apropia aprodul, sperînd că le venise, în sfîrşit, rîndul.

Îi vedeau pe inspectori plecînd la ora prînzului, îşi luau inima în dinţi şi se duceau să-l întrebe pe Joseph :

— Sînteţi sigur că domnul comisar ştie că sînt aici ?

— E tot în şedinţă.

În lipsă de altceva, Maigret îl dusese pe Ricain în „gheţărie".

Traduse termenul pe înţelesul judecătorului de instrucţie :

— E în sala de aşteptare. O să-l interoghez din nou, de îndată ce voi avea noi informaţii.

— Ce părere aveţi ? E vinovat ?

Iar o întrebare pe care magistratul n-ar fi pus-o dacă ar fi lucrat mai multă vreme cu Maigret.

— N-am nici o părere.

Era adevărat. Aştepta cît mai mult posibil înainte de a-şi forma o părere. Şi nici măcar atunci nu şi-o „forma". Îşi păstra mintea liberă, pînă în clipa în care un fapt i se impunea ca evident sau pînă cînd interlocutorul său ceda.

— Credeţi că o să dureze mult ?

— Nădăjduiesc că nu.

— S-a îndepărtat ipoteza unei crime din bestialitate ?

De parcă nu toate crimele sînt bestiale ! Nu se vorbea aceeaşi limbă la Palatul de justiţie şi la Poliţia judiciară, oamenii nu-şi făceau aceeaşi imagine despre un acelaşi individ.

Era foarte greu de admis că un necunoscut, în căutare de bani, să se fi prezentat, după ora zece seara, în strada

Saint-Charles, şi că Sophie Ricain, care se pregătea de culcare, să-l fi introdus fără teamă în garsonieră.

Sau poate că asasinul ei avea o cheie, sau poate că era o persoană pe care ea o cunoştea, în care avea încredere. Mai ales că asasinul trebuie să fi deschis, în prezenţa ei, sertarul comodei, ca să ia revolverul.

— Fiţi amabil să mă ţineţi la curent... Nu mă lăsaţi prea mult timp fără veşti... Parchetul e nerăbdător...

Da, desigur! Parchetul e întotdeauna nerăbdător. Nişte domni care trăiesc confortabil în birourile lor şi care nu privesc criminalitatea decît din punctul de vedere al textelor lor juridice şi al statisticilor. Un telefon de la cabinetul ministrului îi face să tremure.

— Cum, n-a fost încă nimeni arestat?

Ministerul era sîcîit de nerăbdarea ziarelor, pentru care afacerea rentabilă, crima frumoasă, e cea care le aduce în fiecare zi o altă noutate spectaculară. Dacă cititorul e lăsat prea mult în aşteptare, uită de afacere. Cui pe cui se scoate. Şi uite aşa se pierd titluri frumoase din prima pagină.

— De acord, domnule judecător... Da, domnule judecător... Am să vă chem, domnule judecător...

Maigret îi făcu cu ochiul lui Janvier.

— Du-te din cînd în cînd pe culoar şi vezi cum se comportă... E tipul de om care ori face o criză de nervi, ori se năpusteşte la mine în birou...

Citi totuşi scrisorile care-i erau adresate, se duse la raport, unde îşi întîlni colegii şi unde se discuta fără patimă despre cele cîteva afaceri în curs.

— Nimic nou, Maigret?

— Nimic nou, domnule director.

Aici, nu se insista. Erau între oameni de meserie.

Cînd comisarul se reîntoarse în birou, puţin înainte de ora zece, fu chemat de brigada fluvială.

— Aţi găsit arma?

— Din fericire, curentul e destul de slab zilele astea şi Sena a fost dragată în locul acela chiar toamna trecută. Oamenii mei au găsit aproape imediat, la patruzeci de

metri de pod în susul apei și la vreo zece metri de malul stîng, un automat 6,35 de fabricație belgiană. Mai sînt încă cinci cartușe în încărcător.

— Vreți să-l trimiteți la Gastinne-Renette ?

Apoi, către Janvier :

— Te ocupi de asta, da ? Există și glontele.

— Am înțeles.

Maigret era gata să telefoneze în strada Bassano, dar hotărî să nu-și anunțe sosirea și se îndreptă spre scara mare, evitînd să se întoarcă spre sala de așteptare.

Plecarea sa nu putea să-i scape lui Ricain, care se întreba, probabil, unde se duce. Se întîlni pe drum cu tînărul Lapointe, care sosea și, în loc să ia un taxi, așa cum avusese de gînd, îl rugă pe acesta să-l însoțească pînă la imobilul în care își avea Carus birourile.

Se uită în liniște la plăcile de aramă de sub bolta de la intrare, remarcînd că aproape la fiecare etaj se afla cîte-o întreprindere de filme. Societatea care-l interesa se numea *Carossoc ;* sediul ei social se găsea la mezanin.

— Merg cu dumneavoastră ?

— Prefer.

Nu era numai metoda sa, dar așa era și recomandat în regulamentul ofițerilor din Poliția judiciară.

O intrare destul de întunecoasă, a cărei singură fereastră dădea spre o curte unde un șofer lustruia de zor un Rolls. O dactilografă roșcată în fața unei centrale telefonice.

— Domnul Carus, vă rog ?

— Nu știu dacă a sosit.

Ca și cum ai fi putut intra în birouri fără să treci prin fața ei !

— Din partea cui ?... Vi s-a fixat o anumită oră ?

— Comisarul Maigret.

Ea se ridică, voi să-i conducă spre anticameră, să-l pună acum pe ei în „ghețărie".

— Mulțumesc... O să așteptăm aici...

Era evident că treaba asta nu-i plăcu. Şi în loc să-şi cheme şeful la telefon, deschise o uşă capitonată, în spatele căreia rămase cîteva minute.

Nu apăru ea prima, ci Carus în persoană, într-un costum gri-deschis, ras proaspăt, răspîndînd un miros de lavandă.

Se vedea că de-abia ieşise de la frizer şi fără îndoială că i se făcuse şi un masaj facial. Era tipul de om care petrece cel puţin o jumătate de oră, în fiecare dimineaţă, în fotoliul frizeriei.

— Ce mai faceţi, scumpe prietene ?...

Întinse o mînă cordială scumpului prieten, pe care nu-l cunoscuse decît în ajun, după ora şase.

— Intraţi, vă rog... Poftim şi dumneata, tinere... Presupun că e unul dintre colaboratorii dumneavoastră ?...

— Inspectorul Lapointe...

— Mulţumesc, domnişoară... Nu sînt aici pentru nimeni. Şi nu primesc nici un telefon, decît dacă mă cheamă de la New York.

Explică, surîzînd :

— Detest să fiu întrerupt de telefoane...

Avea totuşi pe birou nu mai puţin de trei aparate de telefon. Camera era mare, pereţii erau capitonaţi cu piele bej, ca şi fotoliile, pe jos o mochetă groasă de-un maro plăcut.

Cît priveşte imensul birou din lemn de palisandru era atît de încărcat de dosare încît ar fi avut ce lucra o duzină de secretare.

— Luaţi loc, vă rog... Ce pot să vă ofer ?

Se îndreptă spre o mobilă joasă, care se dovedi a fi un bar destul de măricel.

— E poate puţin cam prea devreme pentru băutură, dar am aflat că sînteţi amator de bere... Şi eu sînt... Am o bere excelentă, pe care am adus-o direct de la München...

Era mult mai degajat decît în ajun, poate pentru că nu mai trebuia să se ocupe de reacţiile Norei.

— Ieri m-aţi luat pe nepregătite... Ducîndu-mă să iau masa la vechiul meu prieten Bob, aşa cum fac deseori, nu

mă aşteptam să vă întîlnesc... Luasem mai înainte două sau trei *whisky*-uri la care s-a mai adăugat şampania... Nu eram beat... Nu sînt niciodată... Nu mai păstrez totuşi în dimineaţa asta decît o amintire destul de vagă asupra anumitor amănunte din conversaţia noastră... Soţia mea mi-a reproşat că aş fi vorbit prea mult şi cu prea multă patimă... În sănătatea dumneavoastră !... Sper că nu asta-i impresia pe care v-am făcut-o ?

— Se pare că-l consideraţi pe François Ricain un băiat de valoare, care are toate şansele să devină unul dintre marii noştri regizori...

— Da, probabil că v-am spus asta... Obişnuiesc să am încredere în tineri şi-mi exteriorizez lesne entuziasmul...

— Nu mai sînteţi de aceeaşi părere ?

— Ba da ! Ba da ! Cu unele nuanţări, totuşi. Există la băiatul ăsta o tendinţă spre dezordine, spre o oarecare anarhie... Uneori are prea multă încredere în el, alteori îi lipseşte cu desăvîrşire...

— Dacă-mi reamintesc bine cuvintele dumneavoastră, menajul lui era, în ochii dumneavoastră, foarte unit.

Carus se afundase într-un fotoliu, picior peste picior, cu paharul într-o mînă şi ţigara într-alta.

— Am spus asta ?

Se hotărî deodată să se scoale, puse paharul care-l încurca pe-o consolă, trase cîteva fumuri de ţigară şi măsură cu paşi mari mocheta.

— Ştiţi, domnule comisar, am sperat mult că o să veniţi azi-dimineaţă...

— Am impresia că am înţeles bine.

— Nora e o femeie excepţională... Cu toate că evită să pună piciorul în aceste birouri, aş putea spune că e cea mai bună colaboratoare a mea...

— Mi-aţi vorbit despre calităţile ei de medium...

Mişcă mîna, ca pentru a şterge nişte cuvinte scrise pe-o tablă invizibilă.

— Asta o spun în faţa ei, pentru că-i face plăcere... Adevărul e că are mult bun-simţ şi că se înşeală foarte rar cînd judecă pe cineva... Eu mă înflăcărez... Mă încred cu prea multă uşurinţă...

— Într-un cuvînt, vă serveşte drept supapă de siguranţă ?

— Dacă vreţi... Sînt foarte hotărît ca, după ce voi obţine divorţul, s-o iau de soţie... E ca şi făcut...

Se simţea că lucrurile deveneau mai complicate şi că îşi căuta cuvintele, în timp ce privirea îi era aţintită pe cenuşa trabucului.

— Cum să vă spun ? Nora, cu toate că e o fiinţă superioară, nu se poate împiedica să fie geloasă... Iată de ce ieri, faţă de ea, am fost obligată să vă mint.

— Scena din dormitor ?

— Exact... Nu s-a desfăşurat aşa cum v-am povestit-o, bineînţeles... E adevărat că Sophie se refugiase în camera aceea ca să plîngă, în urma cuvintelor grele pe care i le spusese Nora, nu mai ştiu ce anume, pentru că băuserăm cu toţii foarte mult... Pe scurt, m-am dus după ea s-o consolez...

— Era amanta dumneavoastră ?

— Dacă ţineţi la cuvîntul ăsta... S-a ghemuit în braţele mele şi, dintr-una într-alta, am devenit imprudenţi, foarte imprudenţi...

— Soţia dumneavoastră v-a văzut ?

— Un comisar de poliţie n-ar fi ezitat să dreseze un proces-verbal de adulter...

Surîse, cu puţină satisfacţie.

— Spuneţi-mi, domnule Carus. Presupun că prin birourile dumneavoastră defilează zilnic fete frumoase. Cea mai mare parte sînt gata de orice ca să obţină un rolişor.

— Aşa-i.

— Bănuiesc că vi se întîmplă să profitaţi.

— Nu m-ascund...

— Nici de Nora ?

— Am să vă explic... Dacă profit din cînd în cînd, aşa cum spuneţi, de-o fată frumoasă, Nora nu se neliniştește prea mult, cu condiţia ca treaba asta să n-aibă urmări... Face parte din meserie... Toţi bărbaţii fac la fel, atîta doar că n-au toţi aceleaşi prilejuri... Chiar şi dumneavoastră, domnule comisar...

Maigret îl privi lung, fără să surîdă.

— Vă cer iertare dacă v-am jignit... Unde rămăsesem ? Știu că i-ați interogat pe unii dintre prietenii noștri și că o veți face în continuare... Prefer să joc cu dumneavoastră cu cărțile pe față... Ați auzit cum vorbește Nora despre Sophie... N-aș vrea să vă faceți o idee despre sărmana fată după cele spuse de ea... Nu era o ambițioasă, dimpotrivă, și nu era nici o femeie care să se culce cu oricine. Un elan o împinsese, încă de tînără — era aproape o copilă — spre Ricain, lucru fatal de altfel, căci exercită o anumită atracție... Femeile se lasă impresionate de bărbații frămîntați, de ambițioși, de cei triști sau violenți.

— Așa l-ați caracteriza ?

— Dar dumneavoastră ?

— Nu știu încă.

— Pe scurt, s-a măritat cu el... A avut încredere în el... L-a urmat ca un cățeluș bine dresat, tăcînd atunci cînd el nu voia ca ea să vorbească, ocupînd cît mai puțin loc posibil, ca să nu-l deranjeze și acceptînd viața precară pe care i-o oferea...

— Era nefericită ?

— Suferea, dar căuta să nu se vadă... Și apoi, dacă el avea nevoie de ea, de prezența ei pasivă, existau și momente în care felul ei de-a fi îl scotea din sărite și-i reproșa că e un balast, un obstacol în cariera lui, acuzînd-o că e proastă ca o vacă...

— V-a spus ea ?...

— Ghicisem lucrurile astea mai dinainte, din anumite fraze schimbate față de mine...

— Ați devenit confidentul ei ?

— Dacă vreți... Fără să vreau, vă asigur. Se simțea cu desăvîrșire pierdută într-un mediu prea dur pentru ea și n-avea pe nimeni de care să se agațe...

— Cînd ați devenit amantul ei ?

— Iar un cuvînt care nu-mi place... Nutream față de ea mai ales milă, duioșie... Intenția mea era s-o ajut...

— Să facă o carieră în cinema ?

— O să vă surprindă, dar mie mi-a venit ideea asta şi ea s-a opus... Nu era o frumuseţe izbitoare, una dintre acele femei după care întorci capul pe stradă, ca după Nora... Cunosc destul de bine dorinţele publicului... Dacă nu le-aş cunoaşte, n-aş face meseria pe care-o fac... Cu figura ei destul de obişnuită, cu trupul ei micuţ şi cam plăpînd, Sophie întruchipa destul de exact imaginea fetei tinere aşa cum şi-o reprezintă cea mai mare parte a oamenilor... Părinţii ar fi putut s-o asemene fiicelor lor, tinerii verişoarelor sau iubitelor lor... Mă înţelegeţi ?...

— Aveaţi intenţia s-o lansaţi ?

— Să zicem că-mi trecea prin minte...

— I-aţi spus-o ?

— Nu într-un mod precis. Am făcut uşoare sondaje...

— Unde aveau loc întîlnirile dumneavoastră ?

— Întrebarea e neplăcută, dar sînt obligat să răspund, nu-i aşa ?

— Mai ales că aş putea găsi eu însumi răspunsul.

— Ei bine, am închiriat o garsonieră mobilată, destul de cochetă şi de confortabilă, în noul imobil din strada François I... Ca să fiu mai exact, e imobilul acela mare care face colţul cu şoseaua George al V-lea... De aici n-am de mers decît trei sute de metri...

— O secundă. Această garsonieră era destinată în exclusivitate întîlnirilor cu Sophie, sau servea şi la alte întîlniri ?

— În principiu era pentru Sophie... Ne era greu să găsim aici o atmosferă mai intimă şi nici nu mă puteam duce la ea acasă...

— N-aţi fost niciodată acolo în absenţa soţului ei ?

— O dată sau de două ori...

— De curînd ?

— Ultima dată acum vreo cincisprezece zile... Nu-mi telefonase, aşa cum făcea de obicei... N-am găsit-o nici în strada François I... Am sunat la ea şi mi-a spus că nu se simte bine...

— Era bolnavă ?

— Descurajată... Francis devenea din ce în ce mai nervos. I se întîmpla să fie violent... La limita răbdării, voia

să plece oriunde, să lucreze ca vînzătoare în primul magazin care i-ar fi ieşit în cale...

— Aţi sfătuit-o să n-o facă ?

— I-am dat adresa unuia dintre avocaţii mei, ca să-l consulte cu privire la un eventual divorţ... Ar fi fost mai bine pentru amîndoi...

— Era hotărîtă ?

— Şovăia... Francis îi inspira milă... Considera că e de datoria ei să rămînă alături de el, pînă cînd va reuşi...

— Lui i-a spus ceva despre asta ?

— Sigur că nu...

— De ce sînteţi atît de sigur ?

— Pentru că ar fi reacţionat violent...

— Aş vrea să vă pun o întrebare, domnule Carus. Gîndiţi-vă bine înainte de-a răspunde, pentru că nu vă ascund că e importantă. Ştiaţi că acum aproape un an Sophie a fost gravidă ?

Se roşi deodată, strivind nervos trabucul în scrumiera de cristal.

— Da, ştiam... murmură el aşezîndu-se din nou pe fotoliu. Totuşi vă declar pe loc, vă jur pe ce-am mai scump, că nu era copilul meu... Pe vremea aceea n-aveam încă raporturi intime... Adaug că, tocmai cu această ocazie, a început să-mi facă destăinuiri... O vedeam nervoasă, preocupată... Am întrebat-o... Mi-a mărturisit că aşteaptă un copil şi că Francis o să fie furios...

— De ce ?

— Pentru că va fi o greutate în plus, o piedică în cariera lui... Trăgeau mîţa de coadă... Cu un copil... Pe scurt, era sigură că nu i-o va ierta şi mi-a cerut adresa unei moaşe sau a unui medic binevoitor...

— I-aţi dat-o ?

— Trebuie să mărturisesc că am călcat legea...

— E puţin cam tîrziu ca să pretindeţi contrariul.

— I-am făcut acest serviciu...

— Francis n-a ştiut nimic ?

— Nu... E prea preocupat de el însuşi pentru a se mai interesa de ceea ce se petrece în jurul lui, chiar atunci cînd e vorba de nevasta lui...

Se ridică şovăind şi, fără îndoială pentru a-şi ascunde stînjeneala, se duse să ia nişte sticle de bere rece din bar.

I se spunea domnul Gaston, cu o respectuoasă familiaritate, căci era un om serios şi demn, conştient de responsabilităţile care apasă pe umerii portarului unui hotel mare. Îl reperase pe Maigret înainte ca acesta să fi intrat pe uşă şi încruntase din sprîncene, în timp ce prin minte îi defilau foarte repede chipurile clienţilor care ar fi putut determina vizita poliţiei.

— Aşteaptă-mă o clipă, Lapointe...

Aşteptă şi el pînă ce o doamnă în vîrstă întrebă de ora sosirii unui avion de la Buenos Aires, înainte de a-i strînge discret mîna domnului Gaston.

— Nici o teamă. Nimic neplăcut.

— Ori de cîte ori vă văd intrînd, mă întreb întotdeauna...

— Dacă nu mă-nşel, domnul Carus ocupă un apartament la dumneavoastră, la al patrulea ?

— Exact... Cu doamna Carus...

— E înscrisă pe numele acesta ?

— În sfîrşit, acesta e numele pe care i-l dăm noi...

Domnul Gaston aproape că nici n-avu nevoie să surîdă ca să se facă înţeles.

— E sus ?

O privire spre tabloul cheilor.

— Nu ştiu de ce mă uit... Un obicei vechi... La ora asta sigur că-şi ia micul dejun...

— Domnul Carus a lipsit săptămîna asta, nu-i aşa ?

— Miercuri şi joi...

— A plecat singur ?

— Şoferul l-a condus la Orly, pe la ora cinci... Cred că trebuia să ia avionul de Frankfurt...

— Cînd s-a întors ?

— Ieri după-amiază, venind de la Londra...

— Cu toate că dumneavoastră nu sînteţi noaptea aici, aveţi posibilitatea să ştiţi dacă doamna Carus a ieşit miercuri noaptea şi la ce oră s-a întors ?

— E uşor...

Răsfoi paginile unui registru mare, legat în negru.

— Cînd se întorc seara, clienţii au obiceiul să se oprească un moment, pentru a-i spune colegului meu de noapte la ce oră doresc să fie treziţi şi ce vor lua la micul dejun. Doamna Carus face asta întotdeauna... Nu se notează orele la care se întorc, dar după poziţia numelor pe pagină e posibil să se stabilească o oră aproximativă... Staţi... Sînt doar vreo zece nume miercuri înaintea numelui ei... Miss Trevor... O domnişoară bătrînă, se culcă devreme, se întoarce întotdeauna înainte de ora zece... Soţii Maxwell... Cu aproximaţie v-aş spune că s-a întors înainte de miezul nopţii, să zicem între zece şi douăsprezece... În orice caz, înainte de ieşirea de la teatru... Diseară am să-i cer colegului meu de noapte să-mi confirme...

— Vă mulţumesc. Vreţi să mă anunţaţi ?

— Vreţi s-o vedeţi ?... O cunoaşteţi ?...

— Am luat cafeaua aseară cu ea şi cu soţul ei. Să zicem că-i o vizită de curtoazie.

— Daţi-mi 403, vă rog... Alo... Doamna Carus ?... Aici portarul... Comisarul Maigret întreabă dacă poate urca... Da... De acord... Am să-i spun...

Şi către Maigret :

— Vă roagă să aşteptaţi vreo zece minute...

O făcea ca să-şi termine teribilul şi savantul ei machiaj sau ca să telefoneze în strada Bassano ?

Comisarul se apropie de Lapointe şi amîndoi, în tăcere, trecură de la o vitrină la alta, admirînd bijuteriile expuse de către cei mai mari bijutieri din Paris, mantourile de blană, lenjeria.

— Nu ţi-e sete ?

— Mulţumesc...

Avea neplăcuta impresie că sînt urmăriţi şi simţi o mare uşurare văzînd că trecuseră cele zece minute şi că pot să intre într-unul dintre ascensoare.

— La al patrulea.

Nora, care veni să le deschidă, purta un capot de satin verde-pal, asortat la culoarea ochilor, și părul îi părea mai decolorat decît în ajun, aproape alb.

Salonul era mare, luminat de două ferestre mari, dintre care una dădea înspre balcon.

— Nu mă așteptam la vizita dumneavoastră și m-ați luat din așternut...

— Sper că nu v-am întrerupt micul dejun ?

Tava nu era acolo, dar desigur că era în camera vecină.

— Dacă vă interesează soțul meu... să știți că a plecat de mult la birou...

— Dumneavoastră aș vrea, în treacăt, să vă pun două-trei întrebări. Bineînțeles, nimic nu vă obligă să răspundeți. Mai întîi, o întrebare pe care-o pun din rutină tuturor celor care au cunoscut-o pe Sophie Ricain. Nu mi-o luați în nume de rău. Unde ați fost miercuri seara ?

Ea nu clipi, se instală într-un fotoliu alb și întrebă :

— La ce oră ?

— Unde ați cinat ?

— O secundă... Miercuri ?... Aseară ați fost cu noi... Joi am cinat singură la *Fouquet's*, nu în sala de la primul etaj, cum fac atunci cînd mă însoțește Carus, ci la parter, la o măsuță... Miercuri... miercuri n-am cinat, e foarte simplu... Trebuie să vă spun că, în afară de micul dejun, nu iau de obicei decît o masă pe zi... Dacă iau dejunul, nu mai cinez... Și dacă cinez, o fac bineînțeles pentru că n-am luat dejunul... Miercuri am dejunat la *Berkeley* cu niște prieteni... După masă am fost la o probă, la doi pași de-aici... După aceea am luat un pahar la *Jean*, pe strada Marbeuf... Trebuie să fi fost în jur de ora nouă cînd m-am întors...

— V-ați urcat direct în apartament ?

— Exact... Am citit pînă la ora unu, căci nu pot să adorm devreme... Înainte m-am uitat la televizor...

În colțul salonului se afla un televizor.

— Nu mă întrebați ce program a fost... Tot ce știu e că am văzut tineri cîntăreți și cîntărețe... Sînteți satisfă-

cut?... Nu vreți să-l chem pe chelnerul de la etaj?... E adevărat că nu-i tot acela... Dar diseară puteți să-l întrebați pe băiatul din schimbul de noapte...

— I-ați comandat ceva?

— Un sfert de șampanie...

— La ce oră?

— Nu știu... Puțin înainte de-a mă culca... Mă bănuiți că m-am dus în strada Saint-Charles și că am omorît-o pe biata Sophie?

— Eu nu bănui pe nimeni. Îmi fac meseria silindu-mă să fiu cît mai inoportun cu putință. Aseară mi-ați vorbit despre Sophie Ricain în niște termeni care mă fac să presupun că nu vă prea simpatizați.

— N-am încercat să ascund acest lucru...

— A fost vorba de o seară, petrecută aici, și în cursul căreia ați găsit-o în brațele soțului dumneavoastră.

— N-ar fi trebuit să vorbesc despre asta... Dar am făcut-o ca să vă arăt că se lega de toți bărbații, că nu era o gîsculiță nevinovată, și nici femeia îndrăgostită nebunește de Francis, așa cum desigur că v-au descris-o unii...

— La cine vă gîndiți?

— Nu știu... Bărbații se lasă ușor prinși de genul ăsta de fasoane... Pentru majoritatea celor pe care-i frecventăm, eu trebuie să trec drept o femeie rece, ambițioasă, calculată... Nu-i așa?...

— Nimeni nu mi-a vorbit de dumneavoastră în acești termeni...

— Sînt sigură însă că asta gîndesc... Chiar un băiat cum e Bob, care ar trebui să aibă mai multă experiență... Mica Sophie, din contră, dulce și resemnată, devine o îndrăgostită neînțeleasă... Gîndiți ce doriți despre asta... V-am spus adevărul...

— Carus era amantul ei?

— Cine pretinde asta?

— Dumneavoastră mi-ați spus că i-ați surprins...

— Am spus că era prăbușită în brațele lui, că smiorcăia ca să fie compătimită, dar n-am pretins că soțul meu era amantul ei...

— Ceilalți au fost toți, nu? Cam asta trebuie să înțeleg?

— Întrebați-i... Să vedem dacă o să îndrăznească să vă mintă...

— Și Ricain?

— Mă puneți într-o situație dificilă... Nu mi se cuvine mie să dau verdicte asupra oamenilor cu care ne întîlnim și care nu-mi sînt neapărat prieteni... V-am spus eu că Francis știa?... E posibil... Nu-mi amintesc... Am obiceiul să vorbesc direct sub impulsia momentului... Carus ține grozav la băiatul acesta, căruia i-a prevăzut un viitor mirobolant... Eu una îl consider un șmecher care face pe artistul... Alegeți...

Maigret se sculă, își scoase pipa din buzunar.

— Asta-i tot ce voiam să vă întreb. A! Încă o mică întrebare. Sophie începuse o sarcină, cam acum un an.

— Știu...

— V-a vorbit despre asta?

— Era gravidă în luna a doua sau a treia, am uitat... Francis nu voia copii din cauza carierei sale... Atunci m-a întrebat dacă nu cunosc vreo adresă... I se vorbise despre Elveția, dar șovăia să facă o asemenea călătorie...

— Ați putut s-o ajutați?

— I-am răspuns că nu cunosc pe nimeni... Nu țineam ca eu și Carus să fim amestecați într-o poveste de felul ăsta...

— Și cum s-a sfîrșit?

— Bine, fără îndoială, din punctul ei de vedere, pentru că nu ne-a mai vorbit de așa ceva și nici n-a născut...

— Vă mulțumesc.

— N-ați trecut pe la biroul lui Carus?

Maigret răspunse la întrebare cu o altă întrebare:

— Nu v-a telefonat?

Era sigur astfel că, de îndată ce va rămîne singură, Nora va da un telefon în strada Bassano.

— Mulțumesc, Gaston... spuse el, trecînd prin fața portarului.

Pe trotuar respiră adînc.

— Dacă totul se termină cu o confruntare generală, va fi foarte spectaculoasă.

Și, ca și cum ar fi vrut să-și spele gura, se duse să bea un vin alb în primul bar întîlnit în drum. Dorea să facă asta încă de dimineață, pe cînd mai era în strada Saint-Louis-en-l'Ile ; berea lui Carus nu-i potolise pofta.

— La birou, micul meu Lapointe. Sînt curios să văd în ce stare o să-l găsim pe Francis al nostru.

Nu era în cușca de sticlă, unde nu se vedea decît o femeie bătrînă, împreună cu un tînăr cu nasul strivit. În biroul său îl găsi pe Janvier, care-i arătă, pe-un scaun, un Ricain turbat.

— A trebuit să-l aduc aici, șefule. Făcea mult zgomot pe culoar și pretindea ca portarul să-l ducă imediat la director, amenințînd că o să alarmeze ziarele...

— E dreptul meu ! țipă tînărul. M-am săturat să fiu tratat ca un imbecil sau ca un răufăcător... Soția mea a fost ucisă, iar eu sînt supravegheat de parcă aș încerca să fug... Nu sînt lăsat nici măcar o secundă în pace și...

— Vrei un avocat ?

Francis se uită țintă în ochii lui, cu ură în priviri, dar șovăind.

— Dumneavoastră... dumneavoastră...

Mînia îl împiedica să-și găsească cuvintele.

— Dumneavoastră vă dați aere părintești... Trebuie că vă admirați cît sînteți de bun, de răbdător, de înțelegător... Și eu credeam la fel... Constat acum că tot ceea ce se spune despre dumneavoastră sînt gogoși...

Se ambala, cuvintele se îngrămădeau, debitul verbal devenea din ce în ce mai rapid.

— Cît îi plătiți pe ziariști ca să vă tămîieze ? Am fost un imbecil... Cînd v-am văzut numele în portofel, mi-am închipuit că sînt salvat, că am găsit în sfîrșit pe cineva care o să mă înțeleagă... V-am chemat... căci fără telefonul meu nu m-ați fi găsit... Cu banii dumneavoastră aș

fi putut... Cînd mă gîndesc că nu mi-am oprit nici măcar cît îmi trebuia ca să mănînc... Şi, drept rezultat, m-aţi închis într-o cameră de hotel mizeră... Cu un inspector de pază pe trotuar... Apoi m-aţi băgat în cuşca asta, în care oamenii dumneavoastră intră din cînd în cînd să mă contemple pe geam... Am numărat cel puţin doisprezece care-au venit să-şi bată joc astfel de „fenomen"... Şi toate astea pentru că nevastă-mea a fost ucisă în lipsa mea şi pentru că poliţia nu e în stare să-i apere pe cetăţeni... Şi pentru că, în loc să-l caute pe adevăratul vinovat, poliţia se leagă de omul cel mai uşor de suspectat, soţul, care are ghinionul să-şi piardă capul...

Maigret trăgea liniştit din pipă, în faţa lui Francis dezlănţuit, care, în picioare, gesticula în mijlocul camerei, cu pumnii strînşi.

— Ai terminat ?

Îi punea întrebarea cu o voce liniştită, calm, fără ironie.

— Mai vrei să chem un avocat ?

— Sînt în stare să mă apăr singur... Va trebui desigur, la un moment dat, să vă recunoaşteţi greşeala şi să-mi daţi drumul...

— Eşti liber.

— Vreţi să spuneţi că... ?

Se linişti deodată şi rămase pe loc, cu braţele înmuiate, privindu-l pe comisar, plin de încredere.

— Ai fost liber tot timpul, ştii bine. Dacă am vrut să-ţi dau un adăpost noaptea trecută, am făcut-o pentru că n-aveai nici un ban şi bănuiesc că nu doreai să dormi în garsoniera din strada Saint-Charles.

Maigret scoase portofelul din buzunar, acelaşi portofel pe care Francis i-l furase pe platforma autobuzului. Luă două bilete de zece franci.

— Poftim, ca să ai cu ce mînca şi ca să ajungi în cartierul Grenelle. Unul dintre prietenii dumitale o să-ţi împrumute ceva bani, ca să faci faţă cheltuielilor imediate. Te anunţ că am telegrafiat părinţilor soţiei dumitale, la Concarneau, şi că tatăl va sosi diseară la Paris.

Nu știu dacă va lua contact cu dumneata. N-am vorbit chiar eu cu el la telefon, dar mi se pare că vrea să ducă corpul fiicei sale în Bretania.

Ricain nu mai vorbea de plecare. Încerca să înțeleagă.

— Bineînțeles, dumneata ești soțul și dumneata trebuie să hotărăști.

— Ce mă sfătuiți să fac ?

— Funeraliile costă mult. Bănuiesc că n-o să ai prea mult timp să te duci la cimitir. Dacă familia ține...

— Trebuie să mă mai gîndesc.

Maigret deschisese ușa dulapului său, unde avea întotdeauna o sticlă de coniac și pahare, precauție care se dovedise de multe ori folositoare.

Umplu un pahar și-l întinse tînărului.

— Bea !

— Și dumneavoastră ?

— Mulțumesc.

Francis bău coniacul dintr-o înghițitură.

— De ce-mi dați alcool ?...

— Ca să-ți revii.

— Bănuiesc că voi fi urmărit.

— Cîtuși de puțin ! Cu condiția să-mi spui unde te pot găsi. Crezi că te vei întoarce în strada Saint-Charles ?

— Unde m-aș putea duce ?

— Unul dintre inspectorii mei e acolo acum. Apropo, ieri seară telefonul a sunat de două ori în garsonieră. Inspectorul a ridicat receptorul, dar nu i-a vorbit nimeni.

— Nu puteam să fiu eu, pentru că...

— Nu te-ntreb dacă erai dumneata. Cineva a chemat casa dumitale. Cineva care poate nu citise ziarele. Mă întreb dacă acel bărbat, sau acea femeie, se aștepta să audă vocea dumitale sau vocea soției dumitale.

— Habar n-am...

— Nu ți s-a întîmplat niciodată să ridici receptorul și să n-auzi decît o răsuflare ?

— Vă gîndiți la ceva anume ?

— Să zicem că, socotindu-te absent, cineva a vrut să vorbească cu Sophie.

— Iar ? Ce v-or fi povestit toți cei pe care i-ați interogat aseară și azi-dimineață ? Ce murdării încercați să... să...

— O întrebare, Francis.

Acesta tresări, surprins că era chemat astfel.

— Ce-ai făcut acum aproape un an cînd ai aflat că Sophie e însărcinată ?

— N-a fost niciodată însărcinată...

— Raportul medical a sosit, Janvier ?

— Iată-l, șefule... L-a trimis Delaplanque...

Maigret îl parcurse cu privirea.

— Uite ! Vezi că nu pretind nimic și că mă refer pur și simplu la niște constatări medicale.

Ricain îi azvîrli din nou o privire sălbatică.

— Dar ce-i, Doamne Dumnezeule, toată povestea asta ? S-ar zice c-ați jurat să mă înnebuniți... Cînd mă acuzați că mi-am omorît soția, cînd...

— Nu te-am acuzat niciodată.

— E ca și cum ați fi făcut-o... insinuați... Apoi, ca să mă calmați...

Luă paharul în care fusese coniac și-l azvîrli violent pe podea.

— Ar fi trebuit să vă cunosc mai bine toate trucurile astea !... Ce film frumos s-ar mai face... Dar Prefectura ar avea grijă să-l interzică... Deci, Sophie a fost însărcinată acum un an ?... Și, natural, cum noi n-avem copii, presupun că ne-am adresat unei făcătoare de îngeri... Așa-i ?... E-o nouă acuzație pe care ați găsit-o împotriva mea, în lipsă de altceva ?...

— N-am pretins că ai fost la curent. Te-am întrebat dacă soția dumitale ți-a vorbit despre asta. În realitate, s-a adresat altcuiva.

— Pentru că asta privea pe altcineva decît pe mine, soțul său ?

— A vrut să-ți evite bătaia de cap, poate o dramă de conștiință. Își închipuia că un copil, în acest moment al carierei dumitale, ar fi pentru dumneata un handicap.

— Și atunci ?

— I s-a adresat unuia dintre prietenii dumitale.

— Cui, pentru Dumnezeu ?

— Lui Carus.

— Cum ? Vreți să mă faceți să cred că...

— Carus mi-a afirmat-o azi-dimineață. Nora mi-a confirmat-o o jumătate de oră mai tîrziu, cu o modificare, totuși. După ea, Sophie nu era singură cînd a vorbit despre copil. Erați împreună.

— A mințit...

— E posibil.

— O credeți ?

— Deocamdată nu cred pe nimeni.

— Nici pe mine ?

— Nici pe dumneata, Francis. Asta nu înseamnă că nu ești totuși liber.

Maigret își aprinse pipa și se așeză în fața biroului, răsfoind un dosar.

CAPITOLUL 6

Ricain plecase, şovăind, stîngaci, ca o pasăre neîncrezătoare cînd îşi vede colivia deschisă, iar Janvier îşi privise şeful cu un aer întrebător. Îl lăsa liber de-a binelea, fără supraveghere ?

Maigret, făcîndu-se că nu înţelege această întrebare mută, continuă să frunzărească dosarul, se ridică în sfîrşit oftînd şi se instală în faţa ferestrei.

Era mahmur. Janvier se duse din nou în biroul inspectorilor, unde, pe şoptite, schimba impresii cu Lapointe cînd intră comisarul. Cei doi bărbaţi, instinctiv, se depărtară unul de altul, dar gestul era inutil. Maigret părea că nu vede.

Intra şi se ducea dintr-un birou într-altul, de parcă n-ar fi ştiut ce să facă cu trupul său greoi, se oprea în faţa unei maşini de scris, a unui telefon sau a unui scaun gol, schimba, fără nici un motiv, locul unei foi de hîrtie.

Sfîrşi prin a mormăi :

— Anunţaţi-o pe soţia mea că nu vin la prînz acasă.

N-o chema personal, şi asta însemna ceva. Nimeni nu îndrăznea să vorbească, cu atît mai puţin să-l întrebe. În biroul inspectorilor toată lumea era în aşteptare. Maigret simţea asta şi, dînd din umeri, intră în biroul său şi îşi luă pălăria.

Nu spuse nimic, nici unde se duce, nici cînd o să se întoarcă, nu lăsă nici o instrucţiune, ca şi cum, aşa deodată, se dezinteresa de această afacere.

Pe scara mare, plină de praf, îşi goli pipa, lovind-o încet de tocul pantofului, apoi traversă curtea, îl salută în treacăt pe paznic şi se îndreptă spre Piaţa Dauphine.

Poate că nu într-acolo ar fi vrut să meargă. Gîndul lui rătăcea în cartierul care nu-i era prea familiar : bulevardul Grenelle, strada Saint-Charles, şoseaua La-Motte-Piquet.

Revăzu bara întunecată a metroului aerian care tăia cerul în diagonală şi i se păru că aude zgomotul surd al vagoanelor... Atmosfera liniştită, puţin dulceagă a restaurantului *Vieux Pressoir*, voia bună a Rosei care-şi ştergea mîinile fără încetare pe şorţ, faţa de ceară a fostului cascador cu surîs ironic...

Maki, enorm şi blînd în colţul său, cu ochii tot mai tulburi şi cu privirea tot mai pierdută pe măsură ce bea... Gérard Dramin, cu figura ascetică, corectînd la nesfîrşit scenariul... Carus care făcea eforturi să se arate cordial cu fiecare, şi Nora, artificială din vîrful unghiilor şi pînă la părul decolorat...

S-ar fi zis că paşii îl duceau fără voia lui, în virtutea obişnuinţei, la braseria *Dauphine*, unde-l salută mecanic pe patron, aspiră mirosul îmbietor al localului, se îndreptă spre colţul lui, în care se aşezase de mii de ori pe aceeaşi banchetă.

— Avem cîrnăciori de porc, domnule comisar.

— Cu piuré ?

— Şi înainte ?

— Indiferent. O carafă de *Sancerre*.

Colegul său de la Informații generale dejuna în alt colț, în tovărășia unui funcționar de la Interne, pe care Maigret nu-l cunoștea decît din vedere. Ceilalți clienți erau aproape toți obișnuiții localului, avocați care nu vor întîrzia să traverseze piața, ca să se ducă să pledeze, un judecător de instrucție, un inspector de Jocuri.

Patronul înțelesese și el că nu e momentul să angajeze o conversație și Maigret mîncă încet, tacticos, ca și cum ar fi făcut un lucru foarte important.

O jumătate de oră mai tîrziu, umbla în jurul Palatului de justiție, cu mîinile la spate, cu pași măsurați, fără să-l intereseze nimic în mod special, ca un singuratic care-și plimbă cîinele și, în sfîrșit, se trezi din nou pe scară, împingînd ușa biroului său.

Îl aștepta o notă de la Gastinne-Renette. Nu era încă raportul definitiv. Pistolul regăsit în Sena era într-adevăr arma care trăsese glonțele din strada Saint-Charles.

Ridică iar din umeri, căci știa dinainte lucrul ăsta. Uneori se simțea depășit de toate problemele secundare, de rapoarte, de telefoane, de acest du-te-vino rutinier.

Joseph, bătrînul portar, bătu ușor la ușă și intră ca de obicei fără să aștepte răspunsul.

— A venit un domn...

Maigret întinse mîna, aruncă o privire pe fișă :

— Să intre.

Omul era îmbrăcat în negru, lucru care făcea să-i iasă în evidență obrazul colorat și smocul de păr cenușiu din creștetul capului.

— Luați loc, domnule Le Gal. Condoleanțele mele...

Omul avusese timp să plîngă în tren și se părea că, pentru a-și da curaj, băuse cîteva păhărele. Avea o privire pierdută și i se încîlcea limba.

— Ce s-a făcut cu ea ?... N-am vrut să mă duc la ea acasă, de teamă să nu-l întîlnesc pe bărbatul ăla, pe care cred că l-aș strînge de gît, cu mîinile mele...

De cîte ori fusese martor Maigret la aceleași reacții din partea familiilor ?

— Oricum, domnule Le Gal, corpul nu mai e în strada Saint-Charles, ci la Institutul medico-legal...

— Unde-i asta ?

— Aproape de podul Austerlitz, pe chei. Voi ruga pe cineva să vă conducă, pentru că e indispensabil să vă recunoașteți oficial fiica.

— A suferit ?

Strîngea pumnii, dar fără convingere. Se simțea că, de-a lungul kilometrilor parcurși, energia i se evaporase, la fel ca și mînia, astfel că, fără nici o idee precisă, nu făcea decît să repete cuvinte în care nu mai credea.

— Sper că l-ați arestat ?

— Nu există probe împotriva soțului.

— Dar, domnule comisar, din ziua în care a venit să ne vorbească despre acest bărbat, am prezis că o să termine rău...

— Vi l-a adus acolo ?

— Nu l-am văzut niciodată... Nu-l cunosc decît dintr-o fotografie nereușită... N-o trăgea inima să ni-l prezinte... De cînd l-a întîlnit, familia a încetat să mai existe pentru ea... Tot ce voia era să se mărite cît mai repede... Pregătise pînă și scrisoarea de consimțămînt pe care trebuia s-o semnez... Maică-sa a vrut să mă împiedice... În cele din urmă am cedat, astfel că mă consider într-o oarecare măsură răspunzător de ceea ce i s-a întîmplat...

Nu se reedita oare în fiecare caz această latură emoționantă și sordidă totodată ?

— Era singurul dumneavoastră copil ?

— Avem, din fericire, un băiat de cincisprezece ani...

În fond, Sophie dispăruse de multă vreme din viața lor.

— Aș putea să duc corpul la Concarneau ?

— În ceea ce ne privește pe noi, formalitățile s-au încheiat.

Spusese „formalitățile".

— Au... Vreau să spun, a avut loc o...

— Da, o autopsie. Pentru transport, vă sfătuiesc să vă adresați unei antreprize de pompe funebre, care se va ocupa de toate demersurile necesare.

— Și el ?

— I-am vorbit despre asta. Nu se opune să fie înmormîntată la Concarneau.

— Nădăjduiesc că n-are intenţia să vină acolo ?... Pentru că, în cazul ăsta, nu mai răspund de nimic... Unii de pe-acolo ar putea să aibă mai puţin sînge rece decît mine şi...

— Ştiu. Voi face în aşa fel încît să rămînă la Paris.

— El e, nu-i aşa ?

— Vă spun că nu ştiu.

— Cine altul ar fi putut-o ucide ? Nu mai vedea decît cu ochii lui. Îi luase minţile de-a binelea. După căsătorie nu ştiu dacă ne-a scris de trei ori şi nu s-a mai obosit nici măcar să ne felicite de Anul Nou... Din ziare i-am aflat noua adresă... O credeam încă în micul hotel din strada Montmartre, unde au locuit după cununie... O cununie ciudată, fără rude, fără prieteni !... Credeţi că asta poate să aducă noroc, ce ziceţi ?...

Maigret ascultă pînă la capăt, dînd din cap compătimitor, apoi închise uşa în urma vizitatorului a cărui respiraţie duhnea a alcool.

Şi tatăl lui Ricain ? N-avea să apară şi el ? Comisarul se aştepta la asta. Trimisese un inspector la Orly, un altul la *Raphaël*, ca să fotografieze pagina registrului pe care i-o arătase portarul.

— Au venit doi ziarişti, domnule comisar...

— Spune-le să se adreseze lui Janvier.

Acesta intră puţin mai tîrziu.

— Ce trebuie să le spun ?

— Orice. Că ancheta îşi urmează cursul.

— Credeau că-l găsesc pe Ricain aici şi au adus un fotograf.

— Să-l caute. Să sune în strada Saint-Charles, dacă vor.

Îşi urmărea cu greutate şirul gîndurilor, sau mai precis gîndurile sale diferite, contradictorii. Făcuse bine lăsîndu-l pe Francis în libertate, în starea de surescitare în care se găsea ?

Nu va merge prea departe cu cei douăzeci de franci pe care-i dăduse comisarul. Trebuia să înceapă din nou să

alerge după bani, să bată la uşi, să-şi caute, pe rînd, prietenii.

— Nu e totuşi greşeala mea dacă...

S-ar fi putut crede că Maigret avea conştiinţa încărcată, că avea ceva să-şi reproşeze. Relua mereu afacerea de la început, de la început de tot, adică de la platforma autobuzului.

Revedea femeia cu figura inexpresivă a cărei sacoşă cu alimente îi tot izbea picioarele. Un pui, unt, ouă, praz, ţelină. Se întrebase ce-o fi apucat-o să-şi facă piaţa atît de departe de casă.

Un tînăr fuma o pipă prea scurtă şi prea groasă. Părul său blond era la fel de deschis ca şi părul decolorat al Norei.

În momentul acela n-o cunoştea încă pe amanta lui Carus, care, la *Raphaël*, ca şi pretutindeni, trecea drept soţia acestuia.

Îşi pierduse o clipă echilibrul şi cineva îi scosese uşurel portofelul din buzunar.

Ar fi vrut să disece într-un fel acel moment, care i se părea cel mai important. Necunoscutul coborînd din autobuzul în mers, în strada Temple, şi năpustindu-se printre gospodine, spre străduţele strîmte din cartierul Marais...

Imaginea lui era clară în mintea comisarului. Era sigur că-l va recunoaşte, căci hoţul se întorsese...

De ce se întorsese? Şi de ce, descoperind identitatea lui Maigret, datorită conţinutului portofelului, îl pusese într-un plic maro şi i-l trimisese înapoi propietarului?

La ora aceea, la ora furtului, se credea hăituit... Era convins că va fi acuzat de asasinarea soţiei sale şi că va fi arestat... Dăduse o explicaţie foarte ciudată dorinţei sale de-a nu fi arestat... Claustrofobia...

Era pentru prima dată, în treizeci de ani de carieră, cînd auzea un suspect explicîndu-şi astfel fuga.

Gîndindu-se totuşi mai bine, Maigret fu nevoit să admită că uneori era, poate, cazul. El însuşi nu lua metroul decît cînd nu putea să facă altfel, pentru că se sufoca înăuntru.

Și de unde-i venea mania asta de-a se ridica tot timpul de la birou, ca să se instaleze în fața ferestrei ?

I se reproșa uneori, mai ales de către domnii de la Parchet, că-și asumă personal sarcini care le revin inspectorilor, că merge la fața locului pentru a interoga martorii, în loc să-i convoace la el, că se întoarce fără motive serioase la locul crimei, ba chiar că face de pază, pe vreme bună sau rea...

Își îndrăgea biroul, dar nu treceau nici două ore, că simțea nevoia să iasă. În cursul unei anchete, ar fi vrut să fie în același timp peste tot.

Probabil că la ora asta Bob Mandille își făcea siesta, căci restaurantul *Vieux Pressoir* închidea noaptea tîrziu. Rose o fi dormind și ea ? Oare ce i-ar fi spus ea dacă ar fi stat, numai ei doi, la o masă în restaurantul pustiu ?

Fiecare din ei avea o altă părere despre Ricain și Sophie. La interval de cîteva ore, unii nu șovăiau chiar să-și exprime sentimente contradictorii, așa cum făcuse Carus.

Ce-o fi fost Sophie ? Una dintre puștancele alea care cad pe capul tuturor bărbaților ? O ambițioasă care crezuse că un Francis o va face să cunoască viața vedetelor de cinema ?

Se întîlnea cu producătorul în garsoniera din strada François I. Dacă, bineînțeles, Carus spusese adevărul.

Se vorbise despre gelozia lui Ricain, care nu-și lăsa, practic, niciodată soția singură. În schimb, nu șovăia să împrumute bani de la amantul ei.

Știa ceva ? Închidea ochii ?

— Să intre...

Prevăzuse. Era tatăl. Tatăl lui Ricain de data asta, un bărbat înalt și voinic, cu aerul unui om încă tînăr, în ciuda părului cărunt pe care-l purta tuns perie.

— Am ezitat să vin...

— Luați loc, domnule Ricain.

— E aici ?

— Nu. A fost azi-dimineață, dar a plecat.

Omul avea trăsăturile adînc conturate, ochii de culoare deschisă şi o expresie meditativă.

— Aş fi venit mai devreme, dar conduceam trenul pe linia Vintimille-Paris...

— Cînd l-aţi văzut pe Francis pentru ultima oară? Repetă surprins:

— Francis?

— Aşa îl numesc mai toţi prietenii.

— Acasă i se spunea François... Staţi... A venit să mă vadă puţin înainte de Crăciun...

— Rămăseseraţi în raporturi bune?

— Îl vedeam aşa de rar!

— Şi soţia lui?

— Ne-a prezentat-o cu cîteva zile înainte de căsătorie.

— Ce vîrstă avea cînd a murit maică-sa?

— Cincisprezece ani... Era un băiat bun, dar încă de pe vremea aceea avea un caracter dificil şi nu suporta să fie contrazis... Era inutil să-l opreşti să facă după capul lui... Aş fi vrut să intre la Căile Ferate... Nu neapărat ca muncitor... Ar fi putut să obţină un loc bun în birouri...

— De ce-a venit să vă vadă înainte de Crăciun?

— Ca să-mi ceară bani, bineînţeles... N-a venit niciodată decît pentru asta... N-avea o meserie sigură.. Scria fleacuri şi pretindea că într-o zi o să devină celebru. Am făcut şi eu cum m-am priceput mai bine... Nu puteam să-l leg... Lipseam deseori cîte trei zile... Nu era prea vesel pentru el să se întoarcă acasă într-o locuinţă goală şi să-şi facă de mîncare... Dumneavoastră ce ziceţi, domnule comisar?...

— Nu ştiu.

Omul părea surprins. Faptul că un înalt funcţionar de la poliţie n-are o părere definitivă depăşea posibilităţile lui de înţelegere.

— Nu-l credeţi vinovat?

— Pînă acum nimic n-o dovedeşte, după cum nimic nu dovedeşte contrariul.

— Credeţi că femeia aceea s-a purtat bine cu el?... Cînd mi-a prezentat-o, nici măcar nu s-a ostenit să-şi

pună o rochie pe ea ; a venit în pantaloni, cu niște pantofi care semănau mai degrabă a papuci... Nici măcar nu era pieptănată... E adevărat că mai sînt și altele așa ca ea pe străzi...

Urmă o tăcere destul de lungă, în timpul căreia domnul Ricain îi zvîrli comisarului cîteva priviri pline de șovăială. În sfîrșit, scoase un portofel uzat din buzunar și luă din el cîteva sute de franci.

— E mai bine să nu mă duc să-l văd... Dacă vrea să mă vadă, știe unde locuiesc... Bănuiesc că iarăși n-are bani... Poate că o să aibă nevoie, ca să-și plătească un avocat bun...

Pauză. O întrebare :

— Aveți copii, domnule comisar ?

— Din păcate, nu.

— Nu trebuie să se simtă părăsit... Orice-ar fi făcut, dacă a făcut ceva rău, nu e el vinovat de asta... Spuneți-i că așa gîndesc eu... Spuneți-i că poate să vină acasă cînd vrea... Nu-l oblig... Înțeleg...

Maigret, emoționat, privea bancnotele pe care o mînă mare, bătătorită, cu unghii patrate, le împingea pe birou.

— În sfîrșit... suspină tatăl, ridicîndu-se în picioare și învîrtindu-și pălăria în mîini. Dacă vă înțeleg bine, pot să mai sper că-i nevinovat... Vedeți dumneavoastră, eu am convingerea... Degeaba vorbesc ziarele, nu-mi vine să cred c-a făcut un asemenea lucru...

Comisarul îl conduse pînă la ușă și strînse mîna care i se întindea cu șovăială.

— Să mai sper ?

— Omul nu trebuie să-și piardă niciodată speranța.

Rămas singur, Maigret avu intenția să-l cheme pe doctorul Pardon. I-ar fi făcut plăcere să pălăvrăgească cu el, să-i pună o serie de întrebări. Desigur, Pardon nu era psihiatru. Nici psiholog de meserie.

Dar, în cariera sa de medic de cartier, văzuse tot soiul de lucruri și adeseori părerile lui le întăriseră pe cele ale lui Maigret.

Pardon, la ora aceea, era în cabinetul său, cu vreo douăzeci de pacienți aliniați în sala de așteptare. Doar săptămîna următoare trebuia să aibă loc masa lor din fiecare lună.

Curios: deodată, fără nici un motiv precis, avu o penibilă impresie de singurătate.

Nu era decît un element în mașinăria complicată a justiției și dispunea de specialiști, de inspectori, de telefon, de telegraf, de toate colaborările care ar fi fost de dorit; peste el era Parchetul, judecătorul de instrucție și, în ultimă instanță, magistrații și jurații.

Atunci, de ce se simțea răspunzător? I se părea că de el depinde soarta unei ființe omenești, nu știa încă despre cine e vorba, a celui sau a celei care luase revolverul din sertarul comodei vopsite în alb și care trăsese asupra Sophiei.

De la început îl impresionase un detaliu pe care nu izbutise încă să și-l explice. Se întîmplă rar ca în cursul unei discuții violente sau într-un moment de emoție cineva să țintească în cap.

Reflexul, chiar în caz de apărare, e să tragi în piept. Și doar profesioniștii trag în pîntec, știind că cel rănit scapă foarte rar.

La distanță de circa un metru, ucigașul țintise capul... Pentru a face să se creadă că e vorba de-o sinucidere?

Nu, o dată ce lăsase arma în garsonieră... Cel puțin dacă era să-l crezi pe Ricain...

Soții se întorceau pe la ora zece... El avea nevoie de bani... Contrar obiceiului, își lăsase soția în strada Saint-Charles și pornise în căutarea lui Carus, sau a unui alt prieten care să-i poată împrumuta două mii de franci...

De ce așteptase noaptea aceea, dacă banii trebuiau să fie vărsați a doua zi de dimineață? Francis se întorsese la *Vieux Pressoir*, deschisese ușa, pentru a vedea dacă sosise producătorul...

La ora aceea Carus era deja la Frankfurt; lucrul era pe cale de-a fi verificat la Orly. Nu-și anunțase călătoria, nici lui Bob, nici vreunui alt membru al grupului...

Nora, în schimb, era la Paris... Nu în apartamentul ei din hotelul *Raphaël*, după cum pretinsese dimineața, pentru că registrul portarului o contrazicea...

De ce mințise ? Carus știa că ea lipsise din hotel ? Nu-i telefonase cumva odată ajuns la Frankfurt ?...

Telefonul zbîrnîi.

— Alo... Doctorul Delaplanque... Vi-l dau ?...

— Te rog... Alo !

— Maigret ?... Îmi cer scuze că te deranjez, dar de azi-dimineață mă neliniștește ceva... N-am vorbit despre acest lucru în raportul meu, pentru că e ceva destul de neprecis... În cursul autopsiei am relevat urme ușoare pe încheieturile moartei, ca și cum ar fi fost strînsă cu oarecare violență... La drept vorbind, nu sînt chiar niște vînătăi...

— Ascult.

— Asta-i tot... Nu pretind că a existat o luptă, dar n-aș fi totuși surprins... Îl văd pe agresor apucînd victima de mîini și împingînd-o... Probabil că a căzut pe divan, s-a ridicat și în clipa în care nu era încă complet în picioare, s-a tras... Asta ar explica faptul că glonțul a fost scos din perete, la circa un metru și douăzeci de la pămînt, în timp ce, dacă tînăra ar fi fost în picioare...

— Înțeleg. Vînătăile sînt foarte ușoare ?

— O singură urmă e puțin mai precisă decît celelalte... Ar putea fi cea a degetului mare, dar nu pot afirma nimic. Iată de ce mi-e imposibil să menționez acest lucru oficial... Vedeți, poate că scoateți ceva din asta...

— În situația în care am ajuns, trebuie să scot ceva din orice. Mulțumesc, doctore.

Janvier, tăcut, stătea în ușă.

Reveni în cartier, singur de data aceasta, cu un aer supărat, de parcă ar fi fost vorba de-o chestiune personală între Grenelle și el. Se plimbă pe malul Senei, se opri patruzeci de metri mai sus de podul Bir-Hakeim, acolo unde fusese aruncat revolverul în Sena și scos mai

apoi, pe urmă se îndreptă către imobilul cel nou și mare de pe bulevardul Grenelle.

Intră, în sfîrșit, în imobil, bătu la cușca de sticlă a portăresei. Era tînără, amabilă și avea la dispoziție o cameră mică, bine luminată.

După ce-i arătă insigna, Maigret întrebă :

— Dumneavoastră strîngeți chiriile ?

— Da, domnule comisar.

— Bineînțeles că-l cunoașteți pe François Ricain ?

— Soții Ricain locuiesc în curte și trec rar pe-aici... vreau să spun că treceau... În sfîrșit, mi s-a spus că el a revenit... Dar ea... Îi cunoșteam, bineînțeles, și nu era plăcut să le cer tot mereu bani... În ianuarie au cerut un răgaz de-o lună, apoi la 15 februarie un nou răgaz... Proprietarul a hotărît să-i dea afară, dacă la 15 martie nu plătesc cele două trimestre din urmă...

— Și n-au făcut-o ?...

— Alaltăieri a fost în 15... miercuri...

— Nu v-a neliniștit faptul că nu i-ați văzut ?

— Nu mă așteptam să plătească... Dimineața Ricain n-a venit să-și ia poșta și mi-am zis că preferă să nu dea ochii cu mine... Primea, de altfel, puține scrisori... Mai ales prospecte și reviste, la care era abonat... După-amiază m-am dus să bat la ușa lor și n-a răspuns nimeni... Joi dimineața am bătut din nou, și cum tot nu răspundea nimeni, am întrebat-o pe-o locatară dacă n-a auzit ceva... Am crezut chiar că poate s-au mutat pe furiș... Pentru ei era ușor, din cauza portalului care e totdeauna deschis înspre strada Saint-Charles.

— Ce părere aveți despre Ricain ?

— Nu-i dădeam nici o atenție... Din cînd în cînd, locatarii se plîngeau că-i deranjează pentru că ascultă muzică sau primesc prieteni pînă dimineața, dar mai sînt și alții în imobil care fac la fel, în special tinerii... Avea aerul unui artist...

— Și ea ?

— Ce vreți să vă spun ? Trăgeau mîța de coadă... Nu-i prea vesel... E sigur că nu s-a sinucis ?...

Nu aflase nimic nou și nici nu prea căuta să afle. Dădea tircoale, privea străzile din jurul lui, casele, ferestrele deschise, interiorul magazinelor.

La ora șapte împinse ușa de la *Vieux Pressoir* și fu aproape dezamăgit nevăzînd-o pe Fernande cocoțată pe taburetul ei.

Bob Mandille, la o masă, citea un ziar de seară, în timp ce chelnerul termina de aranjat mesele, punea pe fiecare față de masă în carouri un vas subțire și înalt de cristal cu cîte-un trandafir.

— Ia te uită !... Domnul comisar...

Bob se ridică și veni să-i strîngă mîna lui Maigret.

— Ei ? Ce-ați descoperit ?... Ziariștii nu sînt mulțumiți... Pretind că s-a făcut mister în jurul acestei afaceri și că sînt ținuți la distanță...

— Pur și simplu pentru că n-avem nimic să le spunem.

— E adevărat că l-ați eliberat pe Francis ?

— N-a fost niciodată închis, e liber să facă ce vrea și să se ducă unde vrea. Cine ți-a spus asta ?

— Huguet, fotograful, care locuiește în același imobil, la patru. Cel care are două neveste și care i-a făcut un copil celei de-a treia... L-a văzut pe Francis în curte în clipa în care se întorcea acasă... Mă mir că n-a venit să mă vadă... Spuneți, are bani ?...

— I-am dat douăzeci de franci să mănînce ceva și să ia autobuzul...

— Atunci vine sigur... Cu condiția să nu fi trecut pe la ziar și, printr-o minune, să fi găsit bani în casă... Se mai întîmplă din cînd în cînd și asta...

— N-ai văzut-o pe Nora miercuri seara ?

— Nu, n-a venit... Nu-mi amintesc, de altfel, s-o fi văzut fără Carus... El era plecat...

— Da, în Germania. A ieșit singură. Mă-ntreb unde a putut să se ducă.

— Nu v-a spus ?

— Pretinde că s-a întors la *Raphaël* către ora nouă.

— Nu-i adevărat ?

— Registrul portarului arată că era peste ora unsprezece.

— Curios...

Bob afișă un surîs discret și ironic, care făcea ca gura să-i pară ca o crăpătură pe fața lui împietrită.

— Te amuză ?

— Recunoașteți că domnul Carus ar merita-o !... El, care profită fără rușine de toate ocaziile... Ar fi nostim ca și Nora, la rîndul ei... Totuși nu cred asta despre ea...

— Pentru că-l iubește ?

— Nu, pentru că e prea inteligentă și prea rece. N-ar risca să piardă totul, acum cînd e atît de aproape de țintă, pentru o aventură, fie și cu cel mai seducător dintre bărbați.

— Poate că e mai puțin aproape de țintă decît îți închipui ?

— Ce vreți să spuneți ?

— Carus se întîlnea regulat cu Sophie, într-un apartament din strada François I, închiriat special pentru asta.

— Lucrurile erau chiar atît de serioase ?

— El așa pretinde. Pretinde chiar că Sophie avea stofă de vedetă și că n-ar fi întîrziat să devină cunoscută.

— Vorbiți serios? Carus, cel care... Dar era o puștoaică, așa cum găsești cu duzina... Dacă o iei pe Champs-Elysées, aduni din astea cît să pui pe toate ecranele lumii...

— Nora e la curent cu legătura lor.

— Atunci, nu mai înțeleg nimic... E adevărat că, dacă ar fi trebuit să înțeleg poveștile sentimentale ale clienților mei, m-aș fi îmbolnăvit pînă acum... Duceți-vă și povestiți-i toate astea neveste-mi... S-ar supăra pe dumneavoastră, dacă nu v-ați duce la bucătărie să-i ziceți bună ziua... Vă simpatizează foarte mult... Nu vreți să luați un pahar ?

— Imediat...

Bucătăria era mai mare și mai modernă decît își închipuise. După cum se aștepta, Rose își șterse mîna înainte de a i-o întinde.

— Sînteți așadar hotărît să-l eliberați ?

— Te miră ?

— Nu mai știu... Fiecare din cei care vin aici are părerea lui. Pentru unii, Francis a omorît-o din gelozie... Pentru alții, ar fi vorba de-un amant de care ea încerca să scape... După alții, în sfîrșit, s-o fi răzbunat vreo temeie...

— Nora ?

— Cine v-a spus asta ?

— Carus avea o legătură serioasă cu Sophie... Nora știa... Avea intenția s-o lanseze...

— E adevărat, sau scorniți toate astea ca să mă faceți să vorbesc ?

— E adevărat. Te surprinde ?

— Pe mine ?... De multă vreme nu mă mai surprinde nimic... Dacă ați fi avut de-a face ca mine cu lumea asta...

Nu-i trecea prin minte că cei de la Poliția judiciară au o anumită experiență cu privire la oameni.

— Numai că, dragă domnule comisar, dacă Nora e vinovată, o să vă fie destul de greu s-o dovediți, pentru că e destul de șireată ca să vă tragă pe sfoară pe toți... Luați masa aici ? Am rață cu portocale... La început, vă pot servi niște *petoncle*[1], sosite acum de la La Rochelle... Mi le-a trimis maică-mea... Ei ! Da... A trecut de șaptezeci și cinci de ani, dar e în piață în fiecare dimineață...

Huguet, fotograful, veni cu prietena sa. Era un băiat cu obrajii trandafirii, cu o expresie naivă, cu un aer vesel și ai fi jurat că e mîndru să se afișeze cu o femeie gravidă în șapte luni.

— Vă cunoașteți ? Domnul comisar Maigret... Jacques Huguet... Prietena lui...

— Jocelyne... precizează fotograful, ca și cum faptul era important, sau i-ar fi făcut plăcere să pronunțe acest nume poetic.

Și cu o grabă exagerată, de-ai fi zis că-și bate joc de ea :

— Ce bei, scumpa mea ?

O înconjura cu mici atenții, o învăluia cu priviri calde și tandre, părînd că le spune celorlalți : „Vedeți,

[1] Specie de moluște comestibile.

sînt îndrăgostit, şi nu mi-e ruşine... Am făcut dragoste... Aşteptăm un copil... Sîntem fericiţi... Şi puţin ne pasă dacă ne găsiţi ridicoli."

— Ce luaţi, copii ?

— Un suc de fructe pentru Jocelyne... Un porto pentru mine...

— Şi dumneavoastră, domnule Maigret ?

— Un pahar cu bere.

— Francis n-a venit ?

— Aveţi întîlnire aici ?

— Nu, dar mi se pare că va dori să-şi revadă prietenii... Chiar de-ar fi numai ca să le arate că e liber şi că n-au existat motive să fie reţinut... Aşa-i el...

— Aveaţi impresia că-l vom reţine ?

— Nu ştiu... E greu să prevezi ce va face poliţia...

— Credeţi că şi-a omorît soţia ?

— Ce contează că a fost el sau altul... A murit, nu ? Dacă Francis a ucis-o, înseamnă că a avut motive serioase s-o facă...

— Care, după dumneavoastră ?

— Nu ştiu... Poate că se săturase de ea ?... Sau poate că-i făcea scene ?... Sau îl înşela ?... Ar trebui ca oamenii să fie lăsaţi să trăiască cum le place, nu-i aşa, scumpa mea ?...

Intrau clienţi care nu erau obişnuiţi ai localului şi care ezitau să se îndrepte spre o masă sau alta.

— Trei persoane ?

Căci era vorba de-o pereche de-o anumită vîrstă şi de-o fată.

— Pe aici...

Asista la marele joc al lui Bob : lista de mîncare, sfaturile şoptite, elogiul vinului alb de Charentes, al ciorbei de peşte... Uneori le făcea cu ochiul tovarăşilor săi rămaşi la bar.

Intră Ricain şi se opri brusc, zărindu-l pe comisar în compania lui Huguet şi a femeii însărcinate.

— Ah ! Iată-te !... strigă fotograful. Ce ți s-a întîmplat ?... Te credeam în străfundurile celei mai sumbre închisori...

Francis se sili să surîdă.

— Sînt aici, după cum vezi. Bună seara, Jocelyne... Pentru mine ați venit, domnule comisar ?

— În prezent, pentru rață cu portocale...

— Ce iei ? veni Bob să-l întrebe, după ce trecuse comanda chelnerului.

— Ăsta-i porto ?

Șovăi.

— Nu. Un *scotch*... Numai dacă nu găsești că nota mea e prea lungă...

— Azi îți mai fac credit...

— Și mîine ?

— Depinde de domnul comisar...

Maigret era puțin derutat de tonul conversației, dar bănui că e genul de glume pe care-l gusta grupul.

— Ai trecut pe la ziar ? îl întrebă el pe Ricain.

— Da... De unde știți ?

— Cum aveai nevoie de bani...

— Am obținut doar un avans de o sută de franci din suma pe care mi-o datorează...

— Și Carus ?

— Nu m-am dus la el...

— L-ai căutat totuși, miercuri seara, apoi aproape toată noaptea.

— Nu mai e miercuri...

— De fapt, interveni fotograful, eu l-am văzut pe Carus... M-am dus la studio, făcea o probă cu o puștancă pe care n-o cunosc... Mi-a cerut chiar fotografii...

— Ale puștoaicei ?

Maigret se întrebă dacă-i făcuse fotografii și Sophiei.

— Cinează aici... În tot cazul, așa intenționa pe la ora trei după-masă, dar cu el nu se știe niciodată... Mai ales cu Nora... De fapt, am dat ochii și cu Nora...

— Azi ?

— Acum două-trei zile... Într-un loc unde nu mă aşteptam s-o găsesc... Un mic local din Saint-Germain-Des-Prés, unde nu vezi decît tinerei...

— Cînd s-a întîmplat asta ? întrebă Maigret, deodată atent.

— Staţi... E sîmbătă... vineri... joi... Nu... joi am fost la premiera baletului... Era miercuri... Căutam fotografii pentru a ilustra un articol despre tinerii sub douăzeci de ani... Mi-a fost recomandat localul acela...

— Cît era ceasul ?

— Cam pe la ora zece... Da, trebuie să fi ajuns acolo la zece... Era şi Jocelyne cu mine... Ce zici, scumpa mea ?... Era ora zece, nu-i aşa ?... Un local sărăcăcios, dar pitoresc, unde toţi tinerii aveau părul pînă la guler...

— Ea te-a văzut ?

— Nu cred... Stătea într-un colţ cu un tip solid, care nu prea era dintre cei sub douăzeci de ani... Bănuiesc că era patronul şi aveau aerul că discută foarte serios...

— A stat mult acolo ?

— M-am strecurat prin două-trei camere, unde aproape toată lumea dansa... În sfîrşit, dacă asta se poate numi dans... Făceau şi ei ce puteau în înghesuiala aia... Am văzut-o o dată sau de două ori, printre capete şi umeri... Continua să discute... Tipul scosese un creion din buzunar şi scria nişte cifre pe-un capăt de hîrtie... E nostim, dacă mă gîndesc... Ea şi aşa nu-i prea reală în viaţa de toate zilele... Dar acolo, în universul ăla abracadabrant, chiar că merita să-i trag o poză...

— N-ai făcut-o ?

— Ce-s timpit ?... Nu vreau să am necazuri cu papa Carus... Cam jumătate din *beefsteak*-ul meu depinde de el...

Se auzi vocea lui Maigret comandînd :

— Încă o bere, Bob... Glasul, atitudinea lui, nu mai erau chiar ca înainte.

— Puteţi să-mi rezervaţi locul pe care l-am ocupat ieri ?

— Nu mîncați cu noi ? se miră fotograful.

— Cu altă ocazie.

Avea nevoie să rămînă singur, să gîndească. Încă o dată, din întîmplare, i se încurcaseră ideile pe care le pusese cap la cap și nimic nu mai stătea în picioare.

Francis îl privea pe furiș, neliniștit. Și Bob era conștient de schimbarea survenită.

— S-ar zice că vă surprinde faptul că Nora s-a dus într-un loc ca ăla...

Dar comisarul se întoarse spre Huguet :

— Cum se numește localul ?

— Vreți să faceți și dumneavoastră un studiu despre *beatnici* ?... Stați !... Firma nu e prea originală. Probabil că datează de pe vremea cînd nu era decît un bistro pentru vagabonzi... La *Asul de Pică*... Da... Pe stînga, cum urci...

Maigret își goli paharul.

— Îmi păstrați locul, repetă el.

Cîteva clipe mai tîrziu, un taxi îl duse la *Contrescarpe*.

Ziua, localul era lipsit de viață. Nu se vedeau decît trei consumatori pletoși și o fată cu haină și pantaloni de bărbat, care fuma trabuc. Un tip cu pulover țîșni din camera alăturată, se postă în fața tejghelei, cu o privire iscoditoare.

— Ce doriți ?

— O bere, zise mecanic Maigret.

— Și după aia ?

— Nimic.

— Nici o întrebare ?

— Ce vreți să spuneți ?

— Că eu nu-s de ieri de azi și că dacă domnul comisar Maigret intră aici, n-o face pentru că i-e sete. Așa că aștept să dați cărțile pe față.

Batjocoritor, bărbatul își turnă un păhăruț.

— Cineva a venit să vă vadă miercuri seara...

— O sută de cineva, dacă-mi permiteți să vă corectez.

— Mă refer la o femeie, cu care ați discutat îndelung.

— Jumătate erau femei și am discutat, așa cum spuneați dumneavoastră, cu multe dintre ele.

— Nora.

— Iată-ne ! Deci ?...

— Ce făcea aici ?

— Ceea ce face cam o dată pe lună.

— Adică ?

— Socoteala.

— Pentru că ?...

Maigret, uluit, descoperise adevărul, înainte ca omul să i-l spună.

— Pentru că-i patroana, da, domnule comisar !... Nora nu strigă asta în gura mare... Nu sînt sigur că papa Carus e la curent... Fiecare are dreptul să-și plaseze banii cum îi convine, nu-i așa ? Eu nu v-am zis nimic... Dumneavoastră îmi spuneți o poveste, și eu vă răspund nici da, nici ba... Chiar de mă întrebați dacă mai are și alte localuri de același gen...

Maigret îl privi întrebător, și omul clipi afirmativ.

— Există oameni care simt pulsul modei... conchise el pe-un ton degajat. Nu întotdeauna cei care se cred deștepți fac și cele mai bune plasamente... Cu trei localuri ca ăsta, și numai într-un an, eu unul m-aș retrage pe Coasta de Azur... Dar cu vreo zece, dintre care cîteva în Place Pigalle și unul pe Champs-Elysées...

CAPITOLUL 7

Cînd Maigret intră din nou la *Vieux Pressoir*, „prietenii" puseseră trei mese cap la cap și începuseră să mănînce împreună. Carus, zărindu-l, se sculă și se îndreptă spre el, ținînd în mînă șervetul în carouri.

— Sper că ne veți face plăcerea să stați cu noi la masă ?...

— Să nu mi-o luați în nume de rău, dar prefer să mănînc în colțul meu.

— Vă temeți să stați la masă cu vreunul dintre cei pe care veți fi silit să-l arestați, mai curînd sau mai tîrziu ?

Îl privea drept în ochi.

— Căci sînt toate șansele, nu-i așa, ca asasinul sărmanei Sophie să fie printre noi în seara asta ?... În sfîrșit !... Cum doriți... O să vă rugăm să veniți măcar să luați un armagnac împreună cu noi...

Bob îl condusese la masa lui, în colțul de lîngă ușa de intrare, și comandase *pentocle* și rață cu portocale, recomandate de Rose.

Îi vedea înșirați pe două rînduri. Era evident, de la prima ochire, că Walter Carus e personajul cel mai important. Purtarea lui, felul său de a fi, gesturile, vocea, privirea, erau cele ale unui om conștient de valoarea și de însemnătatea sa.

Ricain luase loc în fața lui, nu prea încîntat de asta, și lua parte la conversație fără tragere de inimă. Dramin era însoțit de-o tînără pe care Maigret n-o cunoscuse încă, o persoană destul de șteârsă, puțin fardată, îmbrăcată sobru, și despre care Bob îi spuse mai tîrziu că e o monteuză.

Maki mînca mult, bea sec, își privea tovarășii pe rînd și răspundea cu mormăituri la întrebările care i se puneau.

Huguet, fotograful, era cel care-i dădea cel mai des replica producătorului. Părea în mare formă și continua să arunce către pîntecul placidei Jocelyne priviri de proprietar satisfăcut.

De la distanță nu era posibil să urmărești conversația. Din frînturi de fraze, totuși, din exclamații, din expresia chipurilor, Maigret ajungea mai mult sau mai puțin să reconstituie sensurile.

— O să vedem cui îi va veni rîndul acum...

Cam așa ceva spusese fotograful cel glumeț. Și privirea lui, în acel moment, se îndreptase spre comisar.

— Ne observă... Ne disecă... Acum, cînd a scos tot ce-a avut de scos de la Francis, o să se ia de altul... Dramin, dacă o să continui să faci mutra asta, ție o să-ți vină rîndul...

Niște clienți izolați, care-i observau de la distanță, erau invidioși văzîndu-i cum se amuză. Carus comandase șampanie și două sticle se răceau în frapiere de argint. Bob în persoană se apropia din cînd în cînd de masă ca să umple cupele.

Ricain bău mult. El bău cel mai mult și nu surise niciodată auzind glumele fotografului, care nu erau toate de cel mai bun gust.

— Ia un aer natural, Francis... Nu uita că ochiul lui Dumnezeu e ațintit asupra ta...

Se referea la Maigret. Oare aveau mai mult haz, în alte seri, cînd li se întîmpla să se adune cu toții ?

Carus îl ajuta pe Huguet, pe cît putea, să destindă atmosfera. Nora, în schimb, îi fixa pe rînd cu privirile ei de gheață.

În fond, masa asta era lugubră și toată lumea era lipsită de naturalețe, în parte poate pentru că toată lumea simțea prezența comisarului.

— Pariez că într-o zi ai să faci din toată povestea asta un film pe care-l va produce bunul nostru prieten Carus... Toate dramele se sfîrșesc astfel...

— Vrei să taci ?

— Iartă-mă... nu știam că...

Era și mai rău cînd se așternea tăcerea în jurul mesei. În realitate, nu exista prietenie între ei. Nu se aleseseră unii pe alții ? Fiecare avea motive speciale să se afle acolo.

Nu depindeau cu toții de Carus ? Nora, în primul rînd, care-i storcea bani ca să-și cumpere localuri de noapte. N-avea nici o certitudine că o va lua în căsătorie vreodată și prefera să-și ia măsuri de precauție.

Oare el bănuia ceva ? Se credea iubit pentru el însuși ?

Puțin probabil. Era realist. Avea nevoie de-o prietenă și, pentru moment, ea mai făcea față încă destul de bine. Trebuie să-i fi convenit faptul că era destul de stridentă ca să atragă atenția pretutindeni unde mergeau împreună.

— E Carus și prietena sa... Nora... O persoană ieșită din comun...

De ce nu ? Asta nu-l împiedicase să devină amantul Sophiei, pe care voia s-o facă vedetă.

Se putea deci presupune că se va descotorosi de Nora... Mai fuseseră și altele înaintea ei... Și aveau să mai fie și altele...

Dramin plimba prin viață scenarii neterminate, cărora Carus ar fi putut să le dea viață... Cu condiția să se încreadă în talentul lui...

Francis se găsea în aceeași situație, cu diferența că se arăta mai puțin umil, mai puțin răbdător, că adopta ușor o atitudine agresivă, mai ales după ce bea cîteva pahare...

Cît privește pe Maki, își rumega gîndurile în singurătate... Sculpturile sale nu se vindeau încă... Așteptînd ca negustorii să se intereseze de ele, făcea decoruri bune sau rele, pentru Carus sau pentru indiferent cine, satisfăcut atunci cînd nu trebuia să-și plătească el masa și cînd mînca de două ori mai mult și comanda felurile cele mai scumpe...

Fotograful... Maigret îi definea mai greu fizionomia... La prima vedere, nu conta... Aproape în toate grupurile deseori întîlnite se află un tip mai naiv, cu ochi mari și limpezi, care face pe glumețul... Candoarea sa aparentă îi permitea să calce în strachini, să spună cîte-un adevăr neplăcut, lucru care nu i-ar fi fost îngăduit altuia...

Chiar meseria pe care-o avea îl făcea să fie o persoană foarte puțin importantă... Întotdeauna se rîdea pe seama lui și a soțiilor sale veșnic însărcinate...

Rose, ștergîndu-și mîinile, veni să se asigure că toată lumea e mulțumită și acceptă, în picioare, o cupă de șampanie.

Bob se așeza din cînd în cînd lîngă Maigret.

— Fac și ei ce pot... îi șoptea el cu un aer complice.

Lipsea Sophie. Fiecare simțea asta. Cum se comporta oare Sophie în aceste ocazii?

Îmbufnată, fără îndoială, sau timidă, știind, totuși, că de ea se interesează cel mai mult bărbatul bogat din grup, Carus-producătorul. Nu-l întîlnise chiar în după-amiaza aceea în garsoniera din strada François I?

— Ai răbdare, iepurașule... Mă ocup eu de tine...

— Dar Nora?

— Nu mai durează prea mult... Pregătesc terenul... Oricît m-ar costa...

— Francis?

— La început va fi jignit că ai reușit înaintea lui și că ai cîștiguri mari... O să se obișnuiască... O să-i dau să

facă un film... Apoi, într-o zi, cînd lucrurile se vor coace, ai să poți cere divorțul...

Așa se petreceau oare lucrurile ? Și Carus, la rîndul lui, avea nevoie de ei. Lansînd tineri, el cîștiga cel mai mult. Faptul de a fi înconjurat de-un fel de curte la *Vieux Pressoir* îi dădea mai mult simțul importanței decît dacă ar fi stat la masă cu financiari mai bogați și mai influenți decît el.

Bob făcu un semn cu ochiul, în timp ce aducea alte două sticle la masa cea mare. Ricain, exasperat de glumele fotografului, răspundea tăios. Puteai să prevezi clipa în care o să se ridice furios și o să plece singur. Nu îndrăznea încă s-o facă, dar abia se stăpînea.

Adevărul e că unul dintre ei o ucisese probabil pe Sophie, și Maigret, care se congestionase din cauza căldurii, le scruta chipurile.

Carus era la Frankfurt miercuri seara, se primise confirmarea de la Orly. Nora, între zece și unsprezece, discuta afaceri în atmosfera supraîncărcată de la *Asul de Pică*.

Maki ?... Dar de ce s-o fi omorît Maki ?... Se culcase cu Sophie din întîmplare, pentru că ea aștepta asta de la el, așa cum aștepta acest lucru, se pare, de la toți prietenii lor. Era un fel de-a se asigura, de a-și dovedi ei însăși că are farmec, că nu-i o puștoaică oarecare, nebună după cinema.

Huguet ?... Avea deja trei soții... și o manie, după cum se părea, să le facă copii... Te puteai întreba cum reușește să hrănească aceste diferite căminuri...

Francis, el...

Maigret își reaminti cum își petrecuse timpul Ricain... Întoarcerea în strada Saint-Charles, pe la ora zece... Nevoia imediată de bani... Sperase să-l întîlnească pe Carus la *Vieux Pressoir*, dar Carus nu era acolo... Bob dăduse înapoi în fața importanței sumei...

O lăsase pe Sophie acasă...

De ce, dacă de obicei își tîra soția pretutindeni după el ?

— Nu! exclamă fotograful cu glas tare. Nu aici, Jocelyne... Nu e ora de dormit...

Şi le explică celorlalţi că, de cînd e însărcinată, adoarme oricînd şi oriunde.

— Sînt unele femei care cer castraveciori, care devorează picioare de porc, cap de viţel... Ea doarme... Şi nu numai că doarme, dar şi sforăie...

Maigret nu-i dădu nici o importanţă acestuia, străduindu-se să reconstituie sosirile şi plecările lui Ricain, pînă în momentul în care-i furase portofelul, în strada Temple, pe platforma autobuzului.

Ricain, care nu păstrase nici o centimă... Ricain, care-i telefonase să-i spună că....

Îşi umplu pipa, o aprinse. S-ar fi putut crede că aţipise şi el în colţul său, în faţa oştii cu cafea.

— Nu veniţi să luaţi ultimul pahar cu noi, domnule comisar?

Iar Carus... Maigret se hotărî să-l urmeze şi să stea o clipă cu ei...

— Atunci, glumi Huguet, pe cine arestaţi?... E destul de impresionant să vă simţim acolo, încercînd să nu vă scape nimic din expresiile feţelor noastre... Uneori mi se întîmplă să-mi simt sufletul încărcat...

Ricain arăta atît de prost, că nimeni nu se miră cînd se ridică iute de la masă, ca să se năpustească spre toaletă.

— Ar trebui să se elibereze permise de băut, aşa cum există permise de conducere... spuse visător Maki.

Cu siguranţă că sculptorul ar fi obţinut uşor acest permis, căci golise pahar după pahar, şi singurul lor efect nu fusese decît să-i facă ochii sticloşi şi tenul îmbujorat.

— De fiecare dată e acelaşi lucru cu el...

— În sănătatea dumneavoastră, domnule Maigret... spuse Carus, întinzînd paharul. Era să spun, pentru succesul anchetei dumneavoastră, pentru că toţi sîntem nerăbdători să descoperiţi adevărul...

— Afară de unul! rectifică fotograful.

— Afară de unul, poate... Numai să nu fie vorba de vreunul dintre noi...

Cînd Francis reveni, avea pleoapele roșii, chipul descompus. Bob, fără să-i fi cerut cineva, aduse un pahar cu apă.

— Te simți mai bine ?

— Nu mai suport alcoolul...

Evita privirea lui Maigret.

— Cred că am să mă duc să mă culc...

— Nu ne aștepți ?

— Ați uitat că n-am prea dormit de trei zile încoace...

Astfel tulburat, părea mai tînăr. Te făcea să te gîndești la un puști prea precoce, căruia prima țigară îi face rău și căruia îi e rușine.

— Salut...

Carus se sculă, îl urmă înspre ușă, vorbindu-i încet. Apoi, producătorul se așeză la masa pe care-o ocupase Maigret, împinse o ceașcă de cafea și completă un cec, pe care Francis îl aștepta privind în altă parte.

— Nu puteam să-l las în pană... Dacă aș fi fost la Paris miercuri, poate că nu s-ar fi întîmplat nimic... Aș fi cinat aici... Mi-ar fi cerut bani pentru chirie și n-ar fi trebuit s-o părăsească pe Sophie...

Maigret tresări, își repetă mintal fraza, îl privi încă o dată pe fiecare.

— Îmi permiteți să plec ?

Simțea nevoia să iasă la aer, căci începea să se sufoce. Poate că și el băuse prea mult ? În orice caz, nu terminase enormul pahar de *armagnac*.

Fără vreun scop precis, cu mîinile în buzunar, mergea pe trotuare, trecînd pe lîngă cîteva vitrine care mai erau încă luminate. Mai ales perechile se opreau să contemple mașinile de spălat și televizoarele. Tinere perechi care visau, calculau.

— O sută de franci pe lună, Louis...

— Plus cele două sute cincizeci de franci pentru mașină...

Francis și Sophie s-or fi plimbat și ei așa, braț la braț, prin cartier.

Visau oare la mașină de spălat și la televizor ?

Mașină aveau, *Triumph*-ul cel vechi și rablagit, pe care Ricain îl abandonase undeva, miercuri, în cursul nopții de pomină. Se dusese s-o ia înapoi ?

Cu cecul pe care-l primise va putea să-și plătească chiria... Avea de gînd să locuiască singur în garsoniera în care fusese asasinată soția sa ?

Maigret traversă bulevardul. Un bătrîn dormea pe-o bancă. Imobilul cel mare și nou se înălța în fața lui, cu jumătate din ferestre încă luminate.

Ceilalți locatari erau la cinema, sau la prieteni, sau mai întîrziau, ca și cei de la *Vieux Pressoir*, în fața unei mese de restaurant.

Afară continua să fie plăcut, dar nori mari amenințau să acopere curînd fața lunii pline.

Maigret dădu colțul străzii Saint-Charles și intră în curte. O fereastră mică, cu geamul mat, era luminată lîngă ușa lui Ricain, fereastra băii.

Alte uși, alte ferestre luminate se aflau atît înspre partea garsonierelor, cît și în corpul central.

Curtea era pustie, tăcută, lăzile de gunoi la locul lor, o pisică se strecura pe furiș de-a lungul zidurilor.

Uneori se închidea o fereastră, se stingea o lampă. Oameni care se culcă devreme. Apoi, la etajul patru se lumină o fereastră. Așa cum stelele încep să strălucească deodată sau dispar de pe cer.

I se păruse că recunoaște, în spatele storului, silueta voluminoasă a Jocelynei și părul vîlvoi al fotografului.

Atunci, privirea i se mută de la etajul patru la parter.

„În jur de ora zece..."

Știa pe dinafară oră cu oră ce se petrecuse în noaptea aceea. Soții Huguet mîncaseră la *Vieux Pressoir* și, fiind singuri la masă, cina probabil că durase puțin. La ce oră se întorseseră acasă ?

Ricain și Sophie deschiseseră ușa garsonierei și aprinseseră luminile către ora zece. Apoi, aproape imediat, Francis plecase...

Maigret continua să vadă, sus, siluete mișcîndu-se încoace și încolo... Pînă la urmă nu mai rămase decît una, cea a fotografului, care deschise fereastra și privi o clipă cerul... În momentul în care voia să plece, se uită în jos, spre curte... Probabil că văzu fereastra luminată a garsonierei și, în mijlocul curții goale, silueta lui Maigret conturîndu-se în lumina lunii...

Comisarul își goli pipa lovind-o de tocul pantofului și pătrunse în imobil. Venind dinspre curte, nu fu nevoit să treacă prin fața cuștii portarului. Intră în ascensor, apăsă pe butonul pentru etajul patru și apoi îi trebuiră cîteva clipe ca să se descurce pe coridoare.

S-ar fi zis că Huguet se aștepta la vizita lui, căci, atunci cînd bătu la ușă, îi deschise imediat.

— Dumneavoastră sînteți !... spuse el cu un surîs ciudat. Soția mea e gata să se bage în pat... Intrați, sau preferați să vă însoțesc afară ?...

— Ar fi mai bine, poate, să coborîm.

— O clipă... O anunț și-mi iau țigările...

Se vedea un *living-room* în dezordine, unde rochia pe care Jocelyne o purtase în seara aceea era azvîrlită pe-un fotoliu.

— Ba nu... Ba nu... Te asigur că mă întorc imediat...

Apoi vorbi mai încet. Ea șoptea. Ușa camerei rămăsese deschisă.

— Ești sigur ?

— Nu fii îngrijorată... Peste cîteva minute...

Nu purta niciodată pălărie. Nu-și luă pardesiul.

— Haideți...

Ascensorul nu se mișcase. Coborîră cu el.

— Încotro ?... Pe bulevard sau în curte ?

— În curte.

Ajunseră jos și merseră, unul lîngă altul, în întuneric. Cînd Huguet ridică privirea, o zări pe Jocelyne care se uita pe fereastră și-i făcu semn să se ducă la culcare.

Mai era încă lumină în baia lui Ricain. Stomacul îi mai făcea o dată figura ?

— Aţi ghicit ? întrebă în sfîrşit fotograful, după ce tuşi uşor.

— Mă întreb.

— Nu e o situaţie agreabilă, ştiţi... De atunci încerc să fac pe deşteptul... Adineauri, la masă, am petrecut cea mai scîrboasă seară din viaţa mea.

— Se vedea.

— Aveţi un chibrit ?

Maigret îi întinse cutia şi începu să-şi umple încet una din cele două pipe pe care le avea în buzunar.

CAPITOLUL 8

— Ricain și soția lui au cinat miercuri seara la *Vieux Pressoir* ?

— Nu... Adevărul e că nu mîncau acolo decît atunci cînd, din întîmplare, erau în fonduri sau cînd găseau pe cineva să-i invite... Au trecut pe la opt și jumătate... Numai Francis a intrat... Adeseori, seara, nu făcea decît să bage capul pe ușă... Dacă Walter Carus era acolo, intra, urmat de Sophie, și se ducea să se așeze la masa lui...

— Miercuri cu cine a vorbit ?

— Cînd l-am văzut eu, schimba două-trei cuvinte cu Bob... A întrebat : „Carus e aici ?" Și cînd i s-a răspuns că nu, a plecat...

— N-a încercat să împrumute bani ?

— Atunci, nu...

— Dacă Ricain conta pe Carus ca să-l invite la masă, înseamnă că nu mîncaseră încă ?

— Probabil că s-au dus să mănînce la autoservirea de pe La-Motte-Picquet. Mergeau deseori acolo.

— Aţi stat mult timp la masă, dumneata şi soţia ?

— Am plecat de la *Vieux Pressoir* pe la ora nouă... Am luat aer cam vreun sfert de oră... Ne-am întors acasă şi Jocelyne s-a dezbrăcat imediat... De cînd e însărcinată, îi e mereu somn.

— Ştiu...

Fotograful îl privi cu un aer întrebător.

— Ai mai spus-o în timpul mesei. Se pare chiar că sforăie.

— Celelalte două neveste ale mele, la fel... Cred că toate femeile sforăie cînd sînt însărcinate în cîteva luni... Îi spuneam asta ca s-o tachinez...

Vorbeau pe şoptite, în liniştea pe care n-o tulbura decît zgomotul maşinilor de pe bulevardul Grenelle, din cealaltă parte a imobilului. Strada Saint-Charles, dincolo de grilajul deschis, era pustie, şi numai din loc în loc se zărea silueta vreunui trecător sau a vreunei femei de noapte, cocoţată pe tocuri înalte.

— Ce-aţi făcut ?

— Am băgat-o în pat şi m-am dus să-mi sărut copiii...

E adevărat că primele două neveste ale sale locuiau în acelaşi imobil, una cu doi copii, cealaltă cu unul.

— Faceţi asta în fiecare seară ?

— Aproape în fiecare seară. Numai dacă nu mă întorc prea tîrziu...

— Sînteţi bine primit ?

— De ce să nu fiu ? Nu sînt supărate pe mine... Mă cunosc... Ştiu că nu pot să fiu altfel...

— Cu alte cuvinte, într-o bună zi, o s-o părăsiţi şi pe Jocelyne pentru alta ?

— Dacă o să fie cazul... Ştiţi, eu nu dau prea multă importanţă... Sînt mort după copii... Cel mai mare om din istorie a fost Abraham...

Era greu să nu surîzi, mai ales că de data asta vorbea sincer. Găseai la el, într-adevăr, în afară de glume prea căutate, un fond de puritate morală.

— Am rămas un moment cu Nicole... Nicole e a doua... Ni se întîmplă să ne regăsim... ca mai înainte...

— Jocelyne ştie ?

— N-o deranjează... Dacă n-aş fi fost aşa, n-ar fi fost cu mine...

— Aţi făcut dragoste ?

— Nu... Dar m-am gîndit la asta... Copilul a început să vorbească în somn şi am plecat în vîrful picioarelor...

— Ce oră era ?

— Nu m-am uitat la ceas... M-am întors la mine... Mecanic, am schimbat clişeul de la unul din aparate, căci trebuia să fac fotografii a doua zi de dimineaţă devreme... Apoi m-am dus la fereastră şi am deschis-o... O deschid în fiecare noapte, mai întîi mult, ca să se împrăştie fumul de ţigări, apoi pe jumătate, căci iarna, ca şi vara, nu pot să dorm cu fereastra închisă...

— Apoi ?

— Fumam o ultimă ţigară... Era lună ca şi acum... Am văzut o pereche traversînd curtea şi i-am recunoscut pe Francis şi pe soţia sa... Nu se ţineau de braţ, după obiceiul lor, şi vorbeau foarte însufleţit...

— N-aţi auzit nimic ?

— O singură frază, pe care Sophie a pronunţat-o cu un glas ascuţit şi care m-a făcut să cred că era furioasă...

— I se întîmpla des ?

— Nu... Ea a zis : „Nu fă pe nevinovatul. Ştiai foarte bine".

— El a răspuns ?

— Nu. A luat-o de cot şi a împins-o spre uşă...

— Tot nu ştiţi cît era ceasul ?

— Ba da... Am auzit bătînd ora zece la biserică... Fereastra de la baie s-a luminat... Am mai aprins o ţigară...

— Erați intrigat ?

— Pur și simplu nu-mi era somn... Mi-am turnat un pahar de *Calvados*...

— Erați în *living-room* ?

— Da... Ușa camerei era deschisă și stinsesem lumina, ca Jocelyne să poată dormi...

— Cît timp a trecut ?

— Atît cît mi-a trebuit să termin țigara pe care-o aprinsesem la prima mea nevastă, apoi pe cea pe care-o aprinsesem în fața ferestrei... Ceva mai mult de cinci minute ? Mai puțin de zece, în orice caz...

— N-ați auzit nimic ?

— Nu... L-am văzut pe Francis ieșind și îndreptîndu-se repede spre portal. Își lăsa întotdeauna mașina pe strada Saint-Charles... După cîteva secunde, motorul a început să tușească, apoi, ceva mai tîrziu, mașina a pornit...

— Cînd ați coborît ?

— Un sfert de oră mai tîrziu...

— De ce ?

— V-am spus... Nu-mi era somn... Aveam chef să sporovăiesc...

— Numai să sporovăiți ?

— Poate și de altceva...

— Mai înainte avuseserăți raporturi cu Sophie ?

— Vreți să știți dacă mă culcasem cu ea ?... O dată... Francis era beat și, cum nu mai era nimic de băut, a ieșit să aducă o sticlă de la un bistro care mai era încă deschis...

— A acceptat de bunăvoie ?

— I s-a părut foarte normal...

— Și după asta ?

— După asta, nimic... Ricain s-a întors fără sticlă, pentru că n-au vrut să-i vîndă... L-am băgat în pat... Zilele următoare n-a mai fost vorba de nimic.

— Să revenim la miercuri seara... Ați coborît...

— M-am apropiat de ușă... Am bătut... Și, pentru ca Sophie să nu se sperie, am șoptit: „Sînt eu, Jacques..."

— N-a răspuns nimeni?

— Nu... Și nu se auzea înăuntru nici un zgomot...

— Nu vi s-a părut ciudat?

— Mi-am zis că s-o fi certat cu Francis și-că nu mai dorește să vadă pe nimeni... Mi-o închipuiam trîntită pe pat, furioasă sau plîngînd...

— Ați insistat?

— Am bătut de două sau de trei ori, apoi m-am dus sus, la mine...

— V-ați întors la fereastră?

— După ce mi-am pus pijamaua, am aruncat o privire în curte... Era goală... Lumina rămăsese aprinsă în baia soților Ricain... M-am culcat și am adormit...

— Continuați...

— M-am sculat la ora opt și mi-am pregătit cafeaua, în timp ce Jocelyne mai dormea încă... Am deschis larg fereastra și mi-am dat seama că în baia lui Francis mai era încă lumină...

— Nu vi s-a părut curios?

— Nu prea... Se mai întîmplă... Am fost la studiou, unde am lucrat pînă la ora unu, apoi am mîncat ceva, în grabă, cu un prieten. Aveam întîlnire la *Ritz* cu un actor american, care m-a făcut să aștept aproape o oră, ca de abia să-mi lase după aia timp să-l fotografiez... Pe scurt, era ora patru cînd m-am întors...

— Soția dumneavoastră n-a ieșit în oraș?

— Ba da, ca să-și facă piața... După masă s-a culcat din nou... Dormea...

Huguet își dădea seama de comicul acestui laitmotiv...

— Continua să fie...

— Lumină, da...

— Ați coborît să bateți la ușă?

— Nu... am telefonat... N-a răspuns.... Mi-am zis că Ricain se întorsese, dormise și apoi ieșiseră amîndoi fără să stingă lumina.

— Li se întîmpla ?

— I se poate întîmpla oricui... Iată... Jocelyne și cu mine am fost la un cinema de pe Champs-Elysées...

Maigret era gata să mormăie : Și ea a adormit ?

Pisica veni să se frece de pantalonii săi și să-l privească de parcă-i cerea s-o mîngîie, dar cînd Maigret se aplecă, se îndepărtă dintr-o săritură, ca să miaune doi metri mai departe.

— A cui e pisica ?

— Nu știu... A tuturor... I se aruncă bucățele de carne pe fereastră și își petrece tot timpul pe-afară...

— La ce oră v-ați întors acasă joi seara ?

— Pe la zece și jumătate... După cinema am băut un pahar într-o braserie și am întîlnit un prieten...

— Lumina ?

— Evident... Dar nu mai era nimic surprinzător... căci soții Ricain poate că se întorseseră acasă... Am telefonat, cu toate acestea... Mărturisesc că, neauzind nici un răspuns, am fost puțin tulburat...

— Numai puțin ?

— Nu puteam totuși să bănuiesc realitatea... Dacă ar trebui să ne gîndim la un asasinat ori de cîte ori cineva uită lumina aprinsă...

— Pe scurt...

— Ia uitați-vă !... Nici acum n-a stins... Nu pot să cred că are de lucru...

— A doua zi dimineața ?

— Bineînțeles, am telefonat din nou și încă de două ori în cursul zilei, pînă am aflat din ziar că Sophie a murit... Eram la Joinville, în studiouri, ca să iau fotografii în timpul unui film...

— V-a răspuns cineva ?

— Da... Un glas pe care nu-l cunosc... Am preferat să tac și să închid, după ce-am așteptat cîteva secunde...

Huguet tăcu. Apoi dădu din umeri și-și reluă expresia comică.

— Știți ce, eu nu sînt de la poliție !

Maigret, care fixa mecanic lumina care străbătea prin sticla mată, se repezi brusc către ușa garsonierei. Fotograful îl urmă, crezînd că înțelege.

— În timp ce noi stăm de vorbă...

Dacă Francis nu lucra, dacă nu dormea, dacă lumina, în seara asta, continua să fie aprinsă...

Izbi violent în ușă.

— Deschide !... Aici Maigret...

Făcea atîta zgomot încît un vecin apăru în ușă. În pijama. Îi privea pe cei doi bărbați cu mirare.

— Ce s-a întîmplat ? Nu puteți lăsa oamenii...

— Alergați la portărcasă... Întrebați-o dacă n-are un șperaclu...

— N-are...

— De unde știți ?

— Pentru că i-am cerut eu unul, într-o seară, cînd îmi uitasem cheia... A trebuit să caut un lăcătuș...

Huguet, pentru un om care făcea pe naivul, nu-și pierdea sîngele rece. Înfășurîndu-și pumnul cu o batistă, izbi puternic geamul, care se făcu țăndări.

— Repede... strigă el privind înăuntru.

Maigret se uită și el. Ricain, îmbrăcat, stătea în cadă, care era prea mică ca să se poată întinde complet în ea. Apa curgea din robinet, se înroșise și dădea pe dinafară.

— N-aveți un burghiu mare, un cric, un obiect mai greu ?

— În mașina mea... Stați...

Vecinul se duse să-și pună un halat și ieși, urmărit de întrebările nevestei. Trecu portalul și se auzi zgomotul unui port-bagaj care se deschide.

Cum femeia apăru la rîndul ei, Maigret îi spuse :

— Telefonați unui medic.. Cel mai apropiat...

— Ce s-a întîmplat ? Nu-i de ajuns că...

Se îndepărtă mormăind, în timp ce soțul ei reveni cu un cric. Era mai solid, mai lat în umeri, mai greoi decît comisarul.

— Lăsați-mă pe mine... De îndată ce nu trebuie să-mi pese de pagube...

Lemnul rezistă mai întîi, apoi plesni. Încă două izbituri mai jos, apoi mai sus, și ușa ceda brusc, așa că omul se agăță ca să nu cadă înăuntru.

Restul se desfășură confuz. Alți vecini auziseră zgomotul și curînd cîțiva dintre ei se și instalară la intrarea garsonierei. Maigret îl scoase pe Francis din cadă și-l tîrîse spre divan. Își amintise de sertarul de la comodă, de conținutul său eteroclit.

Găsi o sfoară.Un creion mare, albastru, îi servi să improvizeze un garou. Abia terminase, cînd un tînăr doctor îl îndepărtă. Locuia în imobil și, în grabă, se mulțumise să-și pună doar pantalonii.

— De cîtă vreme ?...

— Abia l-am descoperit...

— Telefonați după o ambulanță...

— Are șanse să... ?

— La naiba ! să nu mi se mai pună întrebări !...

Ambulanța se opri în curte, cinci minute mai tîrziu. Maigret se urcă în față, lîngă șofer. La spital trebui să rămînă pe culoar, în timp ce externul îi făcea o transfuzie lui Ricain.

Fu surprins să-l vadă sosind pe Huguet.

— O să scape ?

— Nu se știe încă.

— Credeți că a vrut într-adevăr să se sinucidă ?

Se simțea că are îndoieli. Și Maigret se îndoia. Încolțit, Francis avusese nevoie de-o lovitură de teatru.

— De ce credeți că a făcut asta ?

Comisarul nu înțelese exact sensul întrebării.

— Pentru că se credea prea inteligent.

Bineînțeles, fotograful nu pricepu răspunsul și-l privi cu oarecare stupoare.

Nu la moartea Sophiei se gîndea în acel moment Maigret. Ci la un eveniment cu mult mai puțin grav, dar poate mai semnificativ, mai important pentru viitorul lui Ricain : furtul portofelului.

CAPITOLUL 9

Dormise pînă la ora zece, dar nu putu să-şi ia micul dejun în faţa ferestrei deschise, aşa cum îşi promisese, pentru că începuse să cadă o ploaie măruntă.

Înainte de a trece în baie, de unde nici un geam, fie el mat sau obişnuit, nu dădea spre curte, telefonă la spital şi cu mare greutate izbuti să intre în legătură cu internul de serviciu.

— Ricain... Cine-i ăsta ?... O urgenţă ?... Am avut opt urgenţe noaptea trecută, şi dacă ar trebui să-mi aduc aminte de toate numele... Bine... Transfuzie... Încercare de sinucidere... Hm !... Dacă artera ar fi fost secţionată, n-ar mai fi aici, ci la răcoare în subsol... Se simte bine, da... Nu şi-a descleştat dinţii... Nu... Nici un cuvînt... În faţa uşii lui e un sticlete... Trebuie să fiţi la curent...

La ora unsprezece Maigret era în biroul lui. Iar îl dureau picioarele, căci se hotărîse să-şi pună din nou pantofii cei noi pe care era totuşi nevoit să-i înmoaie.

Stînd jos, în faţa lui Lapointe şi a lui Janvier, îşi aranjă în mod mecanic pipele după mărime şi îşi alese una, cea mai lungă, pe care-o umplu cu grijă.

— Aşa cum îi spuneam aseară fotografului...

Cei doi inspectori se uitară unul la altul, întrebîndu-se despre ce fotograf e vorba.

— Cum spuneam, deci, e prea inteligent. Uneori e tot atît de periculos să fii prea deştept pe cît e să fii prea prost. O inteligenţă care nu se bizuie pe-o oarecare forţă de caracter. N-are a face! Ştiu ce vreau să spun, chiar dacă nu găsesc cuvintele cele mai potrivite. De fapt nu-i treaba mea, e treaba psihiatrilor şi a medicilor. Sînt aproape sigur că era un idealist, un idealist incapabil să trăiască la înălţimea idealului său. Înţelegeţi?

Poate că nu prea bine. Maigret fusese rareori atît de prolix şi de confuz totodată.

— Ar fi vrut să fie un om extraordinar în toate. Să reuşească foarte repede, căci clocotea de nerăbdare, rămînînd însă curat...

Se descuraja, frazele îi rămîneau cu mult în urma gîndului.

— Tot ce-i mai rău şi tot ce-i mai bun. Trebuie să-l fi urît pe Carus, pentru că avea nevoie de el. Accepta totuşi mesele pe care i le oferea producătorul şi nu ezita să-l tapeze. Îi era ruşine de asta. Îi era necaz pe sine însuşi. Nu era atît de naiv încît să nu-şi dea seama că Sophie nu e femeia pe care voia el să şi-o închipuie. Dar şi de ea avea nevoie. Profita chiar, în cele din urmă, de relaţiile ei cu Carus. Va refuza să admită acest lucru. Nu poate să-l admită. Şi tocmai de aceea a tras în ea. Deja intrînd în curte, miercuri seara, se certau. Nu interesează de ce. Se săturase probabil să-l mai vadă jucînd un rol atît de echivoc şi, fără îndoială, i-a azvîrlit adevărul în

față. Și nu m-ar mira să-i fi zis că-i pește. Sertarul era poate întredeschis. În orice caz, nu putea să accepte s-o audă pronunțînd un asemenea adevăr. A tras. Apoi a rămas acolo, înspăimîntat de ceea ce făcuse și de consecințe. Din acel moment, sînt convins, a hotărît că n-o să se lase condamnat și, în timp ce colinda pe străzi, creierul lui a început să lucreze, să născocească un plan complicat. Atît de complicat, în fapt, încît era cît pe-aci să reușească. Se întoarce la *Vieux Pressoir*. Se interesează de Carus. Are nevoie, imediat, de două mii de franci și știe că nu Bob va fi cel care-i va împrumuta o asemenea sumă. A azvîrlit arma în Sena, ca să elimine astfel problema amprentelor digitale. S-a arătat de mai multe ori la *Clubul Zéro*. — Carus nu sosise încă ? — Bea, umblă, merge fără nici-o țintă, modificîndu-și mereu planul. E adevărat că n-are destui bani ca să fugă în străinătate, dar și de-ar avea, tot nu i-ar servi la nimic, pentru că mai curînd sau mai tîrziu ar fi extrădat. Va trebui, vrînd-nevrînd, să se întoarcă în strada Saint-Charles, să se facă că a descoperit corpul, să alarmeze poliția. Și iată că începe să se facă că a descoperit corpul, să alarmeze poliția. Și iată că începe să se gîndească la mine. O să-mi joace o farsă care nu i-ar trece prin minte unui om normal. Amănuntele se înlănțuie. Plecările și venirile lui îl servesc. Mă pîndește, de dimineață, la ușa casei. Dacă nu iau autobuzul, are fără îndoială o altă soluție. Îmi fură portofelul. Îmi telefonează, îmi joacă o comedie care să-mi îndepărteze bănuielile de la el. Dar face prea multă comedie. Îmi dă meniul pretinsei cine a lui Sophie, de la *Vieux Pressoir*. Îi lipsește echilibrul, simplul bun-simț. Poate să inventeze o poveste extravagantă și s-o facă plauzibilă, dar nu se gîndește la amănuntele cele mai simple, cele mai obișnuite.

— Credeți că o să meargă la jurați, șefule ? întrebă Lapointe.

— Asta depinde de psihiatrii.

— Dumneavoastră ce-ați hotărî ?

— Jurații.

Şi, cum cei doi colaboratori ai săi părură uimiţi de un răspuns atît de categoric, puţin conform cu ceea ce ştiau ei despre comisar, Maigret lăsă să cadă :

— Ar fi prea nenorocit să fie considerat nebun sau chiar numai parţial responsabil. În boxa acuzaţilor, din contră, va ţine să joace rolul unei fiinţe excepţionale, un fel de erou.

Ridică din umeri, surîse trist şi se îndreptă spre fereastră ca să privească cum plouă.

EPALINGES, 11 noiembrie 1966.

Redactor : MARCEL ADERCA
Tehnoredactor : DECEBAL ENESCU

Dat la cules 23.09.1968. Bun de tipar 10.03.1969. Apărut 1969. Tiraj 150.150 ex. broşate. Hîrtie tipar înalt tip B. rotativ de 63 g/m². Format 540×760/16. Coli ed. 7,39. Coli tipar 9,5. A. nr. 11.448. C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 84—31 = 59.

Tiparul executat sub comanda nr. 80 789 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România